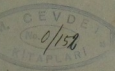

جغرافیای عمرانی

مؤلفاری: ف. کریموف. ن. آغہیف.

BÜYÜK
E
ATAT

اورنبورگندہ « وقت » مطبعہ سی.

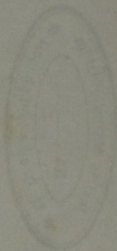
۱۹۰۹

نظامتہ ذلیفایغہ

کتابخانہ ذلیفایغہ

ISLAMI
ABUL
SEHIR
LIBRARY
KITAPLIĞI

کتابخانہ ذلیفایغہ

2021

مقدمه

اوشبو اثر، پروفیسور لسفافت نڭ «*Отечествовѣденіе*» اسملی کتابندن استفاده ایدیلوب یازلدی. مذکور کتاب روس اورتہ مکتبلر نڭ بشنچی صنفلرنڭ اوقوتلمق اوزره ترتیب ایدلمشدر. بز بونی اورنبورغڭ «مدرسہ حسینہ» نڭ اعدادی برنچی و ایکنچی سنہ شاگردلرینه تعلیم ایدوب باقدق؛ غایت فائدهلی اولدیغی کورلدی.

گرچه مطلوب درجه سنده اولماسده، ابتدائی و رشدی مکتبلرده اوقوتلمق ایچون ترتیب ایدلمش بر نیچه جغرافیا رسالهلری واردر. اما «جغرافیای عمرانی» حاضرگه قدر اوز تیلمزده هیچ بوق ایدی. حالبوکه جغرافیا اوقودن مهم مقصدلرنڭ بریسیده آندهغی معلومانندن استفاده ایله تجارت، صنعت، هنر خصوصلرنده ترقی ایتمکدر. بونڭ ایچون ایسه مطلقا جغرافیای عمرانی اوقومق لازمدر. عادی جغرافیا اوقوبده جغرافیای عمرانی اوقومی فالو، بر برگه منار ایچون باصقچ یاصابده منی فالو قیلندندر.

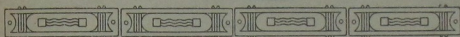
شونڭ ایچونده بو «جغرافیای عمرانی» کتابینڭ ممکن مرتبه تانار شاگردلر نڭ استفادہسنه لایق روشده بولوی مطلوب طوتلدی. ممکن اولدیغی قدر صوگغیراق استاتیسیتفلر و حسابلر اعتبارغه آلدی و آخربنه خار جندنده علاوه اولوندی.

اگر بونی اوقوتہ چق معلم آزغنه دقتلی واقتدارلی اولورسه شاگردلر نڭ بیک کوب استفاده ایتہ چکلری شبه سزدر. بز بونی بالذات تجربہ ایله آکلادق. شول قدر وار، که بونی اوقوتوچینگنه دگل، اوقوچی شاگردلرنڭ عادی جغرافیا معلوماننه یخشی واقف بولولری شرطدر.

فاتح کریموف.

نورالدین آغہبی.

جغرافیای عمرانی

تعریف. — «جغرافیای عمرانی» بر مملکتی که احوال طبیعیہ سی
ایہ احوال اقتصادیہ سی آراستہ گی مناسبتن بحث ایدر .
«جغرافیای عمرانی» سابه سنده توری حکومت و ملتونک تجارت ،
صناعت ، معارف و بایلیق جہتلرینی و آنلرنک سبیلرینی اوگرہ نہک
ممکن اولور .

دنیادہ یاشامق مطلقا بر کسب و هنر ایہ مشغول اولوغه توقف
ایتدیگندن هر کیم ایچون اوز مملکتینک احوال اقتصادیہ سنی و آنک
باشقه مملکتلرگه اولان مناسبتنی بیلک لازمدر .

کریک ملتلر و کریک خصوصی آدملر آراستہ اقتصادی رقابت
و اقتصادی محاربه هر وقت دوام ایتدیگندن جغرافیای عمرانی دن بی خبر
کشیلر معیشت میدانده مشقت چکمگه مجبوردرلر .

آروپا قطعہ سینک اهمیتی

بش قطعہ آراستہ ایگ اهمیتی بولغانی «آروپا» قطعہ سیدر .
گرچه مدنیت آسیادہ طوغسده آروپادہ اولدی . انسانیت آسیادہ
باشلانسهده آروپادہ کمالانکه ایرشدی . آروپانک مدنیتی بو کونگی
کونده بونون جهانگه حاکمدر . آروپانک هنر و صنایعدن ، معارف
و مدنیتدن بونون جهان استفادہ ایتہ . آروپانک عرف و عادات ، افکار
و اصول معیشتی بونون دنیاغه طارالا . آروپانک سیاستی بونون دنیاغه
حکم سورہ . خلاصہ حاضرگی حالده معوریت و سیاست جہتنچہ آروپا
باشقه قطعہ آنک هر قایوسندن آلدہدر .

آرۇپا قىطعەسىنىڭ آلدە بولۇۋىنىڭ سەبەبى

آرۇپانىڭ باشقىە قىطعەلەردىن آلك بۇۋىنە اىڭ باشلىچە اىكى سەبەب باردر . بىرنچىسى آرۇپانىڭ احوال طىبىعەسى ، اىكنچىسى ئەنۇغرافىا- (Этнография) يعنى خىلقلرىنىڭ نىسلى چەتلىدر .

احوال طىبىعەسىنىڭ سەبەب بولۇۋى اشۇ چەتلىدرندىر :
بىرنچى : آرۇپا قىطعەسى خىلقلرىنىڭ مەنىت و عمران خىسۇصلرىندە نىزىللىرىنە ھەر چەتچە مەساعىد بولغان مەنطقە مەنىلە داخلىندەدر .

اىكنچى : آرۇپا قىطعەسى نىسلى كىرە شىمالىنىڭ اورتەسىدە بولدىغى چەتلى بىرنچى مەنىت بىشىكى و انسانىت مەنبە بولغان آسىاغە و اىسكى و قۇعات تارىخىەسىلە مشھور بولغان شىمالى آفرىقا ساھلىنە يقىندىر .

اۋچىنچى : آرۇپا قىطعەسى دنىانىڭ اڭ گۈزل ساھلىرىنە مالك و ساھلىرىنىڭ كىرىنتى و چىقىنتىلىرى امثالسىز درجەدە فائىدەلى روشدەدر .
دۈردىنچى : آرۇپانىڭ وادىلىرى يايلارىندىن ، طاۋ بۇيلىرى تۈبە-لىكارىندىن كۇب و طاۋ بۇيلىرىندەغى بۇللىرى اۋتۇب بۇررگە اۋكايلى ، اطرافتىن مەركىزگە بارىغە مەساعىد ، مەنظرەنىڭ كۈزلىكىنە بىرنىڭ يىغىشى سۇغارلۇىنە سەبەبدر .

بىشچى : آرۇپا سۇغە بىك باى . نەھلىرى كىمەلەر بۇررگە مەساعىد و اىڭ يىغىشى چەتلىدە بۇ نەھلەر اۋزلىرىنىڭ مەنبەلىرى اىلە مەلىكتىنىڭ چىتنە طاۋا بىر بىرىسندىن بىراق كىتۇلىرىدر .

آلتىنچى : اقلىم چەتچە آرۇپانىڭ ھواسى مەنىل رطۇبىلى و يۇمشاق اولۇب بۇتۇن بىل بۇىنچە آرتق اۋزگارمىدر .
يەنچى : آرۇپا طۇپراغى كۇبىسەنچە غاىت مەنىت و بۇندە اولتىسىز و سۇسز صەراللر بۇقدىر .

سەككىزىنچى : مەعادىن ، نەباتات ، حىۋانات كىمى طىبىعى بايلىق چەتتە

کیلهك اولسهق انسانلر ایچون غایت لزوملی بولغان بو نرسه لرگه
 آروپا درجه سنده فائده لی روشده مالک بولغان هیچ بر قطعه یوقدر .
 خصوصاً هنر و صنعتگه ایك باشایچه لازم اولغان نرسه لردن تیمر ایله
 بر کومرینه آروپا غایت بایدر . نباتات و حیوانات غه منطقه حاره
 خلقت چهنجه دخیده بای، دخیده زینتلیک ایسه ده آروپانك
 منطقه معتدلگه مخصوص کوبسی ساچوب اوسدره طورغان نباتاتی
 و حیوانات اهلیه سی انسانلر ایچون اولگیلردن کوب درجه ده آرتق
 و فائده لیرکدر .

یوقاریده مذکور سببلردن آکلایشیلدیکه، آروپا قطعه سی نك
 احوال طبیعه سی انسانلرنك مدنی صورته یاشاولرینه ایك زیاده موافق
 اولغان شرطلری جامعدر . آروپا قطعه سی نك طبیعی آندغی خلقنی
 کوبدن بیولی اوطوراق معیشتگه میل ایتدیرگان هم منتظم هم موافق
 صحت اولان زراعتگه اوگره نکان .

آروپانك باشقه قطعه لردن آرتقلمی طاولر، نهرلر کبی طبیعی
 عنصرلرنك کوبلگی وزورلمی چهنبله دگل بلکه بونلرنك اوکابلمی
 چهنبله در . حیوانات، نباتات، معادن کبی طبیعی بایلقنك مقداری
 چهنبله دگل بلکه بونلرنك فائده لی صفتلری وعمومیتله ایتلگاندیه معیشت
 وتمدن ایچون بونلرنك فوق العاده صورته موافق کیلولری چهنبله در .

آروپا قطعه سی بیک زور مساحه گم مالک اولمیدی حالده
 انسانلرنك معیشتی ایچون ایك اهمیتلی بولغان نرسه لرنك هر قایوسی
 بونه باردر . احوال طبیعه چه آرتق مزین اولمسه ده فقیرده توکل،
 هر خصوصه وهر چهندن معتدلدر . مونه اوشبو چهنلری ایچون آروپا
 ترقیات بشریه ایچون ایك زیاده مساعد وگویا آروپا قطعه سی
 مدنییت و عمران چهنجه باشقه قطعه لرنك هر قایوسندن آلدیه بولنورغه
 تعیین ایدلمشدر .

آروپا خلقلرینڭ نسلی

آروپا قطعه سینڭ باشقه قطعه لردن آلدە بولووینە بوندەھنی خلقنڭ ئە تنوغرافی (نسل جەئنی) سبب بولووی اوشبو روشچە در . انسانلرغە، یاشاؤلرینە کیرە کلی نرسەلرنی بیرگانلیگی چەتلە احوال طبیعیە آنلرنڭ اصول معیشت، سعی وغیرتلرینە بیک کوب تأثیر ایتە . حتی نیچک یاشاب و نیچک اشلاب کیچنونڭ طریقلرینی احوال طبیعیە اوزی کورساتە . چونکہ انسان شونڭ ایچندە یاشیدر . انساننڭ احوال روحیە و ترقیات فکربەسنە احوال طبیعیە بیک کوب مادەلر حاضرلی، انسانلرنڭ عرف، عادت، اخلاق و سائر اوصاف معنویەسی اوزینی احاطە ایتکان و اوزینە اڭ یقین اولان احوال طبیعیە نڭ تأثیری ایلە وجودکە کیلە . فقط انسانلرنڭ، ترقینڭ صوڭ در جەسنە ایریشە آلوری ایچون احوال طبیعیە اوزی گنە یتیدر . احوال طبیعیە نڭ حاضرلیگان مادەلرنن استفادە ایتوب بر یاققە یول طوتو انسانلرنڭ اوزلرنن کیلە در . بناً علیہ انسانلرنڭ سعادت یالکڑ احوال طبیعیە سایەسنە وجودکە کیلە آلمی، بلکہ آنلرنڭ اوزلرینڭ فعالیتلرینە، خلقی اولان هوسلرینە، اش و ترقی گە اولان استعدادلرینە تابع بولادر .

خلق نڭ نسلی جەئنجە آروپانڭ تمدن و ترقی گە باشقە قطعه لردن دها زیادە مساعلە بولووینڭ سببلرنن بیریسی : - خلق نڭ طغزلی ویرکە تیگڑ بولتووی جەئنجە آروپا آسیادن قالا برنچی ارون طونمقە در . ایکنچیسى : - آروپانڭ ایڭ کوب خلقی بر نسل گە منسوبدر . اوچونچیسى : - آروپادە ملت حا کیمە اولان خلقلر ایڭ باشلیجە، مدنیت و ترقی گە باشقە خلقلردن دها زیادە مستعد و تاریخی اولان قافقاس هم « آری » جنسنە منسوبدرلر . دوردنچیسى : - آروپا حکومتلرینڭ ادارەلری حریت و قانون اساسی گە مستند ادارە مشروطە

و جمهوری اولوب بونده اداره مستقله هیچ قالمشدر. بشنچیسى: —
 اروپا خلقلى فعالیت، جسارت، مخترع وموجدك، موافق احوالدين
 فائدهلنه بیلوچيلك، یاكى مملكتلر ویاكى كشيلىرگه تيز اييهله شوچيلك
 كى بر طاقم صفت لرغه مالكدرلر، كه بونلر بولماغانده اور وپالورنك
 معارف ومدنيتده شول درجه ترفيلىرى، قورى ودكز فوتلرىنى شول
 قدر كمالات كه ابرشدروب، اوز مملكتلردن براق اورونلرده، دكز
 آرتلرنده یاكى يرلر ضبط ايتولرى، بوتون كره ارضنك ثروت
 طبعيه سندن استفاده ايتنه آلولرى ممكن اولماز ايدى.

اوروپا حكومتلى و آنلرنك مستملكهلى

بيوك حكومتلر و آنلر آره سندن روسيه

تاريخلردن معلومدر، كه دنياده بر نيچه بيك زور حكومتلر
 بولوب اونكان. بونلر بر نيچه شر ميليون كيلومترو يرگه و بر چوق
 ميليونلر خلقغه مالك بولغانلر. بونلر اوز زمانلرنى باشقه حكومتلرنك
 هر قايسندن زور اولوب، اوزلرينه فارشو طوره چق قدر قوتلى
 رقيبلى بولونماغان.

بو حكومتلر هر نه قدر زور بولسه ارده، اوزلرينك تشكىلى
 نى و توزوملى بولماينچه بيك تيز بوزولا طورغان بولغان. خارچين
 بولغان بر نيچه هجوم و بعضاً خلقنك مختلف صنفلرينك راحتشركلىرى
 سببلى ظاهر بولغان داخلى طنچسركلر بو حكومتلرنك تمام يريلورينه
 كافى بولغان.

تاريخچه مشهور بوندى زور حكومتلردن بر بىسى ميلاد عيسى دن
 ۵۰۰ يىللر مقدم بولغان «دارا هشتاسب» دورنده گى ايران حكومتيدر، كه
 بونك برى ۷ ميليون كيلومتر و مر بى مقدارنده اولمشدر. ايكنچىسى

اسکندر کبیر حکومتی اولوب، بونڭ ضبط ایتدیگی بولر ۵ میلیون یارم، اوچونچیسى روما حکومتی اولوب، بونڭده بیری شول مقدارلرده اولدیقى ظن ایدلمکده در. میلادنڭ اونچى عصرلرنده عرب حکومت اسلامیه سینڭ واون اوچونچى عصرلرنده مانغول حکومتی نڭ بولرلى ۱۰-۱۱ میلیون کیلومترو مربعی مقدارنده اولمشدر.

بو حکومتلرنڭ ایڭ باشلیجه صفتلری یالغز قوری یرده بولولریدر. بولر قوری نڭ اورتیه سنه یا که دڭز بولیرنده (مثلا: بحر سفید بونڭ)، هم ده بر نیچه واق کورشى حکومتلرنی برلشدیردیکلری جهنله بر طوناش اولان میداتلقده بولولار ایدی.

آمریقانڭ کشفندن صوڭ اروپا حکومتلری یاڭی طابلسان بولرلى ضبط ایتیه باشلیلر، شوندىن اعتبارا زور مستملکانلى حکومتلر وجودکه کیله. مثلا اسپانیانڭ مستملکانى ۱۱ میلیون کیلومترو مربعه وانڭلترهنگى ۳۱ میلیون کیلومترو مربعه یتیه در. لکن اسپانیا مستملکانى نڭ کوبسى صوڭره دن آنڭ فولندن کیتمشدر.

حاضرگی زمانده هیچ بر حکومت جهانگیرلڭ دعواسنده بولونه آلمی. چونکه هر چهنجه باشقه حکومتلردن قطعی صورت، اوستون اولوب، فونجه اوزینه نیکداش یوق دیب ایتیه آلمیدر.

بو زماندهغى حکومتلردن بر نیچهسى، گرچه بولرینڭ زورلغى وغلقلرینڭ کوبلگى جهنندن مساوی بولماسه لرده، فونجه بر برینه یقینراق اولوب باشقلردن آلدیه سانالمقده وبوندای حکومتلر «بووڭ دولتلر» (دول معظه) دیه آتالمقده درلر. بوللرنڭ بارسى طوقر حکومت در. آلتیسى اوروپاده درکه بوللر: انڭلتره، روسیه، گیرمانیا، فرانسیه، آوستریا وینگریا وایتالیا حکومتلریدر. ایکیسى آسیاده اولوب یاپونیا و قظای حکومتلری، بریسى آمریقاده شمالی آمریقا جهاغیر متفقه سیدر.

بو حکومتلردن یالکز اوچیسینک یعنی انکلتزه، روسیه و قطای حکومتلرینک برلری اونار میلیون کیلومترو مربعدن، خلقلری یوزر میلیوندن آرتیقده در .

روسیه ایله قطای ننگ برلری یالکز بر طوناش میدانلق اولوب انکلتزه ننگ مالکی بر یوزینک هر طرفینه طارالمشدر . قوه عسکریهجه انکلتزه و روسیه، قطای دن کوب مرتبه آلدن : قالمان حکومتلر بر زورلای و خلق کوبلگی جیتندن بو ایکیسندن توبان، لکن قوه عسکریهجه یونلردن اوستون بولولری احتمالدر .

آوروپا حکومتلرینک چیتده گی ملکلیری

آوروپا حکومتلردن کوبسی اوزلرینک اصل حکومت برلردن باشقه دخی، مملکت حدودینک غارجنده بر بیللر . بویرلر سیاه سه شول حکومت که تابع بولالر .

آوروپا حکومتلرینک بو حدود غارجنده گی برلرینی ایکی گه بولمک مکنلر، که برینه «مستملکات»، ایکنجیسه «ملحقات» (آقراين) دیلر . مستملکات، عادنده حکومتنک پابتختنن براف و حکومت که سیاسی مربوطیتی ضعیف بولا . ملحقات ایسه حکومت گه چیکدش و سیاست شول حکومت ایله برلشمش بولا .

بر حکومتنک اصل مملکت غارجنده بر گه مالک بولوروی، اول حکومتنک سیاست فونلی، تجارت، هنر و صنایع جیتلرنجه مترقی بولوروی کورسانه . چونکه چیتده بر بیل، گان بر حکومت، اول برنی توب مملکتنک طاوارینی اونکار و ایچون بر بازار، خلقنی کوچرو، یا که هنر و صنعتنی کیکایتو ایچون بر میدان، یا که کورشیلرینک تجاوز و هجوملرینه قارشو برسد یاصی .

اگر بر حکومتنک سیاسی فوننی نقوب یتنگان یا که ایسکروب

ضعیف لنگان بولسه، اول حکومتك چينك گي ملكلری كو بسنجه آنك فولندن اچقنوب باشقه حكومتلر قولينه كره، يا كه اوزلری استقلال كسب ايتلر. مثلا: اسپانيا و پورتگيزنك جنوبي آمر يقادهغی ملكلری بولنرئك قوللرئندن چيقديلر و اوز باشلرينه سياسته مستقل حكومتلر تشكيل ايتديلر .

مستملكانلر توب مملكت بولونغان قطعه نك خار چنده و دكزلر اورتسئنده بولا . مستملكات صاحبی اولان حكومتلر آنلر ايله اصل مملكت آرسئندهغی مناسبتنی صافلار ایچون کافی درجه ده صوغش وسودا كیمه لری طونارغه مجبور بولالر . بالكز دكز ساحلارئنده بولو- نغان بحری حكومتلرئك گنه مستملكاتغه مالك بولولری ممكن اولدیغی كبی ، مستملكانلر اوزلریده یا دكز ساحلرئنده ویاخود دكزلرگه قوشيله طورغان زور نهرلر ساحلئنده بولورغه غنه مكنلر .

مستملكات نك بیری اصل مملكت بئرئدن كوبسنجه برنیچه مرتبه زور بولا مهم خلقی نك مقداری حقئنده ده شولای بولا دیمك مكنلر . آوروپا حكومتلرئندن مستملكانكه مالك بولغانلری اوشبولردر : انكلتره ، فرانسیسه ، گیرمانیا ، هوللانديه ، بیلگیه ، پورتوغالیه ، ایتالیا ، اسپانیا ، دأنیا .

اصل مملكت ده و مستملكانلرئنده بولغان بر و خلقلرئك مقدارینی ایشبوروشچه كورساتمك مكنلر :

توب مملكتنه .		مستملكانته .		بارسی برلكه .	
برینگ زورلی	چاققون حسابله	برینگ زورلی	چاققون حسابله	برینگ زورلی	چاققون حسابله
۳۱۵	۴۰,۹	۳۱۰۰۰	۳۸۹,۰	۳۱۶۰۰	۴۳۰
۵۳۶	۳۸,۶	۱۲۰۰۰	۶۹,۰	۱۲۵۴۰	۱۰۸

انكلتره
فرانسیسه

۶۷	۳۲۱۰	۱۲،۰	۲۶۷۰	۵۵،۰	۵۴۴	گیرمانیا
۴۲	۲۰۸۰	۳۷،۰	۲۰۴۶	۵،۱	۳۳	هوللاندیه
۲۷	۲۲۸۰	۲۰،۰	۲۲۵۰	۶،۸	۲۹	بیلگیه
۲۰	۲۲۴۰	۱۵،۰	۲۱۵۰	۵،۱	۹۲	پورتوغالیه
۳۳	۶۶۰	۱،۰	۳۷۰	۳۱،۹	۲۸۷	ایتالیا
۱۹	۷۰۰	۰،۲	۲۰۰	۱۸،۶	۵۰۵	اسپانیا
۲،۵	۲۳۳	۰،۱۳	۱۹۵	۲،۴	۳۸	دانیا

یوقاریدهغی جدولدن کوریلیمککدرکه یالکیز دورت حکومتنک یعنی گیرمانیا، اسپانیا، ایتالیا، دانیانک توب مملکت اهالیسی مستملکات اهالیسندن کوبرهک اولوب باشقهلرنک ایسه مستملکات اهالیسنک مقدارى توب مملکت اهالیسنک مقدارندن بر نیچه مرتبه آرتقدر . یرزورلغی چهتندن باقلدغه اسپانیادن باشقه بارسینکده مستملکات یرلری، مملکت یرلرندن زوردر .

ملحقات (آقراين) - ملحقانغه مالک بولو، قوه بحر یهسی بولماغان فورى حکومتلرینه مخصوص بر حال اولوب، قوتلیرهک بر حکومتنک طبیعی صورتده زورابوب اوزینک ضعیفراک کورشیلری حسابنه یککابووندن نشأت ایتهدر .

کرك خلقى نك نسلى چهنجه وكرك تمدنى چهنجه ملحقه لار اوزلرینك برلشمس اولدقارى توب مملکت گه کوبسنجه بات بولالار لیکن مملکتنک نظام وانتظامنى نق طونار ایچون ملحقه لار سیاست چهتندن توب مملکت ایله تمام برلشدیرلگان بولالار و کوبسنجه چیتده گى ملك دیبده صانالمهار .

ملحقه لرغه مالک بولغان حکومتلر اوشبولاردر : روسیه، ترکیه، آوستریا - وینگریا، قطای هم شمالی آمریکا جواهر متفقهسى در . ملحقه لرنک یرى توب مملکت یرندن بعضاً زور بولا، لیکن خلقى

توب مملکت خلقندن هر وقت آز بولا . شول خلقنگ آزلقی اوزی ملحقه لرننگ ضعيفلگنی و آنلرنی ضبط ایتونگ یکلرلگنی کورساندر .

توب مملکنده		آفراینده		بارسی برلکنده	
برینانگ زورلغی	کلهوتور و مریخی	خاقی بانگ کورباگی	خاقی بانگ کورباگی	برینانگ زورلغی	کلهوتور و مریخی
۵۴۰۰	۱۱۹٫۴	۱۷۳۰۰	۲۵٫۳	۲۴۷۰۰	۱۴۵
۱۸۵۰	۲۱	۱۰۰۰	۱٫۰	۲۸۵۰	۲۲
۶۲۵	۴۴٫۷	۵۱	۱٫۷	۶۷۶	۴۶٫۴
۴۰۰۰	۳۵۰	۷۱۰۰	۱۱٫۶	۱۱۱۰۰	۳۶۲
۸۰۰۰	۷۶٫۴	۱۸۰۰	۸٫۷	۹۸۰۰	۸۵

چیتده یر بیلاونگ نوعلری

حکومتلر ، اوزلریننگ مملکتلری خارچنده گی ملکلرینی یا قورال فوتی ایله ضبط ایتهلر . مثلا : روسیه ننگ آفراینلری اولان قافقاس ، ترکستان ، فینلاندا کبی . یا که صوغشماینچه ، صلح طریق ایله گنه برلشدیره لر . مثلا : انکلتره ، فرانسیه ، گیرمانیا و سائر حکومتلرننگ آفریقادوغی برلری کبی .

تلاسه صوغشوب آلتسون ، تلاسه صلح طریقله برلشدرلسون ، حکومتلرننگ توب مملکت خارچنده یر بیلاودن مقصودلری یا خالص اقتصادی یا که سیاسی بولا .

حکومتلرننگ چیتده یر بیلاوروشلرینی حاضرگی احوالگه نظرأ دورت نوع گه تقسیم ایتمک ممکندر :

(۱) - هجرت ملحقاتی یا که مستملکاتی

(۲) - هنر و صنایع مستملکاتی یا که ملحقاتی

(۳) - تجارت مستملکاتی .

(۴) - سیاسی ملحقات

بونلردن برنچیسناڭ ایضاحی بودر :

اوزینک مملکتنده گی خلق ییلدن ییل آرتقان صاین هر حکومت آنلرنی کوچروب اورنلاشدیرر ایچون ، ایرته می صوگمی ، بروقت چیتندن بوش بر طابارغه مجبور بولا . چونکه بر مملکت نڭ خلقی آرتق کوبایوب ، آنده صیا آلمی باشلاغاچ اول مملکت ایچنده اوزلرینه رزق طابوب کیچنه آلمی طورغان بولالر .

اگر چیتنده گی بر بر ، مهاجر یباره طورغان بر حکومتنڭ فولینه کیرسه ، اول بر آنڭ هجرت مستملکاتی یا که ملحقاتی بولادر . هجرت مستملکاتی یا که ملحقاتی هر وقت توب مملکت ایله بر نوری منطقه ده بولوب ، افلیم و هوا جهتنجه بر برسندن کوب فرقی اولماسقه تیوش . یوقسه اول هجرت ایچون پارامیدر .

انگلتیره نڭ هجرت مستملکاتی : - آوسترالیا ، یاکی زه لاندیا ، فاپلاند ، فنادا ؛ روسیه نڭ هجرت ملحقاتی : - سیبیر ، قرغیز صحرائری ، شمالی قافقاز مملکتلریدر .

بر وقتلر جنوبی آمریکا رومان نسللندن اولان حکومتلرنڭ (اسپانیا و پورتیکیزنڭ) هجرت مستملکاتندن معدود ایدی .

گیرمانیانڭ هجرت مستملکاتی یوقدر . اول اوزینک مهاجرلرینی جیت مملکتلرگه و ایڭ باشلیجه شمالی آمریکا جاهیر متفقه سنه یباره در . روسیه ده ده بر آز نمسه مهاجرلری بار .

بر برگه هجرت ایته آلو ایچون اول یرده بوش اورون بولورغه تیوش در . بناء علیه ، خلقی کوب و طغز اولان مملکتلر هجرت

مستملکاتی بولا آلمیلر . بر یرنڭ هجرت مستملکاتی یا که ملحقاتی بولووی اول یرنڭ اوز خلقی آز بولووینی کورسانه در .

ایکنچیسسی اولان هنر و صنایع مستملکاتی و ملحقاتی بویلدر:

اگر بر حکومتنڭ چیتده گی بر ملکنده اوزینڭ خلقی کوب، یا که اول یرنڭ اقلیم و هواسی توب مملکتنڭ اقلیم و هواسندن کوب فرقی اولوب ده اوزی نباتات، معادن کمی طبیعی نرسه لرگه بای بولسه اول یر هجرت ایچون موافق بولمی، بلکه توب مملکت خاقینڭ هنر و معارفی، طریش و اشکلکی، هم اش باشلارغه جسارنلی اولان بر قسمی ایچون هنر و صنایع میدانی بولادر . بوندی کشیلر شونده باروب، شول یرنڭ طبیعی بایلغندن فائده لنه لر . وهنرسسز اولان یرلی خلقلرنی اوچوز بیالر ایله اوزلرینه خدمت ایتدروب غایت زور طابشلر ایتلر . بوندی مستملکه لر کوبسنجه منطقّه خاره ده، یا که شوڭا کورشی اولان یرلرده بولادر .

انگلتیره نڭ اوڭ مهم هنر و صنایع مستملکاتی هندستاندر . انگلتیره، گیرمانیا و فرانسیه نڭ آفریقاده غی برطاقم مستملکاتلریده اوشمو نوعدندر . روسیه نڭ هنر و صنایع ملحقاتی زاقافاز یا وترکستاندر .

اوچونچیسسی اولان تجارت مستملکاتی بویلدر:

تجارت مستملکه لری باشقه حکومتلرنڭ یرلرنده، محض تجارت قصدیله تاسیس ایتلگان اورنلدر . بونلر بیک کچکنه مقدارده اولوب، کوبسنجه بر شهر و لیماندن عبارت بولونالر . بونلر توب مملکت طاوارینی و کوبسنجه آنڭ زاوود و فابریقا نرسه لرینی صانو و بیگره که شول مستملکات بولونغان مملکت نڭ اشلانمگان نرسه لری ایله آلدروغه خدمت ایتلر .

آروپا حکومتلرندن کوبسی قطای مملکتی نڭ دڭز ساحلرلرندە تجارت مستملکانلرینە مالکدرلر و بونلر قطای نڭ ایچنەگی ولایتلر ایله تجارتگە خدمت ایتەر . مثلاً : انکلیزلرنڭ هونغ - فونغ ، اسپانیو - لرنڭ - ماقا او ، نپیسلرنڭ - کپائوچائو ، هندستان یارم آطه سینڭ شرقنە فرانسزلرنڭ - « پوندشیری » ، و غر بندە پورنکیزلرنڭ « هوئە » مستملکە لری بو قیلیندر .

دوردنچیسى اولان سیاسى ملحقه لار بویله در :

سیاسى ملحقه نڭ خدمت و اهمیتى اولگی اوج نوع ملحقه مستملکاننڭ خدمت و اهمیتدن بتونلاى باشقەدر . سیاسى ملحقه لرده خلق کوب هم یخشى اورنلاشقان بولا . شونڭ ایچوندە آنلرنڭ مهاجرت ایچون خدمت ایتولری ممکن بولمی . کرک ملیت جھتندن و کرک معوریت و معیشت جھتندن آنلر مستقل بولالر . شونڭ ایچون آنلر توب مملکت خلقی نڭ سرمایە سنى اشلانرگە ، یا کە هنر و صنایعنه مخصوص بر میدان بولمیلر .

بوندی، برلرنی توب مملکت گە قوشو محض سیاسى اولان اوشبو سبیلر ایچون بولادر .

- (۱) توب مملکتنى قوتلی بر کورشى حکومتنڭ مخاطره سندن
- (۲) صافلاو ؛ اگر اول بر توب مملکت نڭ ایچینه - طلبا صوز بئوب ، کروب ، مملکت نڭ بر قسمنى ایکی گە آیره طورغان بولسه ، مملکتنڭ حدودینی نیگزلاب ، شول ایکی گە آیریاونی بترو ؛
- (۳) مسکون و معور بر برنی توب مملکتگە قوشوب ، حکومتنڭ قوه سیاسیه سنى آرندرو و دشمنلر فاشنده آنى دخیده فورقچلیره ق یاساو . شوندى سیاسى ملحقه لار ، روسیه نڭ پولشه ، فینلاندىا ، و بر درجه اورته آریا قطعهلری اولوب ، بوکئا اپنڭ کوب مالک بولغان

حکومت قزاقان، که: بونگ ملحقه‌های قوری طرفند اوزینی احاطه‌ایدوب
آلغان مانفولیه، جوزفاریه، ترکستان چینی و تبت مملکتلریدر. ترکیه ننگ
عربستان قطعه‌سی ده بعض بر چهندن اوشبو سیاسی ملحقه‌لیق صفتنی
حائز بولادر.

روسیه ننگ ملحقه‌لری هم آنلرننگ اهمیتی

قافقاز، وملحقه اولمق جهتند قافقازننگ اهمیتی. قافقاز،
روسیه ننگ آسیاده‌گی ملحقه‌لری آره‌سند اینگ بای واهالیسی
اینگ کوب اولان بر قطعه‌در. شمالی قافقاز یاده‌غی زور
تیکرلک صحرا، یغشی قاره طوفزای ایله اورنولمش اولوب، بالکنز
اینگ شرق طرفنده‌غی بر قسمی گنه طوزلی طوفراقتن عبارتدر.
ایگون. اوکدره طورغان یسرلر زاقافقاز یاننگ وادیلرنده، یلغه‌لر
بوینده‌غی توز یرلرنده و دگنز ساحل‌لرنده واقعدر.

ایگون ایگار ایچون یارارلق یر قافقازده شول قدر کوبدرکه،
حتی، زراعت اصولی حاضرگی کوینچه توبان بر درجه‌ده بولا
طوروبده، قافقازده یتشکن آشلق اوز حاجتندن آرتوب قالا.
بوننگ بر قسمی روسیه‌گه و بر قسمی چیت مملکتلرگه یباریله.

قافقاز یاننگ اسسی لگی و منطقه‌ حاره‌گه مشابه اقلیمی بوفطعه‌ده
یوزوم، یفک آغلیغی و حتی چای کبی جنوبی مملکتلرگه مخصوص
نباتلر هم یمشلی آغاچلر یتشدررگه مساعددر.

قافقاز یاننگ معدنلری چیکسز و توگانمازلک درجه کوبدر.
«باکو»، «غروزی» کبی یرلرنده نفت، «نکویولی» کبی یرلرنده
طاش کوموری، «چیاتور» ده مارغانس معدنی چیمقده و بونلردن
باشقه کوش، فورغاش، سینق، باقر، تیر، طاش طوزی کبی
معدنلر قافقاز طاولری ننگ تورلی یرلرنده وزاقافقاز یاده بولونمقدهدر.

قافقاز یانک طاو بویلرنده و صحرالرنده غایت زور مرعالر
(اوتلاقلر) موجود اولوب، بونلرده بیک کوب واق هم ایری حیوانلر
و آت کتولری اوتلامقده در.

بونلر اوستنه دخی، قافقازنک کورشی نکزلرنده گی بالی ننگ کور-
بلگی ده دفت که آلهچ اولسه، قافقاز یانک خلقت جهندن نه قدر
بای و روسیه ننگ ملحقهسی اولمق جهندن هنر و صناعتچه نه قدر مهم
اولدیغی ظاهر اولور.

شمالی قافقاز یا، کرک پرینگ سطحی جهندن، کرک پرینگ
خواص مخصوصهسی (یعنی طوپراغینک قاره بالچلی بولووی) و کرک نباتات
و اقلیمی جهندن جنوبی روسیه گه اوششادیفندن، بونده ۱۶ نجی عصر
دن بیرلی روس مهاجرلری و روس ایگونچیلری هجرت ایتمگه باشلامشدر،
حاضرگی کونده ده هجرت ایتمکده درلر.

شمالی قافقاز یاده حاضرنده خلق طغز اولمادیفندن، بوقطعه
روسیه ایچون هجرت ملحقهسی خدمتی ایتمکده در. بونده حاضرنده
بر جافرم مربعنه ۱۵ - ۲۵ کشی توشه در.

اما طاولرنک جنوب طرفنده غی زاقافقاز یا قطعهسی عواسینک
اسسیلگی و اقلیمی ننگ ممالک حاره گه بقینلی هم اوسه طورغان
نبانلرینک جنوبی مملکتلرنکینه اوششای ایله روسیه مملکتندن کوب
فرقلیدر. بونده طوروجی غروزین، ارمنی، ترک، تاتار کیی خیللر
نسل، تیل، مدنیت جهندن و بیک کوبسی (مسلمانلر) هم دین
جهندن اصل روسیه خلقینه بتونلای چیتدرلر.

بوندن ماعدا، زاقافقاز یا قطعهسی اوزی طاولق اولدیغی حاله،
خلق یغشوق طغز اوطورمشدر. بونده بر جافرم مربعنه ۲۵-۳۵
کشی توشه. بونده چیتدن مهاجر کیلور ایچون بوش اورون یوقدر.
شول سببی، زاقافقاز یا روسیه ایچون مهاجرت ملحقهسی بولوب.

خدمت اینه آلمی . اما معدنلری چهندن روسیه گه حاضرند ده کوب فائده کیتره ، کیله چکده کیتره چگی فائده سینگ فوق العاده بیوک اوله چفی شبهه سز اولوب ، استقبالی بیك پارلاقدر .

شول قدر وارکه ، زاقاقاز یانگ معدنلرینی چیغار و چیلر و اشلاتو-چیلرنک بر فسمی گنه روسیدیلر اولوب ، قالغانلری اجنبیلردر . شونک ایله برابر ، زاقاقاز یا روسیه نك مهم عمرانی و صناعی ملحقه سی سانالورغه تیوشیلیدر .

قافقاز یانی روسیه گه قوشونک تاریخی - روسلرنک قافقاز یاده (شمال طرفنده) ایك برنجی مرتبه ده ظاهر بولولری ۱۶ نچی عصرده در . ایك باشده ، بونده دون قزافلری باروب «صونجی» و «تهرهك» بویلرنده اول قوردیلر . ایوان غروزی بوللرنی اوزینک حمایه سنه قبول ایتدی ، هم اوطوره طورغان یولرینی اوزلرینه بیردی . روسیه نك قافقازده حاکمیتی اوشبو واقعه دن باشلانادر . بیوک پترو وقتنده روسیه ایران ایله صوغشوب آنی چیکگاچ ، روسیه نك قافقازده غی «صونجی» و «تهرهك» بویلرنک غی ملکنه «در بند» و «باکو» خانقلریده برلشدیرلمش ایدسه ، بو حال اوزاق دوام ایتماینچه ، بو خانقلرینه دن ایران ایله برلشمشیلردر .

قافقاز یانی روسیه گه برلشدر و حقنده ایك زور موفقیت ایمپراطور یچه ایکنجی یقاترینه زماننده اولمشدر . بونک حکومتی نك آخر وقتلرینه طوغری ، قافقاز یاده قوبان شهرینک شمال طرفنده بولغان یرلر تمامیل روسیه گه کچمشدر . اوزون و فاطی صوغشیلردن صوك «قوبان» نك شمال طرفنی قزافلر چرکسلردن ضبط ایتدیلر و غایت منبت اولان ، فاره طوغراقلی ، بو اعلا یرلر منگولک گه قزافلرنک اوزلرینه بیرلیدی .

ایکنچی یقائزینه حکومتی وقتنده روس عسکری «تاتل-بن» اسملی قومانداننک نحت اداره سنده برنجی مرتبه اوله رق قافقاز طاغلرینی آشوب غرورین حکومتلرینی ترکیبا اداره سندن آیورمشلر و بونلرنک بعضیلری روسیه حمایه سینه کیرمشلردر.

ایمپراطور برنجی آلېکساندرنک حکومتی وقتنده برنجی مرتبه اوله رق، روسیه زاقافقاز یاده بر ضبط ایتمشدر. ۱۸۰۱ نهی ییلده «غروزیه» حکومتی و آندن بر نیچه ییللر سوکوره «ایمه رتبه»، «مینگره لیه»، «غوریا» حکومتلری برر برر روسیه قول آستینه توشمشلر. روسلر اولا ایران قولندن «کنجه» (پلیساوه تپول) شهرینی آلدیلر. آندن سوک تدریجاً زاقافقاز یانک شرق قسمینی آلوده دوام ایتمدیلر. کنجه نی ایرانلیلردن آلو خصوصنده ایک زیاده غیرتی کورولگان کشسی کناز «سیتسیانف» اولوش؛ ۱۸۰۴ نهی ییلده آنی باکوده اوتردیلر. آنک و فاندن سوک روسیه ایله ایران آراسنده صوغش دوام ایتموب، ۱۸۱۳ نهی ییلده مصالحه یاصالدی و بو مصالحه بویونجه: نوخا، شماخی، قوبا، دربند، باکو، لنکران شهرلری و «قاره باغ» خانلغندن عبارت بتون شرقی زاقافقاز یا روسیه تصرفنه کچدی. شول صورته، ۱۹ نهی عصرنک ابتدای لرنک زاقافقاز یانک بیوک قسمی روسیه فولینه کردی. و آنی تمام آلور ایچون قافقازنک صوغشجان طاغ قبیله لرینی، ترکیبا قولی آستنده اولان قاره دگز بویلرینی، ارمنستان طاغلرینک غرب طرفینی و ایران قولی آستنده اولان شرق طرفنی غنه ضبط ایتمه سی قالدی.

قافقاز طاغلرینک اورته قسملرنده یاشاوچی: قبادین، آسه تین، چیچن قبیله لری کبی طاغ خلقنی ضبط ایتموی بیک مشکل اولدی. چونکه، بونلر اوزلرینک طاغ آره لرنده یاشاب، باشقه لر ایچون اول برلرگه کرسو بیک کوچ ایدی. روس قوماندانلردن برمولوف برنجی

مرتبه اوله رق منتظم صورتده بونلرنی طاغ ایسا کارندن محاصره گه باشلاب تدریجی صورتده تحت اطاعت گه کرتدی و مملکت لرینی ضبط ایتدی .

قافقاز طاغلرینک شرق فسمنده اولان برثلتندن عبارت داغستان قطعه سینک روسیه طرفندن ضبط ایتلووی ۱۸۵۹ نجی یلده غنه تمام اولدی . مسلمانلاردن محمد اسملی بر ملا ۱۸۲۹ نجی ییلده روسلرغه قارشو جهادغه دعوت ایتوب ، اوزینک وعظ و نصیحتلری ایله بوتون داغستان خلقنی (لزگی طائفه سنی) برلشدیردی . داغستان خلقی اولا قاضی ملانک و صوگره مشهور شیخ شامل نک تحت اداره سنده اوله رق ، فوق العاده قهرمانلق اوزره روسلر ایله ۳۰ ییل صوغشیدیلر . آخرنده تمام حاللری بتکاچکنه روسلرغه تسلیم اولدیلر . «غونیب» اسملی بر اورونده داغستانیلر چیکلگاندن صوگ ، بونلرنک باشلقلری اولان شامل روس قوماندانی باراتینسکی طرفندن اسیر آندی . باشلقلری اسیر آلتاچ طاع قبیله لری چیکلورگه و روسیه حاکمیتنی اعتراف ایتارگه مجبور اولدیلر .

کناز پاسکیویچ ایران ایله صوغشوب «اریوان» نی آلتاچ و ترکیه ایله صوغشوب غلبه لر یاصاچ ، زاقافقاز یانک غرب طرفی ، ۱۸۲۰ نجی ییللرده ضبط ایتیلوب بتدی .

۱۸۲۸ نجی ییلده «ناخچیوان» و «اریوان» خانلقلری تمامیه ایراندن روسیه قولینه کچدیلر . شوندن برر ییل صوگ «چورلک صو» و «آخالسیخ» شهرینه قدر اولان بوتون قاره دگزر بوی ترکیان روسیه گه کچدی . زاقافقاز یانک حاضرگی حدودی ۱۸۷۸ نجی ییلده ترکیا ایله صوغشاندن صوگ یاصالغان کوینچه در . شول صوغشدن صوگ ترکیه دن روسیه گه فارص اوبلاستی هم قاره دگزر بوی نک جنوب قسمی ایله باطوم شهری کچدی .

روسیه‌نگ اورتە آسیادەغی یری

روسیه‌نگ اورتە آسیادەغی یری بوتون آرال و قاسپی صحرالرینی هم بر مقدار طاغلرنی شامل اولوب ، شرق طرفندە «تیان شان» طاغلری ، جنوب طرفندە «پاراپومیز» و خراسان طاغلری ایله محدوددر . روسیه‌نگ اورتە آسیادەغی یری ایکی قسم‌گه آیریله : یری شمال قسمی یاخود قرغز صحرالرندن عبارت اولان ملحقەدر . ایکنچیسى جنوب قسمی ، یاخود نفس ترکستاندر .

برنچی قسمی : اورال ، طورغای ، آفمنلا ، سیمی پالاتینسکی اوبلاستلرندن و ایکنچی قسمی : زاقاسپی ، سمرقند ، فرغانه ، سیردریا ، یدی سو (سیمیر بچینسکی) اوبلاستلرندن و روسیه حمايه‌سندەگی خیوه و بخارا خانقلرندن عبارتدر .

روسیه‌نگ اورتە آسیا ملکی نگ بوتون سطحی ۳،۸ میلیون کیلومتر و مربعی و بوتون خلقی ، ۱۸۹۷ نجی سنه تحریر نفوسنه بنه ، ۱۰ ۱/۱ میلیون نفوسدن عبارتدر . (ترکستانه ۷ ۱/۱ قرغز صحرالرنده 2 ۱/۱ میلیون)

روسیه‌نگ اورتە آسیادەغی حرکتی ایمپراطور برنچی پترو زمانده ۱۷۱۱ نجی ییللرده باشلانوب ، تمام ضبط ایتلووی ایکی عصرته یقیمین (۱۷۰ ییلغه) طارنلدى .

برنچی پترو ترکستان‌غه ایکی فرقه عسکر یباردی . بوتلرنگ برنچیسى کنار بیکوویچ چرفاسسکی قومانداسی آستنده اولوب خیوه اوزرینه کوندرلمش ایدی . بو فرقه هیچ بر نرسه اشلو آلمادی ، بونک بارغان کشیلر هلاک بولوب بتدیلر . ایکنچیسى «بوخفولهس» قومانداسندە اولوب یوغاری ایرنش طرفلرینه کوندرلمش ایدی . بو فرقه ایرتش‌نگ اورتەلرینه قدر بولغان یوللرنی ضبط ایتدی و اومسکی شهری تأسیس ایتلدى .

بوایکی حرکتدن صوڭ روسیه اوزاق مدنلر اورته آسیاغه هجوم ایتمی طوروب، یا کئیدن حرکتلر ۱۹ نچی عصرنڭ صوڭفی یارتیسنگ غنه باشلادی. شول ایکی آراهه، ۱۷۳۲ نچی ییل کوچوک قرغز اورداسی، ۱۸۴۶ ده زور قرغز اورداسی صوغشسز روسیه قول آستنه کردیلر .

۱۸۶۴ نچی ییلده بریسی اورنبورغدن و ایکنچیس غربی سیدردن اولمق اوزره ترکستان اوزرینه ینه ایکی فرقه بیارلدی . بوتلر ترکستاننڭ بوتون شمال قسمنی ضبط ایله چمکند، تاشکند، خجند شهرلرینی آلدیلر . بوتنڭ بعدنده ترکستان گنیرال غوبرناتورلغی تأسیس اولندی و برنچی گنیرال غوبرناتور اولان « فون فاوفمان » ترکستاننی ضبط ایتموده دوام ایله سمرقند شهرینی آلدی؛ بخارا و خیوه خانلقلرینی روسیه گه فاراندی . گنیرال اسقویلی طرفندن خوفند شهری ضبط ایتمکداندن صوڭ خوفند خانلغنی ده روسیه قول آستنه کردی . بو یر حاضرنده فرغانه اوبلاستیدر . ترکستان نڭ تمام ضبط ایتمیلووی، ترکستان نڭ آرت طرفنڭ اولان ترکمن صحرالرینی آلمان صوڭ حاصل اولمشدر . گنیرال اسقویلی قومانداسنڭ غی عسکر « کوك تپه » قلعه سنی هجوم ایله آلفاچ اورته آسیاده روسیه گه قارشى طورلوق هیچ بر مسلمان حكومنی قالمادی، شول سببلی ترکستان نڭ باشقه یرلری روسیه گه صوغشسز بربلشدیلدی .

ترکستانده بوتنڭ زورلغی - ترکستانده بوتون یرنڭ زورلغی ۲ میلیون کیلومترو مربعی مقدارندن عبارت ایسه ده، بوتنڭ یوزده اوچ قدریسی گنه ایگوگه صالح اولوب یوزده قرق مقدارى بالکتر حیوان اونلانورغه غنه یارارلقدر . قالغان یوزده الی بدی مقدارى، یعنی بوتون ترکستان یرینڭ یارتیسندن کوبراگی تمام بوش صحرائق اولوب تمامیه غیر مذبت و هیچ نرسه گه یارافسزدر .

بوش صحرائی لر ترکستان ننگ بوتون اورته قسمنی اشغال ایته، ایگو یرلری (واهلر) شرق و جنوب طرفلرنده کوب کوب بولوب سوزیله در. اولنلک قسم لری بوش صحرائلر ایله واهلر آراسنده بولغان یرلریدر.

اورته آسیانگ اقلیمی بیک قوری اولدیقدن، یرنی صنعی صورتک صولاماینجه بونده زراعت بونونلای ممکن دگل دیرلکدر. شونگ ایچونده ایگو یرینگ «قسمی «آریق» تسمیه ایدیلان قاناللر واسطه سیله صنعی صورتده صورالمقده در. «قسمی صنعی صورتده صولاماینجه اوز حالنجه قالدیریلر طورغان یرلر اولوب، بونلرده ایگون اوسووی بیک اشانچسز و چامالیغنه بولا. (بونلی یرلر بهاریه طورافلری - Вагарная земля دیه تسمیه اولونه لر.)

اورته آسیاده آغا طورغان نهرلرنگ آزلقینه نظراً شوندن آرتق یرنی صنعی صورتده صوغارو ممکن توگل در جهسنده در. ترکستان ننگ شرق و جنوب طرفلرینگ اقلیمی مهالک حاره گه یقین و طورباغل غایت منبت اولدیقدن، بتارک در جهده رطوبت بولونغان وقتده بونده مامق، بوزوم، بیک آغاچی کبی مهالک جنوبیه گه مخصوص هر نورلی نباتلر؛ میندال، فستق، اریک، آیوا، اینجیر، شفتالی کبی نورلی میوه آغاچلری بتشدیرمک ممکندر.

حاضرگی حالده، بخارا و خیوه داخل اولدیقی حالده ترکستانده بوزوم ایگوله طورغان یرنک مقداری ۲۰ مگ دیساتینه، مامق اوسد-ریله طورغان یرنک مقداری ۴۰۰ مگ دیساتینه لر تیره سنده اولوب، بو مقدارلر ییلدن یل زور ایبقده درلر. چونکه ترکستان ننگ مامغینی موسقوا فابریقانتلری بیک کوب آلدلری کبی، صوگ سنهلرده میوه سده روسیه ایچینه بایتاق مقدار کینمگه باشلادی. ترکستانده مامق یرلرینک ۱۳ مقداری زور روس مامق صنعتکارلری قولنده در.

ترکستان ننگ اڭ زور بایقلرندن بریسی آننگ حیوانلریدر .
 بونده اورتیه حساب ایله سالغانده هر ۱۰۰ کشی گه ۱۶ دوه ، ۳۰ باش
 ایری موگوزلی حیوان ، ۳۲ آت ، ۲۹۰ باش قوی وکجه نوشه در .
 ترکستانده بیر آستنده نفت ، طاش کوموری ، کوکرد ، طوز ،
 تیمر ، باقر ، فورغاش ، آلتون معدنلری و تورلی قیمتی طاهرلر
 بارلیقه معلوم اولوب ، بعضیلری چفارلمغه باشلامشدر .
 لکن ترکستان ننگ هر طرفنه تیمر یوللری اولمديغندن بومعدنلردن
 کرک بولغان قدر استفاده ایتيله آلمی در .

ترکستان ننگ نفوسی ، مساحتی سطحیه سنه کوره ، آز کبی
 کورونسده ، بویرلرننگ کوبرگی غیر منبت صحرالردن عبارت
 اولدیغندن ، ترکستان ننگ خلقی واحه لرگه جیولشمشدر . شول سببن
 ترکستان ننگ حاضرده فی طوپراغی اوز خلقینه تامیله یئارک توگلدنر .
 مثلا : زافاسپی اوبلاستینگ هر چاقرم مـ بعنه ۷،۰ جان نوشدیگی حالده
 فرغانه و زرافشان وادیلرنده خلق ننگ مقداری هر چاقرم مـ بعنه
 ۱۳۵ درجه سنده در .

ترکستانده ایگوله چک یرلر آز بولغاندن طوپرافسزلیق
 اضطراری بو طرفلرده دخی اهمیتلی در . مثلا : هر ترکستانلی ننگ حصه سنه
 فقط $\frac{1}{2}$ دیساتینه منبت طوپراق اصابت ایتدر .

ترکستانده بولغان روسلر ، بوتون خلقننگ یوزده دورت یارم
 الوشی قدردر .

ترکستان ننگ ملحقه بولووی نقطه نظرندن ایضاحنه کلنچه :

۱- ترکستانده روس مهاجرلری سا کن اوله بیله چک بوش ومنبت
 طوپراق اولمديغندن ، بوراسی بر هجرت ملحقه سی خدمتنی کوره آلمی .
 (روس مهاجرلری بدی صو ولایتنده بعض محللرگه کوچورلمش ايسده
 بیک آز جانندن غنه عبارتدر .)

۲- ترکستانده، طوپراقنی باقمق، صوغارمق و سائره کبی زراعت اشلری باشقه بر اصولک بولغانلقدن روسلر بو اصولنی بیله آلمیلر، بناء علیه بر صارت ننگ بر دیسانینه طوپراقدن آلفان محصولینی بر روس ایگو چیسو عیج بر وقت حاصل اینه آلمی. باغچه چیلق و مامقچیلق دخی بوروشکدر. شول سبیلردن ترکستان ننگ فقط هنر و صنایع ملحقه سی دیب حساب ایتلووی ممکن و کیله چکده بو نقطه نظرندن اهمیت کسب اینه چکی شبهه سزدر. حاضرده ترکستان هر ییل روسیه گه کوب بر مقداره اوز حاصلات زراعیه و حیوانیه سنی کوندرمکده در. هر ییل ترکستاندن آوروپای روسی گه ۶ میلیونق مامق، بیک کوب مقداره جنوبی افلیملرگه مخصوص میوه لر (بادام، فستق، شفتالی، آبریقوس، قورو یوزم و سائره)، و حیوانات اهلیه کوندرلمکده در. بو مملکنده تیرم بوللری کوبایسه اول وقت روسیه ایله سودا مناسباتی دها کوب نزاید اینه چکندن داخلی معمولات دخی شبهه سز نرقی اینه چکدر. حاضرده ترکستان روسیه ایله اورنبورغ - ناشکند و قراسنودسق - ناشکند تیرم بوللری واسطه سیله مناسبته بولونده در.

خلاصه کلام: ترکستان، حیوانات اهلیه و بونلرنگ حاصلاتی و اورمان محصولاتی، مامق زراعتی و باغچه چیلقی نقطه نظرندن روسیه ننگ ایگ اهمیتلی هنر و صنایع ملحقه سیدر.

«قرغز صحرالری» ملحقه سی - زور بر منطقه بولغان «قرغز صحرالری» ملحقه سی، جنوبی سیبیرنگ اورمانلق و بولونقلری ایله ترکستان ننگ چوللری و طوزقلری آراسنده واقعدر. بو برنگ افلیمی بیک کوب قورو بولغاننه کوره فقط حیوان آصرارغنه مساعددر. طوپراقدن استفاده ایتو یالکیز یلقه چیلرنده مکنندر. مملکت ننگ ایگ زور بایلقی «حیوانات اهلیه»

در ۱۰۰ فرغزغه ۱۲۶ آت، ۴۴۰ فوی، ۸۰ زور موگوزلی حیوان، ۲۶ دوه اصابت ایته در. بوندن باشقه اورال و ایرتش نهرلرندن و زایسان کولندن بیک کوب بالقی چیدیفندن بالقی حاصلاتی ده دقت گه شایان درجه ده در. سیمی پالائینسقی اوبلاستنده باقر، فورغاشلی کوموش، نیمر و آلتون معدنلری ایله طاش کوموری و بعض کوللرده چقان طوزارنی علاوه اینارسه ک بو یرلرنک بایلغینک در جهسی آگلاشیلیر. طاغ محصولاتی صنایعی فرغزلرده یاکیفته باشلانمقده در. لکن کیله چکده بو جهتدن دخی زور استفاده لر ایتملسی بیک مأمولدر.

بونده خلقنک دورنده اوچ اولوشی (۷۶%) فرغز خلقندن، قالغانی ایسه روسلردن عبارتدر. روسلر شهرلرده و اورال، طوبول و ایرتش نهرلری جوارلرنده ساکن اولمقده درلر.

صوگ اون بش ییل ایچنده بو یرلرگه ۲۰۰ - ۳۰۰ مگ روس کویلیلری (کریستیانلر) هجرت ایتمشلردر. بو کویلیلر ایگون ایگو ایله مشغوللردر. قازاقلرله برابر بو کویلیلر بو حوالی نك ایگ باشلیجه ایگو چیلری (Земледельцы) درلر. فرغزلرنک اوزلری عمومیتله حیوان آصراقله مشغول اولوب بو زمانلرغه قدر کوجه لکترینی محافظه ایتمشلردر. (کوجه - بر یرده ساکن اولمیوب هر وقت گیزو چیلرگه تسمیه اولنور.)

فرغزلنک روسلرجه اولوغ بر هجرت و صنایع ملحقه سی دیب حساب اینلووی مناسب توکلدر. چونکه بو یرلرده روس کویلیلرینه خدمت ایته چک طوبراقلر بیک آزدر. بولعانی ده بو کون روس مهاجرلری اشفال ایتمشلردر.

سیبیرنک ملحقه بولووی نقطه نظرندن ایضاحی - روس ملحقه لری ایچنده ایگ بای بولغانی قافقاز ایسه، سیبیر

دخی ایلك زور بولغانیدر. سیبیرنڭ غرب قسمی منبت قاره طوپرافدن عبارت اولوب وسطی و شرق طرفلرنده ایسه فقط نهر چیتلری منبتدر. سیبیرده بیک زور و دها انسان کیرماش اورمانلر موجود اولوب بو اورمانلرده ایسه کورکی حیوانلر و قوشلر و طاعلرلنده تیر، طاش کوموری، آلتون، کوموش، قورغاش و باقر معدنلری، نهرلرنده بر چوق گوزل بالقار بو مملکت نڭ طبیعی ثروتلرنندن در. لکن بو ثروتلردن لایقیل استفاده اولنه چق درجهده آثار مدنیه بو حوالیده کورونمامکده در. سیبیرنڭ برلی خلقلری علی العموم وحشی بر حالده اولدیقندن بورایه هجرت اینکان روس مهاجرلری بونلرغه کرک زراعت و کرک اورمانچیلقده غلبه اینشلر و سیبیر یاده آرمی کوبهی بر مدنیته ابتدائی میدانغه کیتیره بیلمشلردر.

حاضرده خلغه کوبلك روسلرده در. مثلا: غربی سیبیرنڭ منبت و طوپرافی ایشلمک که باشلاغان حوالیسندنه یوز جانندن ۹۸ ی روس و قالقانی برلی خلقدر. بینه غربی سیبیرنڭ اورمانلق منطقهلرنده روس خلقی یوزده ۸۲ تیره سنده در. بالکز توندورالرده روسلر برلی خلقغه نسبتله کوب آذر؛ مثلا: بو طرفلرده ۱۰۰ کشی دن ۹۵ کشی برلی خلق، فقط بش کشی روسدر. اورته سیبیرده برلی خلق ۱، امور جوارلرنده ایسه ۱۱ نسبتنده در.

عمومیت اوزره سیبیر اهاالیسنڭ اولوشندن زیاده سی روس خلقلنه منسوب بولغانندن بوراسنڭ بر هجرت ملحقه سی دیب حساب اینیلووی تیوشدر. سیبیرغه حاضرده دخی روس خلقی هجرت اینتمکده درلر. بالکز ایگو ایچون صالح طوپراق حاضرده بیک آز بولغانلقدن یانگی مهاجرلر اورمانلرنی وسائر طاولرنی آچوب زراعت که صالح بر حالکه فویارغه مجبور اوللر. اورمان صنایعی نقطه نظرندن سیبیرنڭ ثروتی بیک کوب ایسهده حاضرده اسباب مدنیته نڭ بوقلقدن بو صنایعدن

استفاده ایتیلما مکه در. کیا، چکده بیک کوب فائده کیتیره چگی مأمولدر. آنک ایچون سیبیر، روسیه نك استقبالده بیک اهمیتی طاو واورمان صنایعی ملحقه سی اوله چقدر.

سیبیرنك روسیه گه قوشیلووی تاریخی: سیبیرنك روسیه حکومتی نامینه ضبط ایتلویندن چوق زمان اوللری میخ سودا گرلری غربی سیبیرگه موسقوا پادشاهلغنك ماللرینی کیتروب اوراده كورك و سائر یرلی ماللر ایله آلدیرلردی. بناء علیه کوب اسکی ییللردن یرلی روسلر سیبیر ایله مناسبتده بولور. نیورلردی. ۱۶ نچی عصرنك صوگ یارتیسنده (۱۵۸۲. نچی ییلده) یرماق قازاقلری قوچوم نام تانار خانلغنك پایتختی اولان «ایسکر» شهرینی ضبط ایتدیلر. (بو شهر ایرتش نهری چوارنك وطوبولسوق دن ۱۷ وهرست اوزاقك اولوب خرابه لری ئلك محافظه اولونمشدر.) ناتارلرنك آتشی فوراللری اولدیغندن یرماق نك قازاقلرینه مقاومت ایدهمیوب مغلوب اولدیلر.

یرماق، ایوان غروزی گه سفیر یباروب تحت حکمنه کیرمك آرزوسنده اولدیغنی ییلدیردی.

سیبیر حکومتلرنك روسیه گه تمام الحاقی ۱۶. نچی عصرنك صوکلرنده در. غربی سیبیرنك ضبطندن صوگ روسلر سیبیرنك شرقنه طوغری ایله ولیوب یرلر ضبط ایتارگه باشلادیلر. یارتی عصر صوگره (۱۶۴۸ نچی ییلده) «ده ژنی» نك ریاستی آسننده بولغان قازاق فرقه سی (بهرنك) واورادن (قامچاتقا) نك جنوبنه قدر جایلدیلر. ۱۷ نچی عصرنك صوکلرنده قامچاتقانك هر طرفی و (آخوتسکی) دگزینك بوتون ساحللری روسیه گه الحاق قیلندی. عین زمانده (۱۶۴۳ نچی ییلده) بر دیگر قازاق فرقه سی دها (آمور) غه قدر ایلروله گان ایدی. بو سیاحت گه اشترک ایتگانلردن خباروف اسملی ذات، سیاحتنی

دوام این تدبیر رک آمور سواخلنده، یرلی اهالی واسطه سیله قلعه لر انشا ایدر رک اورانک محافظه سینی تأمین ایتدی. خابار و فدن سوکره آمور اراضیسی ۱۶۸۹ نچی بیلغه قدر روسیه قولى آستنده قالدی. ۱۶۸۹ نچی بیلده نیر چینسکی مقالوه سی موجب نهجه (آمور) جوارى (قظای) حکومته و یرلدى و یارتی عصر قظای نك الله قالدی.

روس لر نك سبیرده گی حرکات استیلا کارانه سی بیک آغر بر صورتده دوام ایتدی. بوکاده او طرف اهالی سینک بیک آز و بیک وحشی ایدکی سبب اولمشدر.

پری آمورسکی و اوسور بیسکی جوارلرینک روسیه گه الحاقی اون طقوز نهچی عصر نك اورتلرینه تصادق ایتهدر. شرقی سبیر کتیرال غویبرناطوری بولغان غراف مور او یوف آمورسکی، اوزینک کچکنه اردوسنی (آرمیاسنی) آمور جوارلرینه کوندروب اول طرفلرنی ضبط قیلدی و فن حرب نقطه نظرندن مهم بولغان بر قناج یرلر گه ده قلعه لر انشا ایتدی. بو یرلر ۱۸۶۰ نچی بیلده قظای ایل عقد اینلمش (پکین) مقالوه سیله روسیه گه رسماً الحاق اولونمشلردر.

فینلاندىا و پولشا پادشاهلقلری - بو ایکی مملکت

روس لر نك بیک مهم سیاسی ملحقه لر یدر. بو ایکی ملحقه ده گی

طوپراق اوز خلقلرینه یتشمامکده و محلی معمولات و محصولات

عب (قین) و (بولاق) خلقی قوللرنده اولدیغدن بو یرلر بر «هجرت

و یا تجارت و صناعت ملحقه سی» حساب ایتیله آهازلر. خصوصاً

تجارنده بو ایکی مملکت روسیه دن آرتق بر فعالیت کوستر -

مکده درلر. بناء علیه روس سرمایه سی بو مملکتلرده یرلی سرمایه به

هیچ بر وقت غالب کیله آهاز. شول سببلردن بو ایکی غربی مملکت لر

فقط سیاسی ملحقات اوله بیلیرلر. بو مدنیتلی مملکتلر روس

پولیتیکه سنه بر قوت ویردیکلری کبی غر بدن کیله چک هجو ملرگه قارشیده دهشتلی برر قلعه حکمنده درلر .

فینلانڈیا روسیه گه ۱۸۰۸ نچی بیلده شوه تسیا ایله وقوع بولغان محاربه صوکنده الحاق اولندی . اولده فینلانڈیا شبه جزیره سی شوه تسیا قولنده اییدی .

۱۸۰۹ نچی بیلده بورغو (Borgo) نام شهرده عقد ایتمش بر سهیم (Сеймъ) مجلسنده ایمپراطور برنچی آلکساندر خصوصی بر «تأمیننامه» ایله فینلانڈیا لیلرنک اساسی قانونلرینی و بویوک فینلانڈیا کنارلنده ساکن خلقتک حقوقنی و روسیه گه الحاق تاربخنه قدر بولغان حق ملکیتلرینی تصدیق ایتمدی . فینلانڈیا حاضرگه قدر بو حقوقنی محافظه ایتمکده در . سهیم ، فینلانڈیا خلقی طرفندن انتخاب ایتمش وکیللردن مرکب بر ملت مجلسی اولوب قانونلر ، هر توری داخلی اجراآت بو مجلسده حل و تصدیق ایتمکده در . فینلانڈیا لیلر یاخود فینلر دنیا تک هیچ بر طرفنده بولماغان بر انتخاب اصولینه مالکدرلر . ملت مجلسنه (سهیم گه) انتخاب ، صفی ، حال ، جنس نظر اعتباره آلفمقزین و عمومی اجرا ایتمدیگندن خانولردن دخی دیپوتاتلر (مبعوثلر) صایلانده در . ۱۹۰۷ نچی بیلده سهیم مجلسنده ۱۴ مبعوثه وار اییدی .

فینلانڈیا سهیم مجلسندن باشقه ینده روسیه حکومتی طرفندن والیع عمومی (گنیرال غویبرناطور) اوله رق تعیین ایتمش ذات تک ریاستی آستنده بر سینات مجلسی واردر ، که سهیم مجلسنده تصدیق و قبول ایتمسگان هر توری قانونلر بو مجلسده دخی قارالوب تصدیق اینلور و بوندن صوکره موقع اجرا گه فویلور . فینلانڈیاده روسیه قانونلری جاری اولمیوب اوزلرینک ملکلی (Гражданскій) و جزائی (Уголовный) قانونلر تنظیمنه حقلری باردر . فینلر اوزلرینک محکمه لرینه ،

مکتب‌پرینه، گمرکلرینه (تاموژنالرینه)، آچه‌لرینه (فین آچه‌سی مارق اسملی اولوب تقریباً ۴۰ کاپیک فدردر) و هر تورلی داخلی اجراءات حقوقه صاحب و بو خصوصه تماما مستقدرلر.

علوم، معارف و ادبیاتده اوز لسانلرینی و شوید تیلینی استعمال ایتلر و اوز دینلرینی طونالر. (دینلری لوتیرانلق در.) ابتدائی تحصیل او درجه‌ده ترقی و تعهم ایتمشدرکه اوقومق و یازمق بیلگان فین یوقدر. آوروپاده تحصیل ابتدائی‌ده ایاک آله کیتکان مملکت فینلانیدار.

تجارت و صنایع نقطه نظرندن فینلانیدانگ روسیه ایله مناسباتی بر آز ضعیفدر. فینلانیدیاغه روسیه‌دن ۳۰٪ مقدارینده اشیا داخل اولوب ۷۰٪ مقداری ایسه غربی آوروپا حکومتلرندن کیلیلر. فینلانیدیا روسیه‌گه نه هجرت و نه‌ده صنایع ملحقه‌سی اوله‌ماز. بناء علیه آنچق سیاسی ملحقه‌در: فینلانیدیا روسیه‌نگ شمال طرفنده و خصوصیه‌شوه‌تسیاغه قارشی مدهش بر قلعه شکلنده طورمقده‌در.

پولشا. - تسارستوا پواسکوی یعنی پولاق پادشاهلغی عنوانی ایله یاد ایتیلن پولسکی غوبیرنالر اسکی پولاق قراللیکنگ بر پارچه‌سیدر. روسیه بو غوبیرنالرنی ۱۸۱۵نجی ییلده قراللیکنگ تقسیمی اثناسنده آلدی که بر قسمی گرمانیاده و بر قسمی دخی آفستر یاده فالمشدر. بناء علیه روسیه‌نگ ایگ غربنده بولغان بو ملحقه گرمانیا و آفستر یا ایله هم‌مقدردر.

غوبیرنالرنگ خلقی، اراضی‌گه نسبتل بیک کوبدر. هر چاقم مر بعنه ۸۵ نفوس اصابت ایته. بو برلرده بوش طوپراقلر اولمیدیقندن پولشا روسیه‌گه هجرت ملحقه‌سی خدمتی کوره آلماز. هنر و صنایع جهتندن دخی پولشا بوتون بوتونه مستقل اولدیقندن روس سرمایه‌سی بوراده اش کوره‌مز. بوراده تجارت و صنایع پولاق، یهودی و نمسه‌لر

قولنده در. پولشا فابریقاری، روسیه ننگ سائر ولایتلرننگی فابریقارل
ایله رقابت اینوب حتی غالب کیلمکده و بیک کوب ماللری روسیه ننگ
ایک یراق چیتلرینه قدر نارالمقده در. پولشا، فینلاندىا کبی بر
سیاسی ملحقه در. بو ملحقه واسطه سیله روسیه ننگ خصوصیل نمسه
حدودی تقویه ایتلمشدر.

انگلیز مستملکاتی

انگلتروننگ مستملکاتی (Колонія) دنیاننگ هر طرفه جابرامش
بر حالک اولوب همه سی ۳۱,۳ میلیون چاقرم مربعی یری و ۳۸۹ میلیون
نفوسی حاویدر. بو حسابغه کوره انگلتیره حکومتی کره ارضنگ ۱/۵ قسمنه
و همه انسانلرننگده ۱/۴ قسمنه حا کمدر. انگلیزلرننگ اوز مملکتی
(یعنی بویوک بریتانیا آطه سی) ۳۱۵ مگ کیلومتر و مربعی اولوب
مستملکاتی اوزندن اون درجه زوردر. ناربخده بو درجه زور
اراضی و نفوس صاحبی بولغان بر حکومت ده کورولماشدر.
انگلتیره ننگ آسیا فطعه سنده گی مستملکاتی:

هندستان، سیلان آطه سی، بیرمان، مالا فاننگ جنوب قسمی،
بورنه ئو آطه سننگ شمال غربی قسمی، هونفونغ، عدن لیمانلری،
آق دگرده قبریس آطه سی؛ آفریقاده: فاب، ترانسوال، اورانز،
روده زیا، شرقی آفریقا مستملکه سی، زنگبار، صومال، کینه ننگ
آلتون ساحلی، اینفهریا، لاغوس، سیه راله ئونا، غامبیا، سودان
مصری، مصر مستملکهلری؛ آمریقاده: فنادا، لابرادور، انگلیز
قولومبیا سی، ژامایق آطهلری، باهاما، فوندوراس، غویانا وسائره؛
آسترالیاده: آسترالیای بویوک آطه سی، یائئ گینه، طاسمانیا، یائئ
زه لاندیا، محیط کبیر و محیط هندى و آطلاسی دگرلرنده بولغان کوب
کچکنه آطهلردن عبارتدر.

انگلین مستملکه‌لری، حکومتناڭ احوال اقتصادیه‌سنه کوره ایکی
اهینی حائزدرلر :

۱- مستملکه‌لر انگلیز فابریقا و زاوودلری ایچون لازم کیلگان
اشلنماش ماده‌لرنی اعصار ایتلر .

۲- انگلیز زاوود و فابریقارنده اشلنگان هر توری اشیالر
ایچون صرف ایتیله‌چک اورن بولالر . ایشته بو سبیلردن طولای
انگلتره باشقه دولتگره اصلا محتاج اولمقسزین اوز اشیاسنی تدارک
قیلر و اوز مملکتنده یاصالغان نرسه‌لرنی اورنلاشدیره یعنی
صانا آلادر .

انگلتره مستملکه‌لری : (۱) ملك - Владѣніе (۲) حقیقی مستملکه
— Собст. Колонія ناملریله ایکی‌گه آیریلالر . « ملك » لر اوز
مملکتی کیی حساب قیلنوب انگلیز مأمورلری طرفندن اداره ایتیله‌در .
ایناڭ زور ملك هندستان اولوب انگلتره‌دن یبارلگان قرال و کیلی
Вице Король طرفندن اداره اولونمقده‌در . هندستانناڭ بعض قسملری
ایسکی کنازلری (راجهلری) طرفندن اداره اولنور .

ملت معکومه‌نی اداره قیلو خصوصنده انگلتره حکومتی قدر مهارتلی
و سربست حرکت ایتکان هیچ بر دولت یوقدر . انگلتره هانکی بر
مستملکه‌سنده اولورسه اولسون ملت معکومه‌گه حریت نام ویرمشدر .
حقیقی مستملکه‌لرده بولغان اهالیناڭ بر حقیقی آزادیچانلر . (آوسترالیا،
یاڭکی زه‌لانديا، فانادا، جنوبی آفریقانناڭ بر قسمی حقیقی مستملکه
اولوب مختاریت اداره (Автономія) ایله اداره اولنورلر . یعنی بورا-
لرناڭ اداره‌سنه لوندون حکومتی اصلا قاتشمیبوب اوز پارلامنتلری
(ملت مجلسلری) هر توری اشلرنی حل ایتهر و منیسترلری دخی
اوز آرالردن تعیین ایتیلور .

غوللانديا مستملکاتی

انگلتره دن فاللا مستملکه لرندن ایڭ کوب و اردات تدارک ایتکان حکومت، - غوللانديادر. غوللانديا؛ ۱۸۶۲-۱۸۷۱ سنه لری ایچنه یعنی اون ییل طرفنده اوز مستملکه لرندن بر میلیارد روبله صافی و اردات آلمشدر.

غوللانديانگ مستملکه لری ایکی میلیون کیلومتر و مربعی تیره سنده اولوب اوز مملکتی اولان غوللانديادن ۶۰ دفعه زور راق در. (غوللانديا ۳۳ مگ کیلومیترو مربعی در.) مستملکه لرده باشاغان خلق ۳۷ میلیون. غوللانديا ییلر ۵٫۱ میلیون اولدیقنه کوره ملت محکومه دن بدی دفعه ده کوب ایکان.

ایڭ مهم مستملکه لری اوست- ایندیا یعنی مالایقا جزائر مجتمعه سنده بولقان جاوا، سوماتره، بورنه ئونگ ایڭ زور قسمی، سلب Celebes، مولوک و سائر آطه لر در. غوللانديانگ آمریقا ده واقع (غویانا) قطعه سنده و آتیل آطه لرنده، اوستریا ده دخی یا گنی کبی بر چوق مستملکه لری باردر.

مستملکه لر دن استفاده جهننه کلنجه غوللانديا ییلر انگلیزرلر در چه سنده در. یعنی مستملکه لرده بولقان اشلنه مش ماده لر غوللانديا قابرلغا و زاو و دارینده اشلنگاندن سوکوره ینه مستملکه لر گه بیاریلوب اورالرده صرف فیلتور.

فرانسوز مستملکه لری

فرانسوز مستملکه لری، انگلیز مستملکه لری کبی دنیانگ همان هر قسمه جایرامشدر. مستملکه لرنگ مساحه سطحیه سی ۱۲ میلیون کیلومیترو مربعی در. فرانسیا بو قدر زور مستملکه لر گه

مالك اولمقل برابر بونلردن كوب استفاده ایده میور. فرانسیانگ ایگ زور مستملکه سی جزائر در. فرانسوزلر بو یرنی مستملکه توگل، ملحقه دیب حساب ایته لر. ماداغاسقار، ره ئونیون آطه لرینی دخی زور مستملکه لردن حساب ای تو میکندر. آسیاده (هند چینی) ننگ شرف فسمی (تونکین، آنام، فوینخین، فامبوج)، آمریقاده سن پیدر، فرانسیا گینه سی، مارتینک و بحر محیط کبیرده یاگی فالیدونیا وسائره کبی بر قاچ جزائر مجتمعه فرانسیانگ مستملکه لرننددر.

ایکنچی قسم

غربی اروپا ایله آوروپای روسی آراسنده طبیعی فرقلر.

وضعیت و ارتفاع اراضی. — طاولرننگ تشکی و ارتفاعلری نقطه نظرندن غربی اروپا ایله شرقی اروپا یعنی آوروپای روسی بر بزدنن كوب فرقی اولقانی کورولور. غربی اروپا عموماً طاولق اولدیغی حالده روسیه ده طاولره آز تصادف ایتمکده در. آوروپاده بولغان پیرونه، آله، قارپا، بالقان، آبنین، اسفاند بناویا سلسله جالی غربی آوروپانگ هر طرفنی احاطه قیلغان شکللی طورالر، روسیاده واسع صحرالر طاغلردن کورکدر. اراضینگ سطح بگردن درجه ارتفاعی نقطه نظرندن دخی فرق کویندر. مثلاً آوروپانگ ایگ بوکسک نقطه سی غربی آوروپاده (مون بلان) تپه سی بولوب (۴۸۱۰) مترو ارتفاعنده در. اراضینگ بو وضعیتی روسیه ایله آوروپائی بیک كوب فرقی ایته در.

اقلیم. — آوروپای روسی ایله غربی آوروپانگ اقلیم چتندن مناسبتی دخی بیک فرقلیدر. چونکه خریطه غه قاراغانده غربی آوروپا بحر محیط آغلاسی و بحر سفید کبی ایکی زور دگر ایله احاطه

قیلغانی کورولور. حالبوکه دگزلر جایده حرارتنی بلع ایتوب (یوطوب) بو حرارتنی قیشده نشر ایتلر. بو سببدن بحر محیط آطلاسی ایله بحر سفیدنک قیشده نشر اینکان حرارتلری، غربی آوروپانک اقلیمنی معتدل طوته. بناء علیه آوروپاده فیشنک سنهوی حرارت وسطیه سی (صفر) غرادوسنی اوتمی. حالبوکه روسیه ننگ اطرافنده بویله دگزلر اولمديغندن هواسی غربی آوروپاغه نسبتله کوب صالحین و جایده ایسه غربی آوروپاغه نسبتله اسسی در. چونکه غربی آوروپانک طاوورله محاط بولوی ودگزلرنک جایده حرارتنی بلع ایتوی هواغه اسسی بولورغه امکان براقی. روسیه ده ایسه قویاشنک حرارتی واسع صحرائرغه عکس اینکاندن دها اسسی بولادر. نهرلر. - نهرلر طاغله نابعدر. طاغله کوب اولان مملکتلرده نهرلرده کوب اولوب جریانلری دخی تیز اولور. یعنی تیز آقارلر. غربی آوروپانک طاغله کوب بولوی سببلی بو جوارده نهرلر روسیه یه نسبتله کوهرکدر. طونه، رهین، آلبا، اودهر، رون، سنا، پو نهرلری ودها بیک کوب کچکنه نهرلر غربی آوروپای باشند باشه اسفا ایتمک درلر. روسیه ده دخی ۷ولغا، دنه پر، دون، شمالی دیوینا، پدچورا، دنه ستر، غربی دیوینا، نه مان نهرلری باردر. لکن روسیه ده گی نهرلر بیرنک زورلی ایله متناسب بولمغاچ کوب نهرلر صوسزلتی و فورالقی حالنده درلر. غربی آوروپا و روسیه ده بولغان مشهور نهرلرنک طوللری بروجه آتیدر :

غربی آوروپا		روسیه	
اسملری	طوللری (کیلومتری)	اسملری	طوللری (کیلومتری)
۷ولغا (ایدل)	۳۸۷۰	طونه	۲۸۵۰
دنه پر	۲۱۵۰	رهین	۱۳۲۰

۱۱۶۰	ألبا	۱۸۶۰	دون
۱۰۲۰	لوغارا	۱۷۸۰	شمالی دیوینا
۹۰۰	اوده‌ر	۱۵۸۰	په‌چورا
۸۱۰	رون	۱۳۷۰	دنه‌ستر
۷۰۰	سه‌نا	۹۳۰	غربی دیوینا
۶۷۰	پو	۸۷۸	نه‌مان

قوهٔ انباتیه . - اراضیسنڭ تشکلنده و اقلیمنده بولغان اختلاف سببیله غربی و شرقی آوروپانڭ قوهٔ انباتیه سی دخی بربرندن فرقلیدر .
 شرقی آوروپاده (یعنی روسیه‌ده) بحر منجمد شمالی و قره دڭز آراسنده غی قطعه اوشبو منطقه (поясь) لرغه آیریلدر :
 ۱ - شمال طرفلرنده غی قش و جای بوز آستنده بولغان غیر منبت قسم ، توندر (тундра) .

۲ - کنیش اورمانلر ایله معاط منطقه (тайга) ، که آوروپای روسی نڭ شرق طرفنی احاطه قیلشدر .

۳ - بعض یرلری اورمان و بعض یرلری صحرا بولغان وسطی آوروپای روسی که شرفدن غرب که کنیشلنرک امتداد ایته‌در .

۴ - ده‌سنا و اوقا نهرلری آراسنده غی منطقه .

۵ - استهب صحرالری .

۶ - فریمنڭ جنوبنده و دڭز ساحلنده بولغان منطقه (بیلیلار) .

بناء علیه آوروپای روسی آلتی منطقهٔ زراعیه که تقسیم اولونه‌در .
 غربی آوروپاده ایسه بو منطقهلر بحر محیط آطلاسینڭ تأثیری ایله ده‌ها آزدر . بالطق دڭزینڭ ساحلندن جنوبگه قدر آنچق اوج منطقهٔ زراعیه واردر : (۱) شمال اورمانلری منطقه‌سی ، (۲) وسطی منطقه ، (۳) جنوبی منطقه .

نفوس - ۱۹۰۵ نهجی بیلنڭ حسابینه کوره روسیه نڭ اداروسی

آستنده بولغان مملکتلرده ۱۴۵ میلیون خلق باردرد . انگلتره (۴۱۲ میلیون) و قزاق ایمپراطورلغندن (۳۵۰ - ۴۰۰) سوگره الگ کوب نفوس که صاحب بولغان حکومت روسیه در . آوروپای روسی ده ۱۰۶ میلیون اهالی باردرد که آوروپاده برنجی در جده در . روسیه دن سوگره :

گیرمانیا	۵۹	میلیون
آستریا - مجارستان	۴۵،۵	"
انگلتره	۴۳	"
فرانسیا	۳۹	"
ایتالیا	۳۳،۲	"
اسپانیا	۱۸،۲	"

نفوسنک طغزلغی - بتون آوروپاده بر کیلومتر و مربعی یرگه وسطی اوله رقی ۴۰ نفوس اصابت ایتمکه در . حکومتلر اعتباریله نفوسنک طغزلغی اوشبو روشجه در :

مملکت	اصابت ایتکان نفوس	بر کیلومتر و مربعه
بلجیقا	۲۳۷	۵۸
غوللاندىا	۱۶۴	۵۴
انگلتره	۱۳۸	۴۷
ایتالیا	۱۱۶	۳۷
گیرمانیا	۱۰۴	۳۷
آستریا	۸۷	روم ایلی (آوروپای ترکی) ۳۴
اسویچره	۸۰	آوروپای روسی ۲۰
فرانسیا	۷۴	اسوچ ۱۲
دانیمارقه (دانیا)	۲۶	نوروهج ۰۷
مجارستان	۵۹	

بو حسابغه كوره نفوسی ایگ طغز بولغان یرلر بلچیقا، غوللاندىيا، انگلتره، ایتالیا، گیرمانیا حكومتلریدر. ایشته بوسبیدن طولایی بو حكومتلرده فابریقاچیلیق و صنایع زراعتگه تقدم ایتمشدر. دیگر حكومت لرده ایسه زراعت ایبه اشتغال اینکان اهالی کو برکدر.

نفوسنگ طغزلقنه قاراغانده روسیه بيك آرنده در. عموم روسیه نظر اعتبارگه آلنیرسه نفوسنگ طغزلیق دها آزدر. (کیلومتر مربعی باشنه فقط ۶ جان نوشه.) روسیه نگ شمالی (توندرا) عمومیته غیر مسکوندر.

روسیه نگ وسعتنه كوره نفوسی بيك آزدر. چونکه شمالده گی توندرا لرده، ترکستان صحرالرنده هیچ نفوس اولمیدیگی کبی سیبیرده دخی بيك آز خلق باردر. روسیه نگ نفوسچه ایگ غلبه لك طرفلری غربی روسیه، ازجمله پولشا و دنه پر نهری جوارلریدر. بو طرفلرده گی خلق، محدود اولدقلری حكومتلرنکی درجه سنده، طغزدر.

پری ویسلینسکی غوبیرناسنده هر چاقرم مربعی باشنه ۸۰ کشی اصابت ایته در. دنه پر نهلری جوارلرنده هر چاقرم مربعه ۶۰ - ۷۰، «دنه پر» و «دون» نهلری آراسنده ۵۰ - ۶۰، «دون» و «ؤلقا» نهلری آراسنده ۳۰ - ۵۰، وؤلقا نهری جوارلرنده ۳۰ کشی اصابت ایته در. شمالده، مثلا آرخانگیلسکی غوبیرناسنده هر چاقرم مربعه ۵۲، کشی اوطوره در.

ایر و خاتونلر - «بوخهر» نام عالمنگ حسابلرینه كوره ۱۸۹۲ نهی بیلده بونون دنیا بوزنده ایرلرنگ خاتونلردن کو برک اولغانی آکلایشله در. یعنی مك ایرگه بدل ۹۸۸ خاتون بولونادر. بو نسبت قطعه لرگه آیرلدفده آوروپاده خاتونلر ایرلردن کو برک کورونه در.

قطعه لر	۱۰۰۰	ایرگه	قطعه لر	۱۰۰۰	ایرگه
آروپاده	۱,۰۲۴	خاتون	آفریقاده	۹۶۸	خاتون
آمریقاده	۹۷۳	"	آوستریالاده	۸۰۲	"
آسیاده	۹۰۸	"			

بوندن آ کلاشیلدیفنه کوره ایک آز خاتون بولغان قطعه آوستریالیا در . چونکه بو قطعه ده ایرلرنک کوبرگی ازدواج ایتماینجه عمر اونکاره لر .

آروپاده بولغان حکومتلرده ایر و خاتون نسبتلری اوشبو جدولده کوسترلدی :

حکومتلر	۱۰۰۰	ایرگه	حکومتلر	۱۰۰۰	ایرگه
نوروج	۱۰۹۲	خاتون	فرانسییا	۱۰۰۷	خاتون
اسوهج	۱۰۶۵	"	ایتالیا	۹۹۵	"
بوویوک بریتانیا	۱۰۶۰	"	بلغاریا	۹۶۵	"
اسویچره	۱۰۵۷	"	رومانیا	۹۶۴	"
آفستریا	۱۰۴۴	"	صربیه	۹۴۸	"
گیرمانیا	۱۰۴۰	"	یونانستان	۹۰۶	"
مجارستان	۱۰۱۵	"	بوسنه وهرسک	۸۹۵	"

بو حسابدن؛ شمالی و وسطی آروپاده خاتونلرنک کوبلیگی و جنوبی آروپاده ایسه آز بولغانی آ کلاشیلده در . روسیه ده کلنجه ۱۸۹۷ نچی ییلنک حسابنه قاراغانده ۶۴,۵۰۴,۰۰۰ ایر ، ۶۴,۴۳۶,۰۰۰ خاتون بولغانی کورونده در . روسیه نک شهرلرنده ۱۰۰ ایرگه مقابل ۹۰ خاتون، اولرده ایسه ۱۰۰ ایرگه مقابل ۱۰۲ خاتون باردر . زور شهرلرده، مثلا: پتر بورغ، موسقوا، اوده ساده ۱۰۰ ایرگه مقابل ۸۰-۸۵ خاتون باردر . بونک دخی سببی شهرلرده خاتونلرنک تأمین معیشت ایچون کوچک چیکولریدر .

آسیای روسی ده فافقاز، ترکستان و شرقی سبیر هم آمو ر حوالیسنده ایرلر خاتونلردن کوبدر . اهالیده گی ملیت جهتندن فاراغانده افوام ترکیهده (تانار ، فرغزلرده) ایرلر خاتونلردن شاپان دقت درجهده کوبرکدر .

خلقلرنڭ کوبایمکی ، تولدووفیات . - دنیا یوزنده گی خلق زیاده کوبایمکه در . چونکه تولد ایتنکلر وفات بولغانلردن آرتقانددر . ۱۹نجی عصرنڭ باشلرنده بیر یوزنده بیر میلیارد خلق حساب ایتیله ایدی . ۲۰نجی عصرنڭ ابتداسنده ایسه ۱میلیارد ۶۰۰میلیون انسان بولغانی آکلاشیلدی . او حالده انسانلر بیر عصر اثناسنده بیر یارم مرتبه آرتقانددر .

آشاعیده بولغان جدول آوروپاده مختلف مملکتلرده ییل صاین ۱۰۰۰خاتونفه مقابل نه قدر بالا تولد اینکاننی کوسترده در :

۱۰۰۰ خاتونفه کوره		۱۰۰۰ خاتونفه کوره	
مملکتلر	تولدات	مملکتلر	تولدات
ایرلاندیا	۲۲,۸	پورتوغالیا	۳۴,۸
فرانسیا	۲۳	اسپانیا	۳۶,۳
اسویچره	۲۷,۷	ایتالیا	۳۶,۵
اسوهج	۲۸,۴	گیرمانیا	۳۸
بلغاریا	۲۹,۳	آوستریا	۴۲,۸
نوروهج	۳۰,۶	مجارستان	۴۲,۷
انگلتره	۳۱,۳	رومانیا	۴۴,۷
فلونک	۳۳,۴	روسیه	۴۸

اینگ آز تولدات غربی و شمال غربی آوروپاده اولغانی بی جدولدن آکلاشیلدر . روسیهده ۱۰۰۰خاتونفه مقابل ۴۸ تولدات بارددر . بنا علیه بو طوغروده بوتون آوروپاده برنجی درجهده ، دیهکدر .

روسیه ننگ آولمرنده تولدات ۴۹، شهرلرنده ایسه ۳۴ راده سنده ده .
وفیات ایسه اوشبو مقدارده :

۱۰۰۰ خاتونغه کوره		۱۰۰۰ خاتونغه کوره	
تولدات	مملکتلر	تولدات	مملکتلر
۲۴,۴	فرانسیا	۱۶,۹	نوروهج
۲۴,۶	گیرمانیا	۱۷,۱	اسوهج
۲۸,۷	آوستریا	۱۸,۱	ایرلاندىا
۲۹,۶	ایتالیا	۱۸,۸	دانیمارقه
۳۱,۶	اسپانیا	۱۹,۲	انگلتره
۳۲,۴	مجارستان	۲۰,۴	بلجیقا
۳۴	آروپای روسی	۲۰,۶	فلمنک (غوللاندىا)
		۲۱,۴	اسویچره

روسیه، تولداتنه برنچی در جهده اولدیغی کبی وفياتنه دخی بریچی
مؤنبهده در . وفيات غربی آرووپاده بیک آز، شرقی آرووپاده ایسه
بیک کوبدر .

تولدات و وفيات جدوللری آراسنده گی آرتعلق، بر مملکتنه
بولغان خلقلرنک طبیعی کوبابووینی کوسترر . مثلا :

۱۰۰۰ خاتونغه مقابل		۱۰۰۰ خاتونغه مقابل	
طبیعی کوبابو	ممالک	طبیعی کوبابو	ممالک
۱۰,۷	ایتالیا	۰,۶	فرانسیا
۱۲	گیرمانیا	۴,۴	اسپانیا
۱۲,۱	انگلتره	۸,۹	بلجیقا
۱۴	آروپای روسی	۹,۳	آوستریا

شهر و اول خلقلری آراسنده غی نسبت . اولده فابریقالر
وسائر صنایع و تجارت اول قدر ترقی ایتمگانلسکن شهرلر کوب نوگل

ایدی. بناءً عليه یر یوزی خلقینڭ ایاڭ کوب قسمی زراعت ایله اشتغال ایدرک اوللرده یشارلردی. بو حال ۱۹ نچی عصرنڭ باشلرینه قدر دوام ایتدی. لکن بو عصرده ماشینلار و صنایع فوق العاده ترقی و بین الملل تجارت انتظام و امنیت کسب ایتدیگندن آوروپا و آمریقا شهرلر پک زور ایدی و بر چوق شهرلر تأسیس ایتلدی. آوروپانڭ بر قاچ حکومتلرنڭ ایسه (انگلتره، گیرمانیا، بلچیکا) شهرلر اولقدر کوبایدی که خاقلرنڭ بویوک بر قسمی شهرلرده فابریقا و زاوودلرده یاشی باشلادی. آوروپانڭ جنوب و شرق طرفلرنده بولغان حکومتلرده ایسه زراعت و زراعت حیاتی دوام قیلمقدی. بناءً عليه بر حکومتنڭ شهر و اوللرنده بولغان نفوس نسبتینی بیلمک فائده دن خالی نوگلدر.

روسیده: شهرلرده یشاغان خلق 13% درجه سنده در، آوروپای روسیده بولغان اهالینڭ 76% سی اولیدر. رومانیاده $77,6\%$ مجارستانده $76,5\%$ ، اسپانیاده 73% ، بلغارستانده 72% ، اهالی اوللرده یشارلر. انگلترهده اوللرده یشاغان یعنی زراعت ایله مشغول اهالی 17% ، بلچیکاده 22% ، گیرمانیاده ایسه 35% درجه سنکدر. روسیده ۱۷۴۲ نچی ییلک شهرلرده بولغان خلق 3% درجه سنک ایکن، ۱۸۵۱ نچی ییلده $7,8\%$ و ۱۸۹۷ نچی ییلده ایسه 13% درجه سنه ایشمشدر. ملیت جهتندن نفوسنڭ نسبتی. — آوروپا حکومتلری آراسنک مختلف ملتلرگه حاکم اولمق جهتندن روسیه برنچی درجهده در، روسیهده بولغان اقوام ۱۴۰ نورلیدر. بونلردن ملت حاکمه اولغان روسلر، (بویوک، کوچوک و آق روسلر) 66% درجه سنک اولوب عموم روسیه خلقینڭ ئلثانی تشکیل ایتلر. آندن سوڭره اقوام ترکیبه (قرغز و تاتارلر) 9% ، پولاسلر 7% ، فینلر 5% ، لیتوالیلر 5% ، مقدارنده درلر. مختلف ملتلرگه حاکم بولمقده روسیه دن سوڭ آوستریا — مجارستان، ترکیبه حکومتلری کلیرلر. آوستریا — مجارستان بولغان خاقلرنڭ 46% سی

اسلاو، ۲۵٪ ی نمسه، ۱۸٪ سی مجار، ۷٪ رومان، ۲٪ سی ایسه ایتالیا ندر. روم ایلی ده نورکلر، غریقلر هم آرنوادلر بر تیگزرك بولوب اهلینك ۷۱٪ نی تشکیل ایتلر. قالغان ۲۹٪ ایسه بلغار، صرب، چرکس، ارمنی، چنگانه ویهودی ملنلرینه منسوبدلر. آوروپاده بولغان سائر حکومتلرده اکثریت عظیمه دائما ملت حاکمه ده در. مثلا گیرمانیاده نمسهلر، انگلترده، انگلیزلر ۹۲٪ درجه سنده درلر.

مهاجرت. - آمریقانك كشی ایله آوروپانك غریبک بولغان اهالی آراسنده اول طرفلرغه هجرت قیلغانلر کوبایدی ۱۸۱۵۰ دن ۱۸۹۰ نچی ییلغه قدر آوروپادن هجرت اینگان مهاجرلرنك عددی ۲۲ میلیونغه بالغ اولمقده در. بوقدر خلقنك ۱۰ میلیونی انگلیز، ۵۱ میلیونی نمسه در. آوروپای روسیدن دخی سبیریا به مهاجرت وقوع بولمقده در.

اوچنچی قسم

ایگونچیلک و حیوان آصراو

الوک عصرلرده هر بر مملکت اهالیسی باشقلردن تمام آبروم یاشاب اوز صناعتلردن اوزلریگنه فایده لنوب معیشت اینکانلر، بر مملکت محصولات ایکنچی مملکت که بیک آز چقارلغان، هم آنک قیمت صافلد یقندن بیک بایلرغنه آنی استعمال ایته آلمانلر.

قول کوچی نك پار و ایلیکتریق فوتی ایله آماشنوی، صناعتنك بیک ترقی ایتوی، نقلیات (تیمر یول پاراخود) هم مخابره (تیلیقرافی تیلیفون) نك چیکلایوی و بیک کوبایوی هر مملکت نك محصولاتینی یکی روشکه کرتدی. هر مملکت اوزی محصولاتنی دنیا بازاری ایچون يتوشدره باشلادیلر. هر بر مملکت و هر بر ناخیه نك محصولات يتوشدرده و مصنوعاتنه اختصاص لری آرتدی. هر فایوسی اوزلری

کوب و ارزان حاصل ایته طورغان نرسه لرنی احتیاجلرندن آرتق بتوشدروب اوزلری مختاج نرسه ایله آشدره لر. مثلا انکلتزه ده گی خلقلرنک بیک کوبسی فابریقا وزاؤودلرده اشلاب ماشینالر و قماشلر (ماتریالر) و سائر نرسه لر اعمال اینته لر. اوزلرینه بیک کرک اولقان بقدای بتشدیرمک و حیوانات آصراق ایله مشغول بولغان کشی بیک آذر. حالبوکه انگلیزلر اوزلرینک زاوود و فابریقا لرنده اشلنگان اشیانی آمریقادا، آفسترالیادا، آسیاده صاتهرق بونلرغه مقابل دخی آنلردن بقدای، ایت صاتوب آلالر.

روسیه ده احوال زراعیه. - روسیه زورلغی واحوال طبیعه سنک مناسبتی، قاره طوپرافلری ایله زراعی بر قطه در. بناء علیه بونده زراعتنک ترقیسی و کوب فائدلر استحصالی ممکندر.

روسیه نك تقریباً ۳ اولوش خلقی زراعت و ۱۰/۱ اولوشی صنایع و طاغ اشلری ایله مشغول اولمقده درار. زراعت و حیوان آصراودن حصوله کیلگان فائده یلغه تقریباً ۴ میلیارد روبله، صنایعدن کیلگان واردات ۲ میلیارد روبله در. صنایع اغراجیه استئنا ایندیورسه صنایع اعمالیه دن حصوله کیلگان فائده ۷ ر. میلیارد روبله تخمین اولنده در. زراعت نقطه نظرندن روسیه؛ مجارستان، اسوچ، اسپانیا، بلغاریا کبی حاصلات زراعیه سی، سائر نورلی محصولاندن آرتق بولغان مملکنلر ایله بر مرتبه ده درکه بو مملکنلرده حاصلات زراعیه حاصلات عمومیه نك دورنده اوچ الوشینیه مساویتر. روسیه ده بقدای اوزینه کفایت قبلقاندن صوگ آروپاغه دخی ییل صاین یارم میلیارد بود اغراج اولنده در.

ایگونچیلک. - روسیه استانستیق مرکز اداره سی طرفندن نشر اینلگان ۱۸۷۷ - ۱۸۷۸ سنه لرنک حسابلرینه کوره آروپای روسیه بولغان ۴۹ غوبیرناده، (دون اوبلاستی مستئنا) ۴۰۰ میلیون

دیساتینہ قدر طوپراق واردر . بو طوپراقلر اوشبو قسملرگه آیریلهلر :

۱ - میری (قازوننی) یاخود حکومت طوپراقلریدر، که یراشلری نظارتی طرفندن اداره قیلنهلر : ۱۵۰،۴ میلیون ده ساتینه، وعموم آروپای روسی طوپراقلرینک $\frac{38,5}{100}$ الوشیدر .

۲ - اودیلنی طوپراقلردر، که پادشاه عائله سینک ملکی اولوب، سرای مینیسترلگی طرفندن اداره قیانور : ۷۰۴ میلیون ده ساتینه
۱،۹ "

۳ - کریستیانلر طوپراقی اولوب اول خلقی نک تحت تصرفنده در :
۱۳۳،۷ میلیون ده ساتینه .
۳۴،۳ "

۴ - خصوصی خوجهلرنک طوپراقلریدر، که زادگانلر وسوداگرلر ومیشچانلر تحت تصرفنده در .
۹۱،۱ میلیون ده ساتینه
۲۳،۱ "

۵ - جمعیتلر اداره سنده بولغان (مثلا: چرکاو، مناسقر، شهر وسائرهلر تصرفنده) :
۸،۵ میلیون ده ساتینه .
۲،۲ "

بکون $100\% = 391,1$ میلیون ده ساتینه .

۱۸۹۵نجی ییلنک رسمی استانستیقلمینه کوره، آروپای روسی ده، «دون» اوبلاستی دخی داخل اولدیقی حالده، عموم طوپراقلرنک یوزده ۳۴ اولوشی حکومت (قازوننی)، ۲۲ اولوشی خوجهلر، ۲ الوشی اودیلنی، ۴۱ الوشی کریستیان قزاق وقالمق طوپراقلریدر . بناء علیه روسیه نک ایگ کوب طوپراقی حکومت و کریستیان طوپراقلری اولوب برنچیسسی $\frac{2}{5}$ ، ایکنچیسسی $\frac{1}{3}$ نسبتنده درار .
غربی آروپاده بولغان حکومتلرده قازوننی طوپراقلر بیک آز

اولوب همان ۱۰ ۱ درجه سنده درلر . جماعت طوپراقلری ایسه بوق کبی در .

روسیده بولغان حکومت طوپراقلرینک 63% ی اورمانلردن ، $28,1\%$ ی دخی غیر منبت یرلردن عبارتدر . آوروپای روسی ننگ شمالنده و شمال شرقیسنده بولغان اورمانلرنک جملہسی حکومت قولندہ در . زراعتنی قابل حکومت طوپراقلری دورت یارم میلیون دهساتینه مقدارندہ اولوب ، استپنوی ولایتلرنک شرق و جنوب قسیملرینی تشکیل اینهلر .

اودیلنی طوپراقلرنک کوبرهگی آرخانگیلسکی ، ژولوغدا وسیهبرسوق غوپیرنالرنده در .

کریستیان طوپراقلری . - کریستیان طوپراقلری نادیلنی - *надельная* و فویچی - *купчая* اسملریله ایکی قسمگه آیریلهلر .

نادیلنی طوپراقلر کریستیانلرنک ۱۸۶۱ نچی بیله آزاد ایدلدیکلری وقتندہ بیریلمش طوپراقلر اولوب ، بر اولنک عموم جماعتنه عائددر . فویچی طوپراقلری ایسه کریستیانلرنک خصوصی صورتہ صاحب اولدیکلری طوپراقلردر . بونوع طوپراقلر ۳-۵ میلیون دهساتینه مقدارنک اولوب عموم کریستیانلرگه نسبتله هیچ نرسه نوکلدر .

کریستیانلرگه طوپراقلر آز کیلگانلکدن ۱۹۰۶ نچی بیله حکومت طرفندن بیرامش فرار عالیگه بناء :

حکومت قوی آستنده بولغان بتون قابل زراعت طوپراقلر (۴۴ میلیون دهساتینه قدر) و اورمانلرنک اصلاحله حاصل اینیلهچک طوپراقلر (۳۶ میلیون دهساتینه قدر) و ایمپراطور عائلہسنه مخصوص بولغان طوپراقلر کریستیانلرگه ساتلمش حسابلانمشدر ، که همہسی ۱۳ میلیون دهساتینه قدردر . بوندن باشقه (کریستیانلر بانکہسی - کریستیانسکی بانک) دخی بر طرفدن پامیشچیک طوپراقلرینی آلوب

کریستیانلرگه صانه‌ده دوام ایتدیگندن روسیه کریستیانلری یقین زمانلرده ۱۵-۱۷ میلیون ده ساتینه طوپراق دها تازانش اوله چقلدر .
 زراعت جهتدن طوپراقلرنک نوعلرگه تقسیمه - ۱۸۸۱ نچی بیلده یاصالغان حسابلرغه کوره آوروپای روسی ده بولغان ۵۰ غوبرناده غی طوپراقلرنک :

۳۸,۸ % الوشی اورمانلر ؛
 ۲۶,۲ % ایگونلک ؛
 ۱۰,۹ % پچانلک بولون ؛
 ۱۹,۱ % یاراقسزیر اولدیغی آکلاشیلدر .
 آوروپاده سائر حکومتلرنک طوپراقلری دهی آئیده گی جدولده کویستردلی :

مملکت	اورمان	ایگونلک	مرعالر	یاراقسز
اسملری	%	%	%	%
انگلتره	۳,۶	۱۸	۴۳,۶	۳۴,۸
گیرمانیا	۲۵,۸	۴۸,۸	۱۶,۳	۹,۱
فرانسیا	۱۵,۶	۵۹,۴	۱۰,۵	۱۴,۳
آوستریا بحارستان	۳۰,۲	۴۰,۶	۲۳,۶	۵,۶
ایتالیا	۱۵,۷	۴۶,۲	۲۵	۱۳,۱
ایسپانیا	۱۰,۸	۳۹,۱	۱۹,۷	۲۰,۴
اسوهچ	۴۷,۷	۸,۵	۳,۵	۴۰,۲
نوروهچ	۲۴	۲,۱	۲,۶	۷۱,۱
هولاندیا	۲,۹	۲۷,۷	۳۴,۷	۳۰,۷

روسیده اورمانلرنک کوبره گی شمالی غوبیرنالرده، علی الخصوص ژولوغدا، آرخانگیلسکی، پیرم، ژیانقا وسائر غوبیرنالرده در . او- مانلر فورسوق، طولاکی قاره طوپراقلی ولایتلرده الگ آذر . بوللا-

یتلرده برنگ ۷۳ - ۷۴ پروسینتی ایگونلک در . غیر مثبت طوپرافلری ایسه نوندرالر وچوللر تشکیل اینمکده درلر .

بغدای حاصلاتی - هر مملکت خلقی طوپرافندن عینی درجه ده محصول آلموب آرالرنده آزمی کوبیی فرقلر بولنده در . مدنیتی آرتق ترقی ایتکان وینفوسی طغز بولغان مملکتلرده طوپرافندن کوبراک فائده آلودر . توبانده بولغان جدوله ، هر مملکتده برده ساتینه طوپرافندن نیچه بود بغدای آلووی کوستریله در :

بلجیقا	۱۲۸	پود	هندستان	۷۴	پود
انگلتره	۱۲۳	"	اوراغوای	۷۵	"
نوروچ	۱۲۵	"	گیرمانیا	۷۷	"
یاپونیا	۱۱۵	"	اسپانیا	۷۲	"
هوللاندیا	۱۱۳	"	آوستریا	۶۹	"
دانیمارقه	۱۱۰	"	رومانیا	۶۴	"
اسوهچ	۹۵	"	بلغاریا	۵۷	"
آرژانتین	۸۸	"	ایتالیا	۵۷	"
قنادا	۸۷	"	آفستریالیا	۵۳	"
جامهیرمتفقہ	۸۳	"	صربیه	۵۰	"
مجارستان	۸۳	"	آوروپای روسی	۳۸	"
یونانستان	۷۸	"			

طوپرافندن فائده لنو - انسانلر طوپرافندن یا اوزلری اشلاب

طابدفلری محصولات واسطه سیله ، یا که اوز طوپرافلرینی باشقه لرغه اجاره گه (آربنداقه) ویرمک طریقیله فائده لنه لر .

طوپرافندن ، اوزلری چالیشه رق فائده لنگان کشیلر ، یا اوزلری بالذات چالیشیر یا که اوز فوئی بتشمگانده اشچی طونوب برلکده .

چالیشور . یاخود ایسه اوزی هیچ چالیشیوب اشچیلرنڭ سعیندن فائده لنور .

انگلتیره ده طوپراق صاحبلرینڭ بویوک بر قسمی اوز طوپراقلرینی اجاره گه بیروب فائده لنه لر . انگلتیره ده خوجه لر قولنده غی طوپراقلرنڭ ۶-۵ قسمی اجاره گه بیریلور . ایرلان دیاده مستأجرلر (Арендаторъ ، انگلیز چه سی - میددلمنъ) اجاره گه آلدقلری طوپراقلرنی پارچه پارچه آییروب کچکنه مستأجرلرگه بیرلر . بناء علیه کچکنه مستأجرلر هم مستأجرنڭ و هم اصل طوپراق صاحبنڭ فائده سنه آفچه توله دیکلرندن اوزلرینه بیک آز فائده فالادر . گیرمانیاده اجاره گه بیرلگان طوپراقلر بیک آز در . (تقریباً ۱۴۲/۳٪) . بوراده هر کشی اوز طوپراغنده چالیشوب فائده استحصال ایتنه .

ایتالیاده دخی ۷٫۴٪ قدر آز بر قسم اراضی اجاره گه بیرلمکده در . طوپراقلردن اجاره طریقیله فائده لنو ایڭ کوب فرانسیسه ده بولوب شخصلرگه عائد طوپراقلرنڭ ۳۵٪ الوشی ایجار ایتیلور .

اجاره ، روسیه ده بویوک بر رول ایفا ایتمکده در . حکومت طوپراقلرینڭ همه سی اجاره گه بیرلمکده در . مستأجرلر یا اول کشیلری بولوب استیجار قیلدقلری طوپراقلرده اوزلری چالیشیرلر ، یا که برنجی درجه ده مستأجرلرگه بیریلرک بونلر دخی اول کشیلرینه قیمت بها ایله ایجار ایتدیرلر . حکومت طوپراقلرینڭ کوب بولغان حاجی طرخان ، اوزنبورغ ، اوقا ، پیرم ، سامارا ، ساراتوف ، تاؤریچسکی ، یقازرینسلاو ، خیرسون ، بیسارابیا کیبی اول کشیلرنڭ بر درجه گه قدر یخشی و کافی مقدارده طوپراقلری بولغان طرفلرده حکومت اراضیسی اجاره گه بیرلمکده در . ایمپراطورنڭ عائله سنه مخصوص بولغان اودیئلنی طوپراقلرنڭ دخی بر قسمی اجاره گه بیریلور ، بر قسمی مأمورلر واسطه سیله اداره قیلنور . بویوک طوپراق صاحبلری (پاه پشچکار)

اراضیلرینڭ بر قسمنی اوزلری اداره قیلرلر ، بر قسمنی دخی اجاره گه بیرلر .

اول خلقلرندن دخی اجاره گه طوپراق بیرگانلر بولونادر . یعنی بر اول کشیسی اوزینڭ حق انتفاعی (فائده لنو حقی) بولغان جماعت طوپراغندک-گی حصه سنی اجاره گه ویره . پروفیسور (فاریشه ف) بو کبی مؤجر اول کشیلرینی "۱۰" مقدارنده حساب ایته . ینه مذکور پروفیسورنڭ حسابنه کوره "۲۱۳" کرسثیاننڭ اراضی استیجار ایتدیگی واستیجار ایتلگان اراضینڭ ۵۰ میلیون ده ساتینه قدر بولغانی (عموم جماعت (نادیلنی) طوپراقارینڭ "۳۰" مقداری) و بو قدر اراضی ایچون وسطی اوله ق ۳۱۵ میلیون روبله ویرلدیگی آکلاشیلهدر .

اورته حساب ایله بر ده ساتینه طوپراق ۶-۱۰ روبله گه قدر اجاره گه بیرله کده در . قاره طوپرااندن عبارت بولغان مالاروس اراضیسنده ۲۵ روبله گه قدر حق ایجار آلتنقه در .

حق ایجار یا حاصل بولغان محصولاندن (۳ ، ۱ ، ۲ مقدارنڭ) آلنورکه بوگا «اونلامه-عشر» دیرلر ، یا که استیجار ایتلگان اراضی مقابلنه بر خدمت بدنیه ایفا ایله حق ایجار اوتالمش اولور .

سبزه و باغچه چیلیق .- زراعت نقطه نظرندن روسیه جمویات (Хлѣбъ) یتشدیررگه مساعد اولدیقندن ، سه زه چیلک و باغچه چیلیق حقنده روس خلقینڭ اهمتامی بیک آذر . چونکه باغچه چیلیق وسبزه-چیلک کوب زحمت و مصرفه محتاج در . مع ما فیه بیل صابون بو نورلی زراعت نعم ایتمکده در . سبزه زراعتنه بویوک شههرلر نیره لرنده ، علی الخصوص ایڭ کوب یارسلاو غوبیرناسنده اهمیت بیرلمکده در . بو غوبیرناده (نرو-Неро) کولی اطرافنده بولغان ۵۵ اولده منحصراسبزه زراعتی اجرا اولنده در . باغچه چیلیق آوروپای روسینڭ غرب و جنوب غربیسنده یعنی بالطریق جواری ولایتلرنڭ ،

ویلنا حوالیسنده و دانه پر نهرینک غرب ساحلنرنده، یاروسلاوسکی، صارانوف، سیمبر ولایتنرنده، قریم، قافقاز و ترکستانده نعم ایتمشدر. غربده و ژولفا جوارنده آلمانا، جنوبی روسیهده قایصی (Абрикосъ)، چیکلاوک و سائرہ یتشیر.

باغچیلق. — باغچیلق روسیهده خصوصی منطقہلر تشکیل ایتمکدهدر. ایٹک کوب یوزوم، شراب استحصالنه صرف قیلنہدر. یوزوم منطقہلری: ۱) جنوب غربی حوالیسنده، (بیسارایاده) ۷۰ مٹک دهساتینه باغ واردر، که ۱۲ میلیون چیلاک دن آرتق شراب حاصل ایتمکدهدر.) ۲) قریم ننگ جنوب ساحلنده ۸ مٹک دهساتینه باغ موجود اولوب بر یارم میلیون چیلاک شراب حاصل اولور. ۳) دون اوبلاستنده ایکی یارم مٹک دهساتینه؛ ۲۶۰ مٹک چیلاک شراب، ۴) قافقازده ۱۱۵ مٹک دهساتینه، ۱۰ میلیون چیلاک شراب استحصال قیلنہدر. ترکستانده ۲۰ مٹک دهساتینه، حاجی طرخان ولایتنده بر مٹک دهساتینه باغ موجود اولوب بورالرده شراب اعمال ایتلمی در. آوروپاده شراب حاصل ایتمکده برنجی فرانسییهدرکه، ییلده ۴۸۰ میلیون چیلاک شراب اعمال ایتلہدر.

طوت آغاچی یتشدر و روسیهده باکو، کنجه (بلیساوه تپول)، آریوان، ترکستان و آوروپای روسینگ جنوب ولایتلرینک بعضیلر نده نعم ایتمکده باغچیلادی. (طوت آغاچی یاپراقلرینی یفک قورتلرینه آشاتوب یفک استحصال قیلہلر.)

اورمانچیلق. — روسیه ننگ اورمانلری بیک کوبدر. (۳۸٪) آوروپاده اسویچدن سوکره (اسویچده اورمانلرننگ مقداری ۴۷٪) برنجی درجهدهدر. یالگوز آوروپای روسینگ اورمانلری ۲۰۰ میلیون دهساتینهدر. (فینلاندايه ۲۲۳، پولشاده ۳، قافقازده ۷، آوروپای روسینگ سائر ۵۰ ولایتنده ۱۶۳) ۲ میلیون دهساتینه). بو اورمان-

نلرننگ بوزده ۶۵,۳ الوشی حکومت تصرفنده، %۲۲,۶ سی خوجه لر قولنده، %۸,۴ سی دخی اول خلقی اداره سنده در .
 فرانسیده اورمانلر حکومت قولی آستنده %۱۰,۶، گیرمانیاده %۳۳,۳، آوستریاده %۶ نسبتنده در .
 حیوان آصراو . - حیوان، اول معیشتنده ایکی جهتدن ضروردر :

۱) خدمت ایچون؛ ۲) تیرسلری ایله بر یا کارتور ایچون .
 اگر اول خلقنک حیوان آز بولسه زراعت آغه کیتمز،
 طوپراق یغشی محصولات بیرمز . چونکه حیوانلرننگ تیرسینک
 طوپراقغه بیک کوب فائدهسی باردر . ثانیاً حیوان زراعتده ایگ
 لازم بولغان بر ایچی در . اوگوزی یا آطی بولمغان بر اول
 کیشی اوز مالی بولغان طوپراقندن فائده حاصل ایته آلمی، باشقه سینه
 اجاره گه بیررگه مجبور بولا . بوندن باشقه قوی وصفه کبی سونلرندن،
 تیری و بونلرندن، استفاده اولنان حیوانلرنی يتشدرمک دخی بر
 مملکتنگ طبیعی و بیک کوب حاصلات بیرگان متبع ثروتنی
 تشکیل ایته در .

اوروپای روسینک ۵۰ ولایتنده بولغان آنلرنک مقداری .

آنلرنک مقداری	۱۰۰ آدمگه	آنلرنک مقداری
۱۸۶۴ نچی یلک ۱۶,۰۵۶,۰۰۰ - ۴۰	۱۸۹۸	۱۷,۶ - ۱۷,۰۰۴,۰۰۰
۱۸۸۲		۳۵,۶ - ۲۰,۰۱۵,۰۰۰

بتون دنیاده اوشبو بش حکومتده بولغان آنلر روسیه ده گیدن

کوبره کدر :

آرتانتین ده	۱۰۰ آدمگه	آت
اوراغووای	"	۱۱۰,۸
آفستریا	"	۷۶,۹
"	"	۴۳,۷

۳۰٫۴	۳۰٫۴	۳۰٫۴	۳۰٫۴	قنادا
۲۷٫۳	۲۷٫۳	۲۷٫۳	۲۷٫۳	شمالی آمریکا

اصابت ایته در .

اوروپای روسینک ۵۰ ولایتنده بولغان موگوزلی زور حیوان-

لرنک مقدار ی:

۳۶	۱۰۰	۲۱	۱۸۶۱	نچی یلده
۳۰٫۵	"	۲۴	۱۸۸۲	"
۲۵	"	۲۴٫۵	۱۸۹۸	"

باشقه مملکتلرده:

۲۷	"	"	"	مجارستان	۱۱۳۴	۱۰۰	کشی
۳۵	"	"	"	فرانسیه	۴۸۷	"	"
۳۴	"	"	"	گیرمانیا	۲۸۸	"	"
۲۸	"	"	"	انگلتره	۸۴	"	"

بو حسابقه قاراغانده، روسیهده یوکشی گه اصابت ایتنکان موگوزلی حیوانلرنک مقدار ی سائر مملکتلرگه نسبتله بیک آز بولغانی آکلاشیلده در .

بو حیوانلرنک اولقلریده شایان دقتدر . مثلا: روسیهده اوسکان

ایک بیخشی بر موگوزلی حیوان ۱۲ پود، گیرمانیاده ایسه ۲۴-۲۹ پود، فرانسیهده ۲۰-۳۲ پود کیله در .

قوی صارق روسیه نک آوروپاده ۵۰ ولایتنده :

۷۳	۱۰۰	۴۲	۱۸۶۱	نچی ییلده
۶۰	"	۴۷٫۵	۱۸۸۲	"
۳۹	"	۳۸	۱۸۹۸	"

سائر مملکتلرده:

۷۶	"	"	"	انگلتره	۲۸۷۵	۱۰۰	کشی
۶۸	"	"	"	جهامیر متفقه	۲۵۱۲	"	"

۶۰	"	"	"	فرانسیا	۱۶۷۱	"	"	"	آرژانتین
۳۲	"	"	"	گیرمانیا	۲۵۷	"	"	"	بلغاریا
					۹۳	"	"	"	اسپانیا

دوردنچی قسم

صنایع اعمالیه و طاغ اشاری

بویوک پترو زماننه قدر روسیهده فابریقالر و زاوودلر یوق ایدی. روسیه خلقارینڭ همه احتیاجلری اویلرده یاصالغان نرسه لر ایله اوتله ایدی. هر کرسیان اوزینڭ اوینده، آزابارنده اوزینه کرك نرسه لر نی حاضرلی ایدی. صارقلرندن حاصل بولغان یون دن ماتیریالر حاضرلی، یورت اسبابلرینی، قوراللرینی اوزی یاصی و تعمیر قایل ایدی. بناء علیه هر کیم، ممکن مرتبه باشقه لرینه محتاج اولمقسرین یاشارغه سعی ایته و کوبسنجه بوکا موفق اوله ایدی. اویلرده یاصالغان نرسه لر، شمالی ولایتلرده ده کوبرك ایدی. چونکه بونده قش موسمی اوزون اولدیغندن بیلنڭ کوبره گئی اوینده اوتکارگان آدم قیلرده اشل، مگاج، اوینده یون نرسه لر طوقومق کیمی قول اشاری ایله اشتغال ایته ایدی. تیره یاقلرنده اورمانلر بولغان اوللرده دخی آغاجدن هر تورلی نرسه لر یاصالوب بونلر نی صانوب معیشتنی تأمین ایندرگه طربشه لر ایدی.

قول اشلرینڭ توسعی، حکومت واسطه سیله اولدی. حکومت سرباقه، جینوونیکارگه ودائیی صورتده آصرادیقی عسکرلرگه کرك نرسه لر نی و آقهنی طابا آلمق ایچون واردات منبعلری ازلهدی. بو سببدن ۱۷ نچی عصرنڭ اورتلارنده حکومت اورمان صنایعنی، قیمتلی معدنلر نی (آلتون و کوش)، تهر و باقر و قورغاش کیمی نرسه لر نی

و صنایع نساجیه نئی حمایه گه باشلادی، آوروپادن بو کبی صنعتلرده متخصص استاذلر جلب ایتدی. روسیه ده برنجی تپیر زاودی ۱۶۳۲ نچی ییلده هوللاند بالی (وینیوس - Винюсъ) طرفندن (طولا - Тула) شهری یاننده آچیلمشدر. کوب اوزمادی ژولغا، قوستراما تپیره لرندہ (۱) تپیر و ژولغا بوینده تپیری - (кожа) زاوداری و کلغمد فابریقالری آچیلدی. بویوک پترو زماننده بونک فعالیت فوق العاده سی سایه سندن صنایع بیک زیاده ترقی و تعمم گه باشلادی. روسیه ده صنایع حیاتی ایکنچی یقاترینه دورنده دخی یاکیدن انتباهغه کیلدی. چونکه ایکنچی یقاترینا انحصار (Монополия) اصولینی بتروب صنعتده اختیار چیلک اعلان ایتدی.

ایسکیدن انسانلر استه گان صنعتلرینی یا که اشلرینی اجرا ایته آلمی لر ایدی. بر صنعتگه کرشمک ایچون بر طاقم شرطلر بار ایدی. قرون اخیرده آوروپاده بو اصول (ترکجه سی «گدیک اصولی») بتریلوب، سر بستىء صنعت اعلان قیلانه شددر. اوشبو اصول حاضرده، مدنی بولمقان قطای، حبش، فاس کبی مملکتلرده جاریدر. یقاترینه پادشاه بولغانده روسیه ده ۵۰۰ فابریقه بار ایکن، وفاندک ۲۵۰۰ عددکه ایرشکان ایدی. بو ترقی گه سر بستىء صنعت نك زور دخلی بولغانلقى انکار ایتلهمز.

لکن بو فابریقه و زاودارده یاصلغان نرسه لر، آوروپاده یاصلغان نرسه لردن قیمتلیک اولدقلرندن، بو ماللرنی صاته آلمق ایچون آوروپادن کیله چک مالارغه قیمت گمک (пошлина) قوبیله ایدی. برنجی آلیکساندر زماننده (۱۸۱۹ نچی ییلده) کمرکلرنی آرایتو ایله حمایه اصولنی بتروب سر بستىء تجارت قبول ایتلمک

(۱) ایسکیدن بخار ماشینه لری اولمادیقندن فابریقالرنی اشتمک ایچون صون استفاده ایتله و فابریقالر دخی یلقه بویلرندہ قوللار ایدی.

استهنگان ایسهده تطبیق ایتله آلمادی و ۱۸۸۲ نچی ییلده قانقرین (Жанкринъ) نڭ تدبیری ایله ینه حمایه اصولی قبول ایتلهرک بر جوق آوروپانرسه لر بنڭ روسیه گه کرتلووی منع اولندی وباشقه نرسه لر گه دخی قیمت گهرکلر قویلدی. اوشبو اصول صنایع نڭ بر قات دخی ترقی و تعمینه سبب بولدی. مامق و کاغد فابریقه لری ترقی گه باشلا- دی، که حاضرده روسیه ده بونلر صنایع نقطه نظرندن برنچی درجه ده سانالادر.

۱۸۶۱ نچی ییلده قدر فابریقه لرده اشلگان اشچیلر اسیر (крѣпостные) لردن عبارت بولدیفندن بونلرغه بیک آز آقچه بیریل، بناء علیه فابریقه ایله لری، ایڭ زور مصرفنی تشکیل ایتکان خدمت حقن نولادن قوتیلر ایدی. لکن ۱۹ نچی عصر نڭ باشلرنده فابریقه اشچیلری آراسنده اوزلرینک حاللرینی آڭلاوچیلر کو- بایدیگندن فابریقه صاحبلیرینه قارشى آره تیره عصیانلر، زاباستوفقالر، اختلاللر یاصی باشلادیلر. اسیرلر آزاد ایتلگانچه گه قدر فابریقا وزاودلرده ملک نقطه نظرندن ایکی حال بار ایدی:

(۱) موروث ملکلر (Вотчинные)

(۲) حقوقلی ملکلر (Поссесіонные)

موروث ملک اولان فابریقه لر، زادگان و پامیشچکلرگه عائد اولوب بو کبی فابریقه لرده اوز اسیرلری بولغان اشچیلرینی صیج بر خدمت حقن تولامینچه اشلانلر ایدی. حقوقلی ملکلر ایسه اصلده حکومتنک املاکی اولوب معلوم ومعین شرطلر ایله مستأجرلرگه وقتلی اولهرق بیریلر ایدی. بو مستأجرلر اوستلرینه آلفان شرطلرینی ادا ایتمزلر ایسه اوزلرینک حق ملکیتی بته ایدی. بو کبی فابریقه لرده اشچی اولهرق حکومت اسیرلری استعمال اولنوب، مستأجرلر بو اسیرلرگه خدمتلرینه مقابل کافی درجه ده آقچه تولرگه مجبور ایدیلر.

۱۸۶۱ نچی بیلغه قدر روسیه فابریقه‌لرینڭ کوبرگنی حکومت اشلتکان . چونکه عسکرلرگه كرك بولغان صوفنه ، كیندر ، دارى ، وادوات حربیهنى حکومت آنچق بو صورتله حاضرلى آلا ایدی .

۱۸۶۱ نچی ییلده اسیرلرنڭ ازاد فیلنولرندن صوڭك قول اشلىرى ده‌ا زیاده ترقی‌گه باشلادی . اسیرلیکدن قوتولغان خلقلار ، تأمین معیشت ایته بیلمك ایچون غیرت و شوق ایله طریشورغه باشلادیلر ، یاڭى معدنلر كشف ایتلدى ، هر طرفده یاڭیدن فابریقه و زاوودلر اچيله باشلادی .

اوشبو جدول روسیهده تورلى وقتلرده بولغان فابریقه واشچیلرنڭ

مقدارینی کوسترر :

تاریخ	فابریقه‌لرنڭ عددی	نه قدر اشچی بولغانی	حاصلات مڭ روبله‌ده
۱۷۶۵	۲۶۲	۳۷,۸۶۷	۵,۰۰۰
۱۸۰۱	۲۲۴۳	۹۵۰۰۰	۲۵۰۰۰
۱۸۲۵	۵۲۶۱	۲۰۲۵۰۰	۳۶۰۰۰
۱۸۵۴	۹۹۴۴	۴۵۹۰۰۰	۱۵۹۰۰۰
۱۸۸۱	۳۱۱۳۷	۷۷۰۸۴۲	۹۹۷۹۳۳
۱۸۹۳	۳۲۴۸۳	۱۴۰۶۷۹۲	۱۷۵۹۴۳۱
۱۸۹۶	۳۸۴۰۱	۱۷۴۲۱۸۱	۲۷۴۵۳۴۵

۱۸۵۴ نچی ییلدن سوڭره فابریقه‌لرنڭ بیک زیاده کوبایدیگی اڭلاشیلهدر . بوڭا دخى شو حاللر سبب اولدى :

(۱) اسیرلرنڭ آزاد ایتلووی؛

(۲) صنایع ایچون یاڭا سرمایه‌لر بولنوی و بانقه و سائر ماى (финансовый) شرکتلرنڭ تأسسی ایله تجارت و صنایعنڭ بونلردن فوق العاده استفاده ایتووی؛

(۳) و سائط نقلیه‌نڭ (شوسه‌لر ، تیمر یوللر ، دڭز یوللری)

وسائط مخابره ننگ (پوچته، تیلغراف، تیلیفون) ترقی و تکمیلی.
 (۴) هر توری عالی فن مکتبلرینک آچیلووی ایله صنعتکار
 و متفن کشیلر یتشووی.

حاضرده روسیهده قول اشلرندن ییل صاین ۴ ۲۳ میلیار
 روبلهک مال حاصل اوامدهدر. بو واردات عمومیهنی ترقی ایتمکان
 سائر مملکتلرگه نسبت ایتمکانده بیک آز کوروندهدر. شمالی جهامیر
 متفقده فول اشلرینک قیمتی ۱۳,۶ میلیار، انگلترده ۸ میلیار،
 گیرمانیاده ۵,۷، فرانسیاده ۴,۴، آوستریا-مجارستانده ۳,۲، ایتالیاده
 ۱,۲، بلجیقاده ۰,۹ میلیار مقدارندهدر.

اگر بو حاصلات عمومیهنی اهالینگ همهسنه نسبت ایتملسه
 روسیه ایک آرتده والادر:

روبلهک	روبلهک
۱۰۰	انگلتره ده هر کشی ییل صاین ۱۸۶
۶۸	جهامیرمتفقده " " " ۱۸۰
۳۶	بلجیقا " " " ۱۲۹
۲۰	فرانسیا " " " ۱۱۳
	مقدارنده قول اشلرینه منسوب مال حاصل اینهدر.

اوشبو جدولده روسیه ده گی صنایعک بر بر سینه نسبتلری کور-
 سانلدی:

- ۱ - صنایع منسوجه [волоknистый] ۳۳۰۳^{۰۰}
- ۲ - ارزاق و ماء کولات (Питательный) ۲۲۰۸
- ۳ - طاو و یردن چقالغان نرسهلر (معادن وسائره) ۱۳۰۹
- ۴ - معادنن یاصالغان نرسهلر ۱۰۰۹
- ۵ - حیوانلردن استحصال قیلنغان نرسهلر (تیری میخ، شم وسائره) ۴۰۷

- ۶ - آغاچلردن یا صالغان نرسه لر ۳۱۶ " "
- ۷ - کرامید اعمالاتی (بالچق، پیالا و سائره) (Керамическое производство) ۲۱۹ " "
- ۸ - کیمیوی نرسه لر (بو یاو، شرپی، لاق و سائره) ۲۱۱ " "
- ۹ - کاغد اعمالاتی ۱۱۶ " "
- ۱۰ - اعمالات سائره ۳۱۲ " "
- روسیده اعمالاتک کو بره گنی صنایع نسجیه یعنی طوقلقان نرسه لر تشکیل ایتهدر .

روسیده :	فابریقه لر	میلیون روبله
مامق اشلاو ایله مشغول	۱۰۰۰	۴۳۰
یون " " "	۱۵۰۷	۱۲۹
کنان (جیتون) " "	۲۱۷	۴۲

مامق جیلقی صنعتی ، روسیه نڭ ایگ آلدنه بولغان صنایعنی تشکیل ایتهدر . مامق فابریقه لرنده ییل صاین ۱۵ - ۱۷ میلیون بود مامق صرف اولنوب ، بونڭ ۴ - ۵ میلیونی ترکستاندن و قالقانی دخی آمریقادن کیلمکده در .

طاش کوموری [Каменный уголь] انسانیتگه بیک زور فائده سی بولغان طاش کوموری روسیه ده بیک کوب بولسه ده حاضرده از چیقاریلهدر . طاش کوموری پاراژای ماشینلرنڭ تکملی ایله کوب استعمالگه باشلاندىغندن ۱۹ نچی عصر ایچنده دنیا نڭ هر طرفنده چیقاریله باشلادی . بتون دنیا ده ۱۸۴۰ نچی ییللرده ۳۰ - ۵۰ میلیون توننا (هر ۶۰ Тонна ۶۰ پودلر چماسنده در .) ۱۸۶۰ نچی ییللرده ۱۳۷ میلیون توننا ، ۱۸۸۰ نچی ییلده ۳۴۵ میلیون ، ۱۸۹۷ نچی ییلده ۶۴۹ میلیون توننا طاش کوموری چقارلدى . یارتق عصر ایچنده طاش کوموری اخراجاتی ۱۵ دفعه کو بایدیگی اوشبو حسابدن آکلاشیلهدر .

ایاڭ کوب طاش كومورى، (۱۹۰۴ نچى يىلده)، انڭلتريده (۲۳۲ ميليون طوننا)، جماعير متفقده (۳۴۴ ميليون) چقاريلوب ينه شول سنهده گيرمانياده ۱۶۹ ميليون طوننا، فرانسىياده ۳۶ ميليون، بلجىقادە ۲۳ ميليون، روسيهده ايسه ۱۸۱۶ ميليون طوننا مقدارنده چقارلمشدر .
 ۱۹۰۶ نچى يىلده (ۋهستينڭ ازنايه ژورنالندن)

جماعير متفقده:	۳۷۵،۳	ميليون
انڭلتريده:	۲۵۱	"
گيرمانياده:	۱۹۳،۵	"
اوستريايونگر ياده:	۴۰،۹	"
فرانسىياده:	۳۴،۳	"
بلجىقادە:	۲۳،۶	ميليون طوننا
روسيهده:	۲۳،۶	"
ياپونىياده:	۱۲،۵	"
قالغان ملكتلرده:	۴۲،۲	"

يكون: ۹۹۰،۵ ميليون طوننا

Нефть . نفت روسيهده بولغان قيمتلى معدنلردن بريسيده «نفت» معدنيدر . روسيهده اياڭ کوب نفت معدنى باكو جوارنده (بىبى هيت، بالاخانى، صابونچى، رامانى، زابرات كىي)، آندىن صوڭ تيرسكى اوبلاستده «غروزي» شهرى جوارنده چقاريلدر . روسيهدن صوڭ شامالى آمريكانڭ پنسيلوانيا ولايتنده و (پرو) نڭ (ليما) جوارنده كوب نفت معدنى چقارلمقددر . ۱۹۰۴ نچى يىلده باكوده ۶۱۴،۶ ميليون پود، پنسيلوانياده ۲۳۵ ميليون پود، ليماده ۱۷۰ ميليون پود نفت چقارلمشدر .

بشنچى قسم

مناسبات و تجارت

مناقلات بحريه تاريخچه سى . فرون اولى وقرون وسطى دورلرندە انسانلر دڭزلرده كيمه لرنى اوز قوللرى ايله ايشكاك

ایشوب و طارتوب یوروته لر ایدی . «وندیک» و «جنویز» جههور - یتلری زمانارنده تجارت بحریه کوبایدیگندن کیمه لرنڭ شکلری ده اوزگاردی . لکن بو کیمه لر زور دڭزلرده یوری آلماینجه ، هر وقت یار بویلرندن یوررگه مجبور ایدیلر . قرون وسطی ده جیلدن استفاده ایتله باشلادی و کیمه لرگه مخصوص یلکنلر ایجاد ایتلدی . ۱۵۰۰ - ۱۸۴۰ ییللری آراسنده اونکان زمانلرنی «یلکنلی کیمه لر دوری» تسمیه ایتارگه ممکنر . یلکنلی کیمه لر ، هر نه قدر ، زور دڭزلرده یورودن قورقمدی ایسه لرده هر وقت جیلنڭ ایسووینه ایاره ایدی .

۱۸ نچی عصرده حکمت طبیعیه علمی ترقی ایتله باشلاغاچ ، پارتنڭ قوتی آکلاشیلدی و (پاپن) نام عالم ، پار ماشینه لرینه آلك اساسنی وضع قیلدی . نهایت ۱۸۰۷ نچی ییلده هودسون نهرنده «فلرمون» اسملی برنجی پاراخود حرکت ایتدی . ۱۲ ییل صوڭ یعنی ۱۸۱۹ نچی ییلده «لیوهرپول» لیماننه ، محیط آطلاسی دڭزینی ۲۶ کونده اونوب کیلگان ، برنجی پاراخود واصل اولدی .

لکن پاراخودنڭ زور دڭزلرده کمال امنیت ایتله یوروی فقط ۱۸۴۰ نچی ییلده غنه ممکن اوله ییلدی . بناء علیه ، انسانلر پاراخود- لر واسطه سیله زور دڭزلرگه اوشبو ییلدن صوڭ حاکم اولدیلر . آندین صوڭ پاراخودلرنڭ شکلری ، ماشینه لر تکمل ایتله باشلادی و بوکون حیرت ایتله کوردگمز مکمل شکل گه کردی . ۱۸۴۰ نچی ییلده برنجی پوچته پاراخودی ساعتده ۸ - ۸٫۵ میل (узель) اعظمی سرعت ایتله لیوهرپولدن حرکت ایتله نیویورقه ۱۵ کونده واصل اولمشیدی . حاضرده اوشبو مسافه نی آلتی گونده قطع ایتله لر . زماننده ایڭ تیز یوروچی پاراخودلر نمسه شرکتلری قولنده بولغان «ؤولقان» ، «ایمپراطور بویوک ویلهلم» اسملی پاراخودلردر . زورلقه

انگلیز لرنزنگ (اوتسه آنیک) - (Оцеаникъ) نام پاراخودی بتون دنیاده برنچیدر. «ایمپراطور ویلهلم» پاراخودنه ایکی مڭ کشیلک اورون بار. پاراخود یوللری و پاراخود شرکتلری. - صو اوستنده راعت بورو ممکن بولغاندن صوڭ زور و کچکنه دگزلرده انسانلرنڭ طغرلفی شایان دفت درجهده کوبایدی. مثلا: محیط آطلاسی دگزنه هر مڭ کیلومتر و مربعی باشنه ایکی کشی اصابت ایته باشلادی. «نمسه» دگزنه مڭ کیلومتر و مربعه ۱۶، لامانش دگزنه ایسه ۷۰ کشی توشهدر. ایڭ کوب پاراخود یوروگان یرلر، آوروپا و جهایر متفقہ ساحللرندهدر. لامانش دگزی ایله نیویورق، بالتیمور، بوستون ساحللری آراسنده کون صاین ۱۹۸ یلسکنلی کیمه، ۱۴۰ پاراخود حرکت ایتوب بو کیمه لر و پاراخودارده ۳۰ مڭدن آرتق کشیلر بولونادر. شمالی آمریکا ایله آوروپا آراسنه (محیط آطلاسی دگزنه) اوندن آرتق پاراخود یوللری بار. همده سیکز یول آوروپا ایمانلری ایله غربی هندستان آطالرینی و جنوبی آمریقانی بر برینه ربط ایتمکدهدر. محیط آطلاسی دگزی کوب پاراخود بورو چهتندن برنچی درجهدهدر. سویس قنالی آچلقانندن صوڭ، آق دگز پاراخود بورو چهتندن ایکنچی درجهنی فازاندی. بو دگز واسطه سیله هندستان، مالای آطالری، قطای، یاپونیا، آفسترالیا قطعهلری آوروپا ایله مناسبتنه بولونادر. «لوندون»، «برهمن» و «مارسیلیا» لایمانلرنندن حرکت اینکان پاراخودلر سویس قنالی طریقیله «عدن»، «بومبای» «قولومبو» و بوندن یا «سینقاپور» طریقیله «هونغ - فونغ»، «شانقهای»، آندن صوڭ «یوقوهاما» غه بارالر، یا که «آده لاید»، «ملبورن»، «سید- نهی» گه کیتهدر. محیط کبیر دگزنه پاراخود بوروی بیک آزدردر. بو دگزه باریسی ۴ پاراخود یولی بار. بونلردن ایکیسی شرقی آسیا ایله شمالی آمریکا (یوقوهاما - وانکوور - «Ванкувер») سان فرانسیسکو

نی ، بریسی شمالی آمریکا ایله آفسترالیا (سانفرانسیسکو - سیدنهی) نی ، دیگری دخی جنوبی آمریکا ایله آفسترالیا (ریودژانیرو - وُه للنگتون) نی بر بریسنه ربط ایتهدر .

پاراخودلرنڭ نكولى ایله ، پاراخود شرکتلری تشکل ایتدی . برنجی پاراخود شرکتی ۱۸۴۰ نچی ییلده انگلترهده «استفان فونار» (Cunard) اسمیله باصالغان شرکتدر . حاضرده فرق دن آرتق زور پاراخود شرکتلری بار .

طوننا [тонна] جهندن زمانمزده برنجی پاراخود شرکتی نمسه لرنڭ اولوب (پاراخودلرنڭ بارسى ۲۰۰ مك طوننا) ، « هامبورغ - آمریکا خطی - (Гамбургъ - Американская линия) اسمنده در . بوندن صوڭ ینه نمسه لرنڭ «شمالی گیرمانیا لوئید» شرکتی کیله در . بو شرکتلرنڭ پاراخودلری آمریکا وشرقی آسیا ایله اروپا آراسنده حرکت ایتهلر . بوندن صوڭ انگلیزلرنڭ ایکی شرکتی ایله فوانسزلرنڭ بر شرکتی کوستریله بیلور .

مشهور حکومتلرنڭ تجارت فلوترلری - ۱۹ نچی عصرده ، بالغا - ۱۸۴۰ نچی یلدن صوڭره دنیاده بولغان تجارت کیمهلری حددن طش درجهده کوبایدی . ۱۸۲۰ نچی ییلده همه تجارت کیمهلری ۳ - میلیون طوننا زور یقنده ایکن یگرمنجی عصرنڭ باشلارنده ۱۳۰ میلیون

طونناغه ایزیشدی .

اوشبو جدول مشهور حکومتلرنڭ تجارت فلوترلرنڭ مقدارینی

کوسترر :

دولتار	پاراخودلر	طوننا (مك حسابیه)	كیمهلر
عدد	عدد	طوننا (مك حسابیه)	عدد
۱۰،۱۲۲	۸،۴۰۰	۲۰،۴۵۲	۱۰،۲۶۲
۸،۰۵۴	۳،۴۰۸	۲۴،۴۲۵	۶،۰۸۷

انگلتره (مستملكاتسن) ۱۰،۱۲۲
 • جماهیر متفقہ ۸،۰۵۴

۲,۲۰۴	۴,۰۴۵	۱,۶۲۲	۱,۵۴۵	گیرمانیا
۱,۴۴۳	۷,۲۰۲	۶۰۳	۱,۳۹۵	نورۋه ج
۱,۲۱۸	۱۶,۰۲۱	۵۴۹	۱,۳۳۰	فرانسیه
۱,۰۱۹	۵,۶۹۰	۴۴۸	۴۸۵	ایتالیا
۱,۰۰۹	۵,۹۸۷	۴۴۰	۱,۱۴۰	روسیه
۹۴۴	۵,۴۱۸	۶۱۰	۱,۴۴۱	یاپونیا
۵۶۱	۱,۱۰۰	۴۶۰	۵۹۸	اسپانیا
۶۳۶	۲,۹۸۷	۳۵۷	۹۵۲	اسوه ج
۴۱۴	۳,۵۸۹	۳۷۰	۵۰۲	دانیای
۳۸۲	۷۰۷	۳۳۴	۲۶۸	غوللانڈیا

ایک کوب پاراخود و کیمه لرگه مالک بولغان دولتنگ انکلتره اولدیغی اوشبو جدولدن آکلاشیلدر. مذکور دولت ۱۹۰۰ نچی ییلده، بتون دنیا تجارت فلترینک یارتیسنه مالک ایدی.

نهر یوللری. - دگز یوللری قطعه لرنی بر برسینه باغلاغان ایک قیصه یوللردر. نهرلر ایسه بر مملکت ایچنده کی ماللرنک بنگلک ایله نقل ایتلووینه یاردم ایتدر.

روسیه امپراطورلغنده بولغان همه نهرلرنک اوزونلغی ۲۴۴ مگ چاقرم بولوب بونک ۱۱۶ مگ چاقرمی آوروپاده و ۱۰۷ مگ چاقرمی آسیای روسی ده در. لیکن بو نهرلرنک هر طرفنده پاراخود و کیمه لر یوروی ممکن توکلدر. پاراخود یورورگه اوکابلی و اوکابیسز نهرلرنک مقداری اوشبو جدولده کوسترلدی:

اوروپای روسی ده آسیای روسی ده
 پاراخودلر یورورگه اوکابیسز ۳۷۰۲۰۰ چاقرم ۲۸۰۳۰۰ چاقرم
 فقط سال یورورگه ممکن (сплавная) ۴۲۰۶۰۰ ۳۴۰۵۰۰

پاراخود یورورگه اوکاپلی ۳۶،۹۰۰ چاقرم ۴۴،۳۰۰ چاقرم.
 روسه نهرلرنده یورگان کیمه و پاراخودلر، آوروپای روسیده ۳۰۲۹۵
 پاراخود ایله ۲۲،۸۶۰ کیمه و آسیای روسیده ۳۳۹ پاراخود ایله ۱،۰۹۸
 کیمه دن عبارتدر .

تیمر یوللر . - برنچی پویزد ۱۸۰۴ نچی ییلک انگلتره ده «اوتلس»
 (Уэльсь) ده تجر به قیلندی . لکن بعض نقصانلر کورلدیگندن
 آنچی ۱۸۲۵ نچی ییلده بینه انگلتره ده «ستوفتون - دارلینغتون» شهرلری
 آراسنده تأسیس ایتلگان پویزد مطلوبگه موافق بولمشدر . آوروپاده
 ایسه ۱۸۳۰ نچی ییلک «بروکسل - مه خه لن» («Брюссель - Мехельнь») آراسنده هم
 آمریقادا تأسیس قیلندی .
 بتون دنیا ده، تیمر یوللر یتمش ییل ایچنده عجایب در جه ده کوبایه شدر .
 توبانده گی جدول مختلف ییللرده دنیا ناک بش قطعه سنده بولغان تیمر
 یوللرنی کویستر :

مک کیلومتر و حسابیله اوزونلقلری

ییل	آوروپا	آمریقا	آسیا	آفریقا	آفستریا	بارسی
۱۸۳۰	۳۰۸	۲۴	-	-	-	۳۳۲
۱۸۴۰	۲،۹۲۵	۴،۷۲۸	-	-	-	۷،۶۵۳
۱۸۵۰	۲۳،۵۰۴	۱۵،۰۶۴	-	-	-	۳۸،۵۶۴
۱۸۶۰	۵۲،۸۶۲	۵۳،۸۹۸	۱،۳۹۳	۴۴۳	۳۶۷	۱۰۷،۹۶۱
۱۸۷۰	۱۰۴،۹۱۴	۹۳،۱۳۹	۸،۱۸۵	۱،۷۸۶	۱،۷۶۵	۲۰۹،۷۸۹
۱۸۸۰	۱۶۸،۹۸۳	۱۷۴،۶۶۶	۱۶،۲۸۷	۴،۶۴۸	۷،۸۴۷	۳۷۲،۴۲۹
۱۸۹۰	۲۲۳،۸۶۹	۳۳۱،۴۱۷	۳۳،۷۲۴	۹،۳۸۶	۱۸،۸۸۹	۶۱۷،۲۸۵
۱۹۰۰	۲۸۳،۵۲۵	۴۰۲،۱۷۱	۶۰،۳۰۱	۲۰،۱۱۴	۲۴،۰۱۴	۷۹۰،۱۲۵

۱۹۰۴ نچی ییلده ایسه بتون دنیا ده بولغان تیمر یوللرنک
 اوزونلغی ۸۷۲ مک کیلومتر وگه واصل اولمشدر .

۱۹۰۵ نچی بیلده آوروپانڭ توری حکومتلرنده بولغان تیمر بوللرنڭ اوزونلقلری : کیومتر و حسابله

۳۰۳۱۹	رومانیا		حکومتلر
۳۰۱۵۹	دانیا	۵۵,۲۳۷	گیرمانیا
۲۰۹۳۱	غوللاندىا	۵۴,۱۳۱	آوروپای روسی
۲۰۵۵۸	پورتگیز	۴۵,۴۲۵	فرانسیا
۲۰۴۰۵	نوروچ	۴۰,۵۹۰	آوستریا- مجارستان
۲۰۰۴۳	ترکیا (آوروپا قسمى)	۳۶,۱۰۲	انگلتره
۱۰۵۹۹	بلغاریا	۱۶,۱۸۴	ایتالیا
۱۰۰۳۵	یونانستان	۱۳,۸۵۱	اسپانیا
۵۷۸	صربیه	۱۲,۳۸۸	اسوچ
۵۲۵	لوکسنبورع	۶,۸۱۹	بلجیقا
		۴,۲۸۳	اسویچره

آمریقاده :

۱۸۰۶۰۳	آرژانتین	۳۲۶,۹۰۳	جیاهیر متفقه
۱۴۰۸۰۰	برازیلیا	۳۰۷,۰۳	قنادا
۱۲۰۲۲۴	پرو	۱۸۰,۱۹۷	مکسیقا

آسیاده :

۸۰۹۸۲	یاپونیا	۴۱۰,۷۱۴	هندستان انگلیزی
		۴۰۲,۰۶	نطای (مانجوریایله بریکه)

تیمر بول باصاوده، بزنڭ وضعیت جغرافییه سنه ودرجه مدینتیه کوره، مصرف دخی آز یا که کوب بولا. بوندن باشقه تیمر بوللرنی حکومتلر اوزلری باصانقاندن مصرف کوبرک بولادر.

نیم یوللرنڭ هر كيلومتر وسى انكلىتره ده ۳۱۶ مڭ روبلگه (اعظمى حساب ايله)، جهاير متفقده - ۷۳ مڭ روبلگه، روسيه ده ايسه ۹۶ مڭ روبلگه توشه در .

نیم یوللرنڭ بېرگان وارداتلری دخی مملكتلرگه كوره فرقلیدر . انكلىتره ده بیل صاین هر كيلومتر و نیم یول ۱۲ مڭ، جهاير متفقده ۴ مڭ یاریم، روسيه ده ايسه ۳ مڭ یاریم، روبل صافی واردات كېتره در . پوچته - حاضرده مدنی حكومتلرنڭ پوچته لرنده بولغان انتظام غه قاراغانده، روسيه ده پوچته معاملاتی بېك آرتدیره در . مخابره؛ اقتصاد عالمنده خصوصا بېك اهمیتلی بولوب مدنی حكومتلر مخابره گه واسطه بولغان پوچته لرنڭ تنظیمنه كوب غیرت ایتمشلردر .

۱۸۷۴ نچی ییلده ايسه « بین الملل پوچته اتحادی » - (Всерірный почтовый союз) قونقره سی یاصالوب ۲۲ حكومت فاتناشمش و بونك بېرلگان قرارلرنی همه سی قبول ایتمشلردر . بوقونقره دن صوڭ همه مدنی و حتی یاریم مدنی حكومتلر آراسنده بولغان پوچته مناسباتی تیزلك ايله آلفه كیندی . ۱۸۷۳ نچی ییلده بتون دنیا پوچته لاری واسطه سیل ۳ میلیارد، ۳۰۰ میلیون پوچته نقلیاتی اجرا ایتلدیگی حالده، ۱۸۹۵ - نچی ییلده بو مقدار ۲۰ میلیاردغه، ۱۹۰۵ نچی ییلده ايسه ۳۵ میلیاردغه (كون صاین ۹۵ میلیون) ابریشدی . توبانده گی جدول مشهور حكومتلرده پوچته نقلیاتی مقدارینى و پوچته اداره لرنڭ صاینى كوستور .

حکومتلر	سنه وی نقلیات (میلیون حسابله)	پوچته اداره لرنڭ عددی
جهاير متفقه	۸۰۳۵۶	۷۸۰۲۶۲
انكلىتره	۴۰۲۲۰	۲۲۰۶۴۲
گیرمانیا	۶۰۸۹۵	۳۸۰۶۱۰
فرانسییا	۲۰۶۴۴	۱۱۰۲۸۲

۱۳۰۳۲۰	۱۰۸۹۶	آوستریا - مجارستان
۸۰۳۷۱	۸۵۸	ایتالیا
۱۲۰۴۵۰	۹۹۵	آوروپای روسی

هر کشی که نیچه پوچته نقلیاتی اصابت ایتکانی حساب ایتلده که ده:
 جماهیر متفقده ده - ۱۰۱، انگلتره ده - ۹۵، گیرمانیاده - ۱۲۱، فرانسیه ده
 ۶۸ - ۶۹، آفستریا وینگریاده - ۴۰، ایتالیاده - ۲۶، اولوب آوروپای
 روسی ده ایسه فقط ۱۰ در .

تیلیغراف - تیلیغراف ۱۸۳۳ نچی یلده نمسه عالمردن «ها اوس»

(Гаусъ)، «وهربر» - (Верберъ) نام ذاتلر طرفندن ایجاد قیلندی .

۱۸۳۷ نچی ییلک آمریقالی «ساموئل مورز» - (ساموئل مورز) حاضرده

تیلیغراف ماشینالرنده استعمال ایتلگان باز و ماشیناسنی ایجاد ایتدی .

فابلولر (دکتر آستندن بیارلگان تیلیغراف چبوقلری) ۱۸۵۰ نچی ییلده

آوروپا و آمریکا (والانسیا - نیویورق) آره سنده صالنه رق ایسیکی

ویاکی دنیالر بربریسنه بر مینوت ایچنده خبراشه چک در جهده یقنلا -

شدرلدی . یگرمنچی عصرنک باشنده کرک دکورلده و کرک قوری لرده

بولغان تیلیغراف چبوقلری ۸،۵ میلیون کیلومتر وگه واصل

اولمشر .

مشهور حکومتلرده بولغان تیلیغراف خطاری

حکومتلر	تیلیغراف چبوقلرینک اوزونلغی کیلومترو (ک مسایله)	ییل صاین خابره میلیون حسابیه	هر ۱۰۰ کشی گه کوبمو توشه
انگلتره	۷۷۰	۹۵	۲۲۵
گیرمانیا	۶۵۱۰۵	۴۶۰۵	۸۲
فرانسیه	۵۷۱	۵۱۰۵	۱۲۹
روسیه	۵۴۱	۲۰	۱۶

۵۳	۲۴،۵	۳۰،۹۰۵	آوسترلیا مجارستان
۳۹	۱۲،۵	۱۸۱،۵	ایتالیا
۲۰،۵	۱۴	۳۸،۵	بلجیقا
۱۱۰	۶	۲۹،۵	غولانڈیا
۱۲۰	۹۰	۲ میلیون	جماہیر متفقہ

تجارت

عموم دنیا تجارتی - وسائط نقلیہ ننگ کو بابو ویخشر ووی، ما-
للرننگ اوچورلانووی و ماشینالرننگ ترقی ایتووی سایہ سندن دنیا تجارتی
یعنی بین الملل تجارت دخی حددن طش درجہ دہ کو بایمشر .
۱۸۶۷ - ۶۸ نچی ییللردہ ہمہ مملکتلرگہ چیتدن کرگان تجارت
ماللرننگ قیمتی ۱۱،۶۵۶ میلیون روبلگہ ، ینہ ہمہ مملکتلردن
چققان ماللرننگ قیمتی ۱۰،۴۵۰ میلیون روبلگہ یعنی عموم دنیا تجارتی
ننگ مقدار ی (Оборотъ) ی ۲۲،۱۰۷ میلیونغہ ایرشکان ایدی . ۳۰ ییل
صوگ ، ۱۸۹۷ نچی ییللہ عموم ادخالات (Ввозъ) ۲۰،۵۶۸ میلیون
روبلگہ ، اخراجات دخی (Вывозъ) ۱۷،۸۰۰ میلیون روبلگہ ، بو
حالدہ عمومی تجارت مقدار ی ۳۸،۳۶۸ میلیون روبلگہ بالغ اولمشر .
بوتدن آگلاشیلدیفنہ کورہ ، ۱۹ نچی عصر ننگ صوگفی ۳۰ ییلی ایچننگ
تجارت عمومیہ بر بارم دفعہ کو بایمشر ؛ اگر بوتجارت عمومیہ ننگ
قیمتی نظر اعتبارگہ انور ایسہ ۱۰ میلیارددن ۴۱،۵ میلیاردغہ چققا-
ندرگہ دورت مثلی دیمک بولادر .

بو عمومی تجارت مقدارینی ، قطعہ لرگہ تقسیم ایتکاندہ ، ۱۹۰۱
نچی ییللہ ، آوروپا تجارتی ۲/۳ ، آمریکا تجارتی ۱/۵ ، آسیا
۱/۱ ، آفریقا ۲۵ ، آسترالیا ایسہ ۳۵ ، نسبتندہ اولدیفی
کوریلہدر .

مشهور حکومتلرنڭ ۱۹۰۳ نچی ییاده بولغان ادخالات و اخراجات لرینڭ مقداری بو روشجه اولمشدر :

حکومتلر	ادخالات	اخراجات	بارلری
	میلیون روبله حسابیله		
انگلتیره	۵۰۴۲۶	۳۰۶۰۴	۹۰۳۰
گیرمانیا	۳۰۲۶۱	۲۰۵۶۵	۵۰۸۲۶
جماهر متفقہ	۲۰۸۴۶	۲۰۹۲۴	۵۰۷۷۰
فرانسییا	۲۰۲۷۹	۲۰۲۳۹	۴۰۵۱۸
غولاندیا	۱۰۹۳۵	۱۰۶۵۸	۳۰۵۹۳
آوستریا - مجارستان	۹۹۵	۱۰۰۹۷	۲۰۰۹۲
بلجیقا	۱,۰۶۲	۸۴۴	۱۰۹۰۶
روسیه	۷۱۶	۱۰۰۱۱	۱,۷۲۷

روسیه نڭ خارجی تجارتی - ایسکی زمانلرده روسیهدن آور و پاغه طوپراق محصولات، حیوانات و او حیواناتی بیاریله و بوڭا مقابل قول اشلرینه منسوب نرسه لر صاتوب آله ایدی. بو حال زمانه زغه قدر اهمیننی محافظه ایتمشدر. روسیه نڭ غربی آوروپا ایله سودا مناسباتی بیك ایسکی زمانلردن باشلار. میلاد عیسی دن آلتی عصر اول، فاره دڭز ساحلرینده بولغان غریق (یونان) مستملکه لری کورشیلری بولغان روسلر ایله تجاری مناسبتلرده بولونالر ایدی. «بیزانتیا» حکومتی شرقی روما ایمپراطورلغی زماننده یونانلیلرنڭ تجارت مناسباتی شمال و شرق طرفلرینه قدر (کییف و نووگورود روسلری ایله) نعم ایتکان ایدی. روسیه بو حکومتکه کوب مقداره بقدای، کیندر، میخ چقارا ایدی. ۹ نچی عصرده اسلاوین ملتلرینڭ برلشوریندن صوڭ چیت حکومتلر ایله بولغان تجارت مناسباتی دخیده آرتدی.

غرب ایله تجارت خارجه بویوک پترو زماننڭ آرتورغه باشلادی.

بالطی دگزى ساحلنده بولغان ریفا، ره‌ؤل، ژیبورغ شهرلری غربی آوروپا ایله تجارت مناسبتنه ایك اهمیتلی لیمانلر حالنی آلدیلر . پتر بورغ شهرى دخى، تأسیسنندن بیك آز زمان صوكره تجارتك اهمیت كسب ایتدی . بویوك پترو حكومتی نك صوكلرنده روسیه نك غربی آوروپاغه اخراجاتی ۳/۲۲ میلیون روبله گه بالغ اولمشدر . ایکنچی یقـاـ ترینا زمانده ایسه تجارت مناسباتی دخیک آرتدی . یقاترینا پادشاهلیقی نك اولگی ییللرنده روس لیمانلرینه ۱۳۴۴ اجنبی کیمه لری کیلوب، اخراجات ۱۲ میلیون، ادخالات دخی ۸ میلیون روبله گه و مشار الپناژك صوكل زمانلرنده ایسه روس لیمانلرینه کیلیگان اجنبی کیمه لرنك عددی ۲۱۴۳۰ اخراجات ۵۷ میلیون، ادخالات دخی ۳۵ میلیون روبله گه ایرشیدی .

اون طقوزنچی عصرنك باشلرنده تجارت مناسبتی آزالمشدر . چونکه برنچی ناپولیونك موسقوا سفری و روسلر ایله بولغان محاربه سی تجارتكه خیلی ضررلر کیترمشدر . روسیه نك خارجی تجارتی ۷۰نچی ییلدن صوكل بیك سرعتله ترقی گه باشلامشدر (همان ۱۰۰۰در جه سنده) .

اوشبو جدول روسیه نك مختلف ییللرده بولغان

ادخالات و اخراجاتی کوسترر :

عمومی در	ادخالات	اخراجات	بیل
	(ماك روبله حسابیله)		
۱۲۷,۸۷۳	۵۲,۷۶۲	۷۵,۱۰۸	۱۸۰۵ - ۱۸۰۱
۷۵,۹۸۸	۳۱,۸۱۹	۴۳,۱۶۹	۱۸۱۰ - ۱۸۰۶
۱۰۱,۰۹۲	۳۹,۱۰۶	۶۱,۹۸۶	۱۸۱۵ - ۱۸۱۱
۶۳۵,۰۹۷	۳۱۷,۷۵۳	۳۱۷,۳۴۴	۱۸۷۰ - ۱۸۶۶

۱۱۰۳۶۱۳۲۰ ۵۶۵۰۷۵۷ ۴۷۰۰۵۶۳ ۱۸۷۵ - ۱۸۷۱

۱۱۰۸۴۰۸۸۵ ۴۶۳۰۴۶۵ ۶۲۱۰۴۲۰ ۱۸۹۵ - ۱۸۹۱

روسیه دن آوروپاغه کیتکان ماللرنڭ قسّم اعظمی ایگون محصولانیدر .
بوکا مقابل آوروپادن اشلنماش ماللر ایله مامق و سائره کبی بر مقدار
غام (اشلنماش) اشیا کیلمکده در . اخراجاتده ایڭ برنجی مرتبهده
بولغان حبوبات (Хлеб) در . بوندن صوڭ اورمان حاصلاتی ، کیندر ،
یومورطه ، اوراق (توش) نیفت ، حیوانات و سائره .

ادخالاتده برنجی مرتبهده تیر و تیردن یاصالغان نرسه لر ، مامق ،
بعض اشلنماش معدنلر ، چای اولوب بوندن صوڭ کتان ، طاش
کوموری ، یون ، بویاو ، میوه لر ، شراب ، ماسکاتیلنی نرسه لر
ویفکدر .

اوشبو ایکی جدول روسیه نڭ ۱۸۰۲ و ۱۸۹۸ نچی ییللرنده
بولغان ادخالات و اخراجاتینڭ مقدارینی کوسترر :

اخراجات

۱۸۹۸

۱۸۰۲

مڭ روبله حسابیه

۳۷۰۰۹۱۲

۱۳۰۳۵۴

حبوبات و اون

۵۷۰۴۸۰

۱۰۷۳۰

اورمان حاصلاتی

۵۶۰۰۰۰

۶۰۹۲۸

کیندر

۳۱۰۱۴۴

-

یومورطه

۲۷۰۵۲۰

۳۰۰۲۳

اورقنلر

۲۶۰۳۸۹

-

نیفت

۱۷۰۴۲۴

۱۰۷۳۴

حیوانات

۱۵۰۴۲۷

-

شکر

۶۱۷۳۶	۳۰	کتان (سوس)
۶۱۶۱۶	۳۲۸	مای

ادخالات

۱۸۹۸	۱۸۰۲	
	روبله مك حسابيله	
۱۳۵۰۰۱۲	۷۹۳	تیمیر و تیمردن یاصا لغان نرسه لر
۷۱۰۲۵۰	۱۰۳۸۶	مامق
۴۹۰۳۷۸	۸۱۴	معادن
۴۴۰۵۷۱	۲۰۲۵۲	چای
۱۵۰۸۵۸	۴۱	کتان
۱۳۰۲۶۹	۵۹	طاش کوموری
۱۳۰۴۷۹	۳۰۵۹۶	یوباولر
۱۲۰۶۵۰	۱۰۶۷۴	میتوه لر
۱۲۰۲۹۸	۳۰۵۲۹	شراب
۱۰۰۵۵۲	۳۰۱۳۱	یفک

روسیه بوتون آوروپا حکومتلری و برنیچه سائر قطعه لرده بولغان حکومتلر ایله مناسبات تجاریه ده بولونادر . روسیه نڭ ایڭ کوب تجاری مناسبتده بولندیغی حکومت حاضره ، گیرمانیا اولوب ، ایکنچی انگلتره در . اوتکان عصر نڭ باشلرنده انگلتره بو خصوصه برنجی مرتبه ده اییدی . بو ایکی حکومتدن صوڭ فرانسیا و غوللاندىا ، آوستریا ، ایتالیا ، بلجیقا ، جهاپیر متفقه ، قطای و ایران کیلور . روسیه نڭ بو حکومتلر ایله نه درجه ده تجاری مناسبتده بولنوی توبانده کوسترله مشدر :

عمومی دور	روسیه‌گه ادخالات میلیون روبله حسابله	روسیه‌دن اخراجات میلیون روبله	حکومتلر
۳۹۰	۲۱۱	۱۷۹	گیرمانیا
۲۶۰	۱۰۳	۱۵۷	انگلتره
۹۴	۹	۸۵	غوللاندىا
۸۹	۲۸	۶۱	فرانسیا
۵۷	۴۷	۱۰	قطای
۵۰	۲۶	۲۴	ایران
۳۹	۳۵	۴	جماهير متفقہ
۲۸	۱۸	۱۰	مصر

روسیه‌نڭ داخلی تجارتی - روسیه زراعی بر مملکت اولدیغندن، روسیه بازارلارنده ساتولغان نرسه‌لر نڭ کوبرگی زراعتگه و حیواناتغه عائد اولوب فابریقا و زاوود نرسه‌لری ایکنجی مرتبه ده قالور.

روسیه‌ده بوللر اولقدن مکمل وکوب اولدیغندن و خلقی ثرقی چیتنجه توبان اولدیغندن، داخلی تجارت باشقه مملکتلرگه نسبتنه آرتن در.

روسیه نڭ داخلی تجارتنده ایڭ مهم بولغان بیلر یارمارقلردر. معین و قتلرده باصلا طورغان زور یارمارقلرده یوزار میلیون روبله عمومی دور. (آباروت) باصلا در.

کچکنه یارمارقلرده، شول تیره لرنڭ هر تورلی متاعلری (طاوارلر) ساتیلور ایسه ده زور یارمارقلر نڭ هر بویسنده اولورینه مخصوص آبروم کوب آلتوب ساتیله طورغان طاوارلر بولادر. مثلا: خار فوف ده نرویسکی یارمارقلر سنده ایڭ کوب یون بیباغ و کییف ده (فونتراتفوف) یارمارقلر سنده شکر، باشقه ماللرغه نسبتله ده کوب ساتلمقده در. بعض یارمارقلر بتون گوبرنا یا که اولاستارنڭ طاوارلر ن آلماشدر و خدمتنی کوره‌لر. مثلا: ایسرییت

یارمارقه سی روسیه نژک سبیر، اورال قطعه لری و مانوفاکتورا اشلانسه طورغان دائره لری آرسنده واسطه لك خد متنی ایفا ایته . اورنبورغ گوبرناسنده غی ترویسکی یارمارقه سی ترکستان ایله آروپای روسی آرسنده مال آلهاشدروغه واسطه بولا . روسیه نژک الك زور بازاری اولان نیژنیغورود یارمارقه سی ایسه ، مانوفاکتورا اشلانسه طورغان مسکو دائره سی ، روسیه نژک جنوبی ، اورال ، ترکستان کبی همه هنر و صناعتلی ولایتلر نژک ماللرن آلهاشدروغه واسطه لق خد متنی ایفا ایته در . ۱۸۹۴ نچی بیلنژک رسمه کوره حسابنه روسیه ده زور و کچکنه ۱۶۱۶۰۳ یارمارقه حساب ایتیلوب بونلرده ۱۱۰۶۱ میلیون روبله لك عمومی دور (آباروت) اجرا اولونه در . بو یارمارقالر نژک قسم اعظمی (۸۷^{۱۱}) آنچق ۱۰ ماک روبله لك عمومی آباروت یاصی طورغان کچکنه یارمارقه لردر . اوشبو جدول یارمارقالر نژک عددی ایله آنلرنژک دورلری مقدارینی

کوسترور:

دائرلر	یارمارقالر نژک عددی	کیترلگان مال	ساتولغان مال
موسقوا دائره سنده	۲۰۰۵۲	۲۰۲	۱۷۵
شرق باغنده	۲۰۵۹۲	۱۱۵	۷۰
مالا روس حوالیسنده	۲۰۲۰۵	۱۰۳	۵۴
جنوبده	۸۱۶	۵۹	۳۵
جنوب غربیه	۹۶۳	۱۲	۷
وسطی زراعت دائره سنک	۲۰۱۰۳	۴۳	۲۱
پولشاده	۱۰۸۷۷	۲۰	۱۲
بالطیق حوالیسنده	۱۰۰۴۵	۶	۴
شمالی غوبیرنلرده	۳۶۲	۸	۵
شمال غربی حوالیده	۱۰۵۵۶	۶	۴

۵	۱۴	۱۴۳	قافقازدە
۱۸	۳۲	۵۰۱	سىبىردە
۱۲	۱۹	۸۹	اورنە آسيادە

۱۸۹۷ - ۹۸ نچى يىللار حسابلىرىنە كورە بتون روسيەدە نىجارت ايله اشتغال ايتىكان برنچى واينچى صنف (гильдин) سودا گرلر وكچكنە سودا گرلر ايله پرىقاز چىكارنك عددى بر يارم مىليون تىرەسندە در .
 ينە بو يىللارنك حسابلىرىدن ، برنچى صنف سودا گرلر نك عددى ۳۰ مڭ ، ايكنجى صنف سودا گرلر نك عددى ايسە ۳۷۱ مڭ ، كچكنە سودا گرلر نك ۸۱۶ ، پرىقاز چىكارنك ۲۸۹ مڭ اولغانى آڭلاشيله در .

التنجى قسم

معارف عمومىيە

تحصيل ابتدائى . - ابتدائى تحصيل ، بر ملت نك درجە ترفىسى حقندە ابك نوز بر مقياسدر . بر ملتدە مدنيت نك درجەسى ، اول ملت نك منتظم ابتدائى مکتبلرى نك عددى ايله ميسوفا متناسيدر . يعنى منتظم ابتدائى مکتبلر نە قدر كوب اولورسە اول مەلكتدە مدنيت شول قدر ترفىدە و نە قدر آز اولورسە اول ملت مدنيتچە اولقدر آرندە ديمك اولور .

اورنە وعالى درجەدە بولغان تحصيللر ەنوز لايىقى درجەدە تەيم ايتە آلمادى . چونكە بو نوع تحصيللر اىچون شەرلردە اوطورمق ، كافى مقدارده آقە صاحبى اولمق و سائره كىي مەم شەرطلر باردىر . ابتدائى تحصيل ايسە بر مەلكت نك ابك فارانقى ، ابك چيت اوللرىنە قدر تەيم ايتلور .

تحصيل ابتدائى ؛ انسانلر نك ترفىسنە بيك زور معاونت ايتە در .

چونکه انسانلر فکر ایله باشامازدن اول حیوانلر کبی سوق طبیعی ایله عمر اونکارلرلر بو سببدن اشلرنده هیچ بر تکمل کورولمز. لکن انسانلر آرنغه بولسهده اوقو و یازو اوگره نسه لر اول وقت اشلگان اشلرینی توشونورلر و ترفیسنه چالیشورلر. مثلا: ابتدائی درجه ده تحصیل کورگان بر کشی ایله، تحصیل کورمگان اوقومق یازمق بیلمگان بر کشینی نظر دقت گه آلام: برنجیسی هر اشنی توشونوب و ایسابل ب اشلر. اینکچیسی ایسه آتاسندن کورگانینی تقلید ایتودن باشقه بر شی توشونمز.

ابتدائی تحصیلده روسیه نك، آوروپانك ترفی ایتکان باشقه حکومتلرینه فارغانده، بیک آرنده فالغانی کورونه در. توبانده گی جدول تورلی مملکتلرده بولغان ابتدائی مکتبلرنك عددی ایله بونلرده اوفوغان شا کردلرنك عموم ملتگه نسبتنی کوسترر:

حکومتلر ابتدائی مکتبلرنك عددی اوفوچیلرنك نسبتی			
۱۶	۵۹۰۹۹۱	گیرمانیا	۱۹۰۳ نچی بیله
۱۶۶	۵۰۹۸۷	نوروج	" " "
۱۶	۱۳۰۷۷۸	لسوهج	" " ۱۹۰۳
۱۴۰۳	۳۲۰۱۷۴	انگلتره	" " ۱۹۰۴
۱۴	۸۳۰۴۸۸	فرانسیا	" " ۱۹۰۳
۸۰۳	۶۱۰۷۷۷	ایتالیا	" " ۱۹۰۴
۳۰۴	۸۴۰۳۱۶	روسیه	" " ۱۹۰۲
۴۰۳	۱۰۱۲۲	صربیه	" " ۱۹۰۰

روسیه ده بولغان اوشبو ۸۴۰۳۱۶ عدد مکتبدن ۳۸۱۸۸۹ سی معارف مینیسترلیگنه و ۴۳۱۶۰۲ مکتب سؤهنوی سینود اداره سنه تابع اولوب، فالغان ۱۱۸۲۵ مکتب دخی باشقه مینیسترلکارگه و دائره لرگه عابڈدر. بو مکتبلرنك ۹۳% سی بر فلاصلی، فالغان ۷% سی دخی ایکی یا که اوج

فلاصلیدر . بر فلاصلی مکتبلرده شا کردار فقط قرائت ، یازو اعمال
اربعه اوگره نمکده درار . تاریخ و ادبیاتدن ، جغرافیا و علوم طبیعیه دن
هیچ بر معلومات آلا آلمیلر . حالبوکه : مثلا : گیرمانیا مکتبلرنده
قرائت و یازودن باشقه تاریخ و ادبیاتدن ، جغرافیا و علوم طبیعیه
و حکمیه دن (естествовъденіе и физика) ، اعمال اربعه ، کسورات
و ابتدائی هندسه دن معلومات آلمقه درار .

۱۹۰۰نچی ییلده روسیه نڭ ابتدائی مکتبلرنده بولغان شا کردارنڭ
عددی ۳۰۳۶۹۱۵۷۱ ایر و ۱۲۳۱۲۵۶ قز بالاردن عبارت ایدی .
اوشبو ابتدائی مکتبلرگه معلملر یتشدیرمک مقصدیله روسیه ده
۸۰ عدد دار المعلمین موجود اولوب هر ییل بو مکتبلرده ۶ مڭ شا کرد
تحصیل ایتمکده درار .

تحصیل ابتدائی ایچون ۱۹۰۰ سنه سی ۵۰ میلیون روبله صرف
قیلنوب بونڭ اون میلیوننی حکومت و قالغان قرق میلیوننی ایسه
زیمنستوالر ، شهر اداره لری و خصوصی کشیلر و یرمشلردر .
هر ییل ابتدائی تحصیل ایچون ۲۱۰ میلیون روبله آفجه صرف قیلنوب
بونڭ ۶۰ میلیوننی خزینه توله مکده در .

۱۸۸۵ نچی ییلده هر هر ۲۱۲۶۵ کشی گه بر مکتب (۴۸ کشی گه
بر شاگرد) نوشه ایدی . ۱۸۹۸ نچی ییلده ایسه هر ۱۱۶۴۳
کشی گه بر مکتب (۳۱ کشی گه بر شاگرد) نوشمیشدر . بوندن آڭلاشلیک یغنه
کوره روسیه ده معارف عمومیه صوڭ زمانلرده آلفه بارا باشلامشدر .
اوقو یازو ییلو - روسیه ده ۱۸۷۶ نچی ییلده یاکی آلتغان
عسکرلر آراسنده اوقو یازو بیلمگان " ۷۹۱۱ ، ۱۸۸۶ نچی ییلده
" ۷۲۱۲ ، ۱۸۹۶ نچی ییلده " ۵۹۱۸ مقدارنده حساب ایتلهشدر .
دیمک اولیورکه یگرمی ییل ایچنده اوقو یازو بیلمگانلرنڭ عددی
" ۲۰ در جه سنده کیومشدر .

گیرمانیاده ۱۹۰۳ نچی ییلده هر مك باكى عسكردده ۰۰۴ ،
فرانسیسهده مكدده ۴۰ ، انگلترهده مكدده ۱۰ ، ایتالیا یاده مكدده ۳۰۷ ،
اسوهچده مكدده ۰۰۸ ، اسویچرهده مكدده ۵ ، رومانیا یاده ایسه مكدده
۶۹۰ درجه سنده اوفو و یازو بیلگانلر بار ایدی .

عموم خلقنك اوفو و یازو بیلووننه كانچه : ۱۸۸۰ نچی ییلده
زیمستوالر بولغان ۲۰ ولایتده ایر خلق آراسنده اوفویازو بیلگانلرنك
عددی ۱۳۰۸ ، خانونلر آراسنده ۲۰۷ ، باری بردن اورته حساب
ایلدن ۸۰۷ مقدارنده اولوب ، ۱۸۹۷ نچی ییلده ایسه بو مقدار
۲۰ درجه سنه ایریشمش و اون ییل ایچنده ۱۱ درجه سنده بر
ترقی حاصل اولمشدر .

گیرمانیاده اوفو یازو بیلگانلر ۹۸ ، اسویچرهده ۹۵ ،
انگلترهده ۹۰ ، فرانسیاده ۸۹ درجه سندهدر .

اورتا و عالی درجه تحصیل . روسیه ، اورته و عالی
درجه تحصیللرده دخی آروپا حكومتلرندن آرتنه ایسهده مکتبلرنك
تشکیلاتی نقطه نظرندن بو نوع تحصیللر اولد فجه مكملدنر . چونكه
روسیهده ، بوتون دنیا یاده ایك برنچی بولغان نهمسه مکتبلری مثال
طوتولمشدر . روسیه نك معارف نظارتی اداره سنده بولغان قزلر غیمنان
زیالری نك پروگرام لری آروپانك غیمنان یالرنندن ده مكملدنر .

۱۹۰۴ نچی ییلده معارف نظارتی اداره سنده بولغان ایر اورته
مکتبلرنك عددی ۴۸۶ بولوب ۱۵۶ مك شاگردی حاوی ایدی . بونلر
غیمنان یالر ، ریالی مکتبلر ، اوچیتیلسکی اینستیتوتلر ، سهینار یالر ، در .
بوندن باشقه ۱۴۷ تجارت مکتبلری ده موجود اولوب بو مکتبلرده
۳۲ مك شاگرد اوفومقده درلر .

۱۹۰۳ نچی ییلده گیرمانیاده ۱۰۳۴۰ عدد ایرلرگه مخصوص اورته
درجه مکتبلر بار ایدی . فرانسیه (۱۹۰۵ نچی ییلده) بولغان اورته

درجه مکتبلرنڭ عددی ۸۷۹ در . ایرلرگه مخصوص اورته درجه مکتبلرنی گیرمانیا در جهسنه ایرشدیرمک ایچون روسیه نڭ ینه ۳۰۵۰۰ مکتبی بولورغه کیرهک در .

۱۹۰۲ نچی یبلده ۵۴۴ فز مکتبلری (غیمنازیا، پروغیمنازیا، معارف نظارتنه منسوب فز مکتبلری، اینستیتوتلر، ایمپراطوریچه ماریانڭ غیمنازیالری) وبو مکتبلرده ۱۶۰ مڭ اوقوچی بار ایدی . توباندهگی جدول غیمنازیا و ریالنی مکتبلرده اوقوغان بالالرنڭ صنفلر (сословіе) غه نسبتنی کوسترر :

اوقوچیبار	غیمنازیا و پروغیمنازیالرده	ریالنی مکتبلرده
زادگان و چیناونیک بالالری	۵۶۳۹	۳۷۰۳
شهر خلقندن	۳۱۶۸	۴۳۰۸
کرستیان و صالدات بالالری	۶۰۷۵	۱۱۰۵
روحانی بالالری	۳۰۷۲	۰۰۸
باشقه صنف بالالری	۰۰۱۴	۱۰۸
اجنبی بالالری	۱۰۳۲	۴۰۸

بو جدولن آکلاشدیغنه کوره، غیمنازیا و پروغیمنازیالرده ایڭ کوب زادهگان و چیناونیک بالالری، ریالنی مکتبلرده ایسه سوداگر و میشچان بالالری اوقومدهدرلر . (۱)

روسیهده عالی درجهده بولغان مکتبلر گیرمانیا اصولیته تأسیس ایدلمشدر . بو نوع مکتبلرگه دار الفنون (университет) تعبیر اولنوب بر نیچه شعبه (факултет) لرگه آیریلور وهر شعبهده مستقل علملر و فنلر تحصیل اولنور . مثلا: تاریخ ولسان - историко-филологическій

(۱) غیمنازیالرده تاریخ وادبیات ولسان کبی علوم تاریخیه وادبیهگه وریالنی مکتبلرده ایسه ریاضیات و علوم طبیعه کبی حیات مادهده بیک کرکلی بولغان فنلرگه اوتق اهمیت بیرلر .

حقوق — юридическій ، طب — медицинскій ، طبیعیات — естес —
 حکمیات و ریاضیات — Физико — математическій ،
 شعبه لری کبی .

روسیه ده حاضرده پتر بورغ ، مسقوا ، اوده سا ، کییف ، خارکوف ،
 قزان ، یوریف ، (ده ریت) ، ژارشاوا ، طومسق ، صارانوف شهرلارنده
 اولوق اوزره ۱۰ دار الفنون باردیر . گیلسنینگورسده بولغان فین دار —
 الفنون ایله اون برگه ایریشه در . ۱۹۰۴ نچی ییلده اوشبو دار —
 الفنونلرده ۲۰ مڭ مقدارنده استودینت بار ایدی .

گیرمانیاده ۲۱ دار الفنون (۳۹ مڭ استودینت) باردیر . روسیه
 گیرمانیا درجه سینه ایریشه الموق ایچون ۵۵ دار الفنون ۱۰۰ مڭ
 استودینت گه مالک بولورغه کیرهک . باشقه مملکتلرده :

فرانسیه ده	۳۲ مڭ استودینت	(۱۹۰۲ ده)
انگلتره	۲۳۰۵	(۱۹۰۴ ده)
ایتالیا	۲۲۰۶	" "
آوستریا	۶۰۷	(۱۹۰۳ ده)
اسویچره	۵	(۱۹۰۴ ده)
اسوچ	۲۱۵	(۱۹۰۵ ده)

باردیر .

عالی درجه مکتبلر آوروپا حکومتلرنده بربرینه موافق
 روشده توکلیر . فرانسیه ده مستقل فاقولتیتلر اولوب انگلتره ده ایسه
 دار الفنونلردن ماعدا قولله غیا — коллегія ، طب مکتبلری کبی عالی
 درجه ده مکتبلر باردیر . انگلتره ده ۴۶ عالی مکتب و ۱۲ دار الفنون
 موجود در .

عالی درجه ده بولغان فن مکتبلر ینه کلنجه : پتر بورغ (۶۵ تیخنولوگیچیسکی ،
 آستر وئیتلنی ، پوته یسکی ، غورنی ، پولی تیخنوچیسکی ، ئەله کتر و تیخنوچیسکی) ،

موسقراده-۲، وارشاوا، خارکوف، کیف، ریقا، طومسک، گیلسینگفورس
 شهرلرنده برر عالی فن مکتبلری باردر. بوندن باشقه موسقواده، نووی
 آلیکساندر وفسکی ده بولغان زراعت مکتبلری وپتر بورغده و نووی
 آلیکساندر وفسکی ده بولغان اورمان مکتبلری دخی عالی درجه ده در.
 معارف مصارفی. - معارف عمومیه ایچون حکومت ۱/۵ نسبتده
 مصرف ایتوب قالغان ۵ ۴ اولوشینی زیستوالار، شهرلر و سائر کشیلر
 توله مکده درلر.

روسیه نڭ مختلف تاریخلرده معارف عمومیه ایچون صرف قیلغان
 آقچدسی ایله بوزنڭ عمومی بودجت گه نسبتی توبانده کوسترلدی:

سنلر	معارف عمومیه نظارتی بودجی میلیون روبله	عمومی بودجت گه نسبتی
۱۸۳۷	۲۰۳	یوزده
۱۸۴۷	۲۰۸	"
۱۸۵۷	۲۰۹	"
۱۸۶۷	۷	"
۱۸۷۷	۱۵۰۷	"
۱۸۸۷	۲۰۰۷	"
۱۸۹۷	۲۵۰۵	"
۱۹۰۴	۴۲۰۴	"

معارف عمومیه ایچون انگلتره عموم وارداتنڭ ۱۰۰٪، فرانسیه
 ۶۰٪، پروسیا ۶۰٪، آوستریا ۲۰٪، ایتالیا ۲۰٪ مقدارینی صرف
 قیلنمده درلر. اگر بو معارف مصارفینی خلقلرغه تقسیم ایتسه ک هر
 انگلیز بیل صاین اوقو ایچون ۲۰۸۴ روبله، فرانسز - ۲۰۱۱ روبله،
 پروسیالی - ۱۰۸۹ روبله، آوستریالی ۶۴ کاپیک، ایتالیالی - ۴۵ کاپیک،
 روس ایسه فقط ۳۰ کاپیک بیره در.

یدنچی قسم

— (قوة حریبه) —

قوری قوتی . - عصرمیزه ماشینا و عسکرلک عصری دینیلور .
فی الحقیقه دولتلرنڭ قازار مالرده آصرادقلى میلیونلرجه عسکرلر ،
قورال و طوپ فابریقالرى ، ادوات حر بیه زاودلرى ، پاراخودلر ،
تیمر بوللر ، تیلیغراف و تیلیفونلر بو عصرنڭ ایڭ باشلیجه آثار مدنیه
سندندر . تیمر ایڭ کوب حرب قوتلری ایچون صرف قیلنمقدهدر .
پناه علیته هر دولت باشقه دولتلرنڭ قوتلرینه مقاومت ایته آلمق ایچون
هر مینوت اوزینڭ حربی آلتلرینی تنظیم و اصلاح ایتهدر .
میخانیکه (ماشینا) فنی ، حرب آلتلری یا صاوا سایهسندە بوکون
ایس کیتارلک تکمیلگه ایریشمشدر .

بعض علوم اجتماعیه (socialogia) علماسینڭ اویلاوارینه کوره
ملتلر و حکومتلر آراسنده بولغان رقابت و بونڭ نتیجهسی اولهرق
اکثر یا ظهور ایتمک حرب ، انسانلرنڭ آلفه کیتووینه ایڭ اساسلی
بر سبب اولمشدر .

فی الحقیقه هر یاڭی کشف ایتمک نرسه نی ابتدا عسکرلک عالمنه
ایشیکه یارارلقسی دیب تیکشردکن سوکره میدانغه چغارالر . تیمر
بوللر ، پاراخودلر یا صالغانده یولچیلرنڭ استراحتندن ، اقتصادى
فائدهلردن زیاده عسکرلر طاشو اویلاندى . تیلیغراف و تیلیفون دخى
اردولرنڭ بر بریسی ایله خبرلشوینه سهولت بولسون دیب ایڭ الک
حربى موقعلرده تجربه ایتمدی .

«مارفونی» نڭ ایجاد قیلغان چیقسیز تیلیگرامنى بولچى و تجارت
پاراخودلرندن اول زرهیلر قبول ایتمدی . حاضرده هوا ماشینالرینى

دخی عسکرک عالمنده نجر به قیلوب حرب ایچون اصلاح اینهکچی بولار .
و الحاصل ییل صاین ایجاد اینلگان قورالمر ، آلات حربیهلر ،
داری (پورخ) لر سایهسندنه ماشینا صنایعی بیک کوب ترفی ایتدی .
دولتله دخی بو تیهلرگه ، ییل صاین کوبایمکده بولغان میلیونلر چه
آقچهلر صرف ایتهلر .

هر دولت ، اوز عسکرینی ییل صاین آرتیره بارا . زور حکو-
منلرده بو مقدار میلیونلرنی کیچدی . ایك اول پروسیا عمومی
عسکرک مجبوریتنی — (Всеобщая воинская повинность) قبول
ایتدی و صوگره باشقه دولتلرده بو اصولنی قبول ایتدیلر . عمومی عسکرک
مجبوریتنی دیب هر کشینک معین بر باشده وقتنده عسکرک گه کروب
بر نیچه ییللر خدمت ایتووینه ایتهلر . مجبوریت ، بر دوات افرادینک
هر کشیینه عائد اولوب فقط خستهک ، سقطلق و عائله و سائره کبی
بعض اسباب و عذرلردن طولایی عسکرک گه آلمغانلر باردر . عسکرک
خدمتی معین بر مدت (مختلف حکومتلرده مختلف ییللر) دوام ایتهدر .
خدمتلرنی تکمیل ایتکان عسکرلر احتیاط (запасъ) نامیکه بر صوغش
بولغانده یکیدن عسکرک گه آلمق اوزره وقتلی اولهرق آزاد ایتهلر .
لکن احتیاط عسکراری اوگره نگان نرسه لرینی اونوماسونلر دیب آره
نیره قورال آستنه چاقریلوب اوگره تیلهلر .

بر مملکتده بیک زور بر دشمن تهلککسی بولغانده قورال
ополченіе کوچی بنگان هر کشی عسکر اولور ، که بوکاروسیهده
گیرمانیا و اوسترباده ландверъ یا که ландштурмъ ، فرانسییهده ایسه
милиція دیرلر .

روسیهده عمومی عسکرک مجبوریتنی ۱۸۷۴ نچی ییسل برنچی
غنواره اعلان ایتدی . شول زمانه قدر روسیه آرمیاسی ، خصوصی
کشیلردن و وظیفه ایله تشکیل اینلگان کشیلردن عبارت همده برنچی

نیقولای زماننده خدمت عسکریه مدتی ۲۵ ییل اولوق اوزره تعیین ایتلمش ایدی . حاضرده ایسه خدمت عسکریه ۱۸ ییل حساب ایتیله در . بو ۱۸ ییلنڭ برنجی بش ییلنده خدمت عسکریه مجبوری اولوب ، قالغان ۱۳ ییل احتیاطدر . (۱) عسکرگه آلتو زمانی دخی ۲۱ یاش اولوب ۴۳ یاشندن آرتق بولغان کشیلر عسکرگه آلتیدر .

هر ییل ۲۱ یاشنه واصل اولغان تقریباً بر میلیون قدر کشی قارالورغه دعوت قیلنوب بولنرنڭ آراسنده ۲۹۰ مڭ کشی خدمت عسکریه گه آلتهدر .

توبانده یازامان عذرلرگه مالک کشیلر خدمت عسکریه دن کاملاً عفو قیلنلر :

(۱) خدمت عسکریه گه یاراماسلق درجه ده تننده سسقطلق بولغانلر ؛

(۲) خرستیان دیننده خدمت روحانیده بولغانلر ؛

(۳) عائله احوالی سببیله ؛ یعنی ا - بردنبر ایر بالا بولسه ؛ ب - بر عائله ده آتاسینه یاردم ایتدجك فقط بر اوغل بولسه یا که باشقه بالا لر خدمت ایتد آمازلق درجه ده کچکنه بولسه لر ؛ ج - بر عائله نڭ ایکی بالاسندن بریسی عسکرگه آلتغان بولسه ؛ بوتوبانگیلر خدمت عسکریه گه آلتیموب ، احتیاط (زاپاس) دیب حساب ایتیله در . دو قتوبلر ، آیتقار لر ، بیطرار (ветеринаръ) ، تورلی مکتبلرنڭ (روس مکتبلرنڭ) معلم و مربیلری ، (خدمت لرنده بولندقلری مدتجه) .

اورته درجه ده بولغان مکتبلر طلبه لرندن ۲۲ ، عالی درجه ده بولغان طلبه لر دن ۲۷ یاشنه قدر عسکرگه آلتیموب خدمت عسکریه - لر کیچکریله و اوزیدنڭ نقلی قابل بولغان املاکنی (- недивизи)

(۱) ۱۹۰۵ نچی ییلده ، مذکور بش ییل قارارلرده عسکرلک ایتو مجبورلی

• حیاولی عسکرده ایکی ییل یارمغه ایتدرلی .

мое имущество) اداره فیلخانلر زڭ دخی خدمت عسکر به لری
 ناخبر ایتله در.

آنتجی فلاص غیمناز یا تکمیل ایتکانلر ۵ بیل برینه ایکی ،
 دورت فلاص تکمیل ایتکانلر اوج ، ناچالنی اوچیلشچه تکمیل ایتکانلر
 ۴ بیل خدمت ایتله لر . بوندن باشقه بر صنف (разрядъ) دها واردر که
 بوکا ژولنی آپره دیلا بوشچی - (вольно-опредѣляющійся) دیرلر . بونلر
 خدمت عسکر به لری زمانده اوز آفچه لری ایله اورلرینی اداره ایتله لر .
 آلتی فلاص غیمناز یا اکمال ایتکان بویله کشیلر ، خدمت عسکر به ده فقط
 بر بیل ، دورت فلاص تکمیل ایتکانلر ایسه فقط ایکی بیل بولنورلر .
 آوروپاده عسکرلک . - عمومی خدمت عسکر به مجبوریتی ،
 انگلتره دن باشقه آوروپا حکومتلر یئڭ بارسنده ده قبول ایتله شدلر .

گیرمانیاده یگرمی یاشنه بتگان هر بر صاغ ایر کشی خدمت
 عسکر به ده بولنورغه مجبوردر . خدمت عسکر به جیاولی ده ده ایکی بیل ،
 آلتی ده (فاوالیرییه) ده اوج بیل اولوب ، بو خدمتلرینی قازارمالرده
 تکمیل ایتکانلر ۱۲ بیل احتیاط و ۷ بیل دخی ландверъ حساب ایتله دن .
 آوستریاده ۲۱ یاشده خدمت عسکر به باشلانور .

انگلتره عمومی خدمت عسکر به مجبوریتی اصولنی قبول ایتله
 مشدر . عسکرلر ، کوکلیدن و بالانمان کشیلردن تشکیل اولتور .
 انگلیز آرمیاسی بو یوک بریتانیاده ۳۶ مڭ کشیلین عبارت اولوب ،
 خدمت عسکر به مدنی ۱۲ بیل اعتبار ایتله شدلر . عسکرلر اسباب
 استراحت که مکلا مالکدرلر . یعنی هر بر عسکر کونده لک بر شیلین
 (شیلین - ۳۲ کاپیک) آلور و یغشی آش آشار و یغشی ماتریادن
 کیوم کیه . انگلتره ده بو دائمی عسکرلردن باشقه دخی милиція
 دینلگان عسکرلر دها واردر که حکومت کرک وقتنده ۱۸ دن ۵۰ یاشقه
 قدر صاغ کشیلرینی فورال آستینه چاقرا آلادر .

جماهیر متفقہ آمریکا اوز باشنه اولوب، فوتلی کورشیلیری بولمغانلقدن دائمی عسکر آصرارغه، انگلتره کبی، احتیاجی یوقدر .
 آمریقادا حاضرده فقط ۲۵،۶۴۰ عسکر ایله ۲،۱۳۰ ضابط باردرد .
 آمریقا معاربه وقتنده ۱۱۶ مک میلیتسیبه عسکری جیا آلادر .

آوروپاده دائمی و کوب مقدارده عسکرگه مالک بولغان بش زور حکومتنک عسکرلری مفداری اوشبو جدولده کوسترلدی :

حکومتلر	جیاولی آتلی	تاوچی	مهندس	عسکرلر	آرپه	بارلغی
	(مک حسابیله)					
روسیه	۵۸۵	۱۲۳	۱۶۶	۳۰	۲	۱۰۲۰۳
	۲۸۵۰	۳۴۴	۲۹۷	۷۲	۲۶	۳۰۶۱۶
آلمانی	۳۹۳	۶۹۰۳	۶۸۱۳	۲۲۰۷	۸۱۶	۶۰۶
	۳۶۰۰	۱۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۲۰۰	۵۰۰۰
فرانسیا	۳۶۷	۶۷۰۳	۷۵۰۹۵	۱۴۰۴۳	۱۰۰۶۵	۵۷۵
	۲۵۵۰	۵۵۰	۵۸۰	۹۰	۱۲۰	۴۰۵۳
آوستریا	۲۳۹۰۲	۵۴۰۸	۴۰۲۳	۱۰۵	۶۰۵۸	۴۰۱۰۵
مجارستان	۱۴۷۴۰۳	۱۱۷۰۹	۱۱۴۰۴	۴۷۰۶	۴۶۰۷	۱۸۷۲
ایتالیا	۱۷۰۰۹	۲۵۰۱	۳۶	۹۰۹	۲۷	۲۷۸۰۲
	۶۰۱۹	۱۰۲۰۳	۱۸۹۰۶	۵۶۰۱	۴۷۰۳	۱۱۰۰۸

بو عسکرلرگه حکومتلرنک ایتمکان مصارفنی نظر دفت گه آلاچق

بولسهق بیک زور بر یکون تشکیل ایتمکاینی کوررمز . روسیهده

۱۸۹۶ نجی ییلنک بودجتنده ۲۸۸۰۵ میلیون روبله مصارف حریبه ایچون

تعین فیلتغان ایدی . ۱۹۰۶ ییلده ایسه ۳۷۵ میلیونجه چیقدی .

۱۹۰۶ نجی ییلده دولتارنک حرب مصرفلری :

حکومتلر مصارف حریبه بودجتی

روسیه ۳۷۵ میلیون روبله

» » ۳۵۲

» » ۲۹۸

» » ۲۸۹

فرانسیا

آوستریا - مجارستان ۱۸۸
 " " ۱۰۶ ایتالیا
 صوغش مصرفی ایٹک کوب بولغان حکومتنڭ روسیه بولغانی
 اوشبو جدولدن آڭلاشیلهدر .

روسیه عسکرلری اوچ قسمن مرکبدر :

۱) عسا کر منتظمه ؛ ۲) فازاچی ، ۳) میلیتسیه .
 منتظم عسکرلرده پولقرنڭ صانی صلح و حرب وقتلرنده هیج-بر
 اوز گارهیدر . حرب وقتنده یالڭز زاپاصلرنڭ جیبیلوی ایله پولقرنی
 تشکیل اینکان عسکرلرنڭ عددی کوبایهدر . فازاچی عسکرلرنڭ عددی
 ایسه حرب وقتنده ، صلح وقتنده بولغانندن اوچ مرتبه آرنادر . میلیتسیه
 ایسه فقط قافقازده اولوب حرب وقتنده یرلی خلقدن اوزلرینڭ آرزو-
 لری ایله تشکیل اولونهدر .

روس آرمیاسینده ۲۵ اردو (فورپوس) موجود اولوب هر بر
 اردو ۵۲ جیاولی، ۲۳ آتلی و فازاچی فرقه (دیویزیا) لرنندن مرکب بولادر .
 بر بانالیون جیاولی ده ۱۰،۰۶۹ آتلی ده ۷۰۰، صحرأ باناریهلرنده
 (بر باناریه آتلی طوپدن عبارتدر) ۵۲۱ کشی حساب ایتلهدر .
 دڭز قوتی .- دولتار ؛ دڭزلرده دخی اوزلرینی اوزلری مدافعه
 و ساحلرینی محافظه ایته آلمق ایچون حربی فلوتلر تشکیل ایتهلردر .
 حاضرده دڭزده ایٹقونلی بولغان حکومت انگلترهدر . آندن صوکره فرانسییا،
 ایتالیا، گیرمانیا و سائره کیلهدر .

مختلف حکومتلرنڭ بحری قوتلری :

حکومتار	عموم حرب کیمهلری	زهرلی کیمهلر زورطویلر	طورپیللر	ماتروسلر مڭ حسابیله
روسیه	۳۸۹	۳۷	۳۵۸۸	۶۴۰۴
گیرمانیا	۲۵۳	۴۳	۲۳۷۳	۳۷۰۸

۵۷۰۴	۸۴۵	۳۸۴۹	۶۲	۴۸۰	فرانسیا
۲۵۰۴	-	۲۱۸۰	۵۰	۳۲۳	ایتالیا
۱۲۰۸	۲۰۲	۹۷۹	۱۳	۱۱۸	آوستریا مجارستان
۳۶۰۳	-	۱۲۹۶	۲۲	۱۵۶	یاپونیا
۱۳۶۰۱	۱۶۴۳	۳۳۳۷	۸۵	۶۳۹	انگلتره
۲۶۰۹	۱۸۲	۱۲۸۱	۳۰	۱۳۶	جماهیر متفقہ

روسیه نژد بجر محیط کبیر فلوتندن ۵۶ کیمه، ۹۳ طوپ، بالطق
فلوتندن دخی ۲۸۱ کیمه ۱۳۷۸ طوپ مقدارنک بولغان فوتی روس-
یاپون محار بهسی وتندن غرق یا که یاپونلر قولینه اسیر توشدیگندن
حاضرده روسیه نژد دگز فوتی یوغارغی حسابدن کوب کیومشدر. بناء
علیه دگز فوتنده روسیه حاضرده آوستریا - مجارستان درجه سنده در.

سیگزنچی قسم

مالیه

حکومتلرنک آصار دقلری عسکرلرگه، انشا و اداره فیلدقلری
فلوتلرغه، مملکتنک ادارهسی، محکمهلر و نورمهلرنک تأمین مصارفی،
معارف عمومیه، یوللر یاساو، پوچته و تبلیغراف و تیلیفون و سائر
بویکی اهمه حکومت ایشارینک یورتیله آلووی ایچون بیک کوب آقچه
کرتک بولا. حکومتلر بو آقچهنی، اول حکومتنی تشکیل ایتکان
ملتلرنک محافظه حقوقی و سعادت ایچون صرف ایتدکلرندن آقچهنی دخی
اوزلرندن آلار. بناء علیه حکومتلرنک ملتلردن آلدقلری بو آقچهلرغه
علی العوم «ویرگو» (نالوغ) اسمی بیریلده در. الک زمانلرده
حکومتلرنک مصرفلری بیک کوب بولمیدیفندن نالوغار دخی آز ایدی.
لکن (بالخاصه ۱۹ نچی عصرده) صوغش قوتلری حاضراو، یوللر و نیمر

بوللر، نیلیغراف و تیلیفون لاریاواو، مکتبلر تأسیس ایتو، محکمه لرنی اصلاح و تنظیم قیلو و سائره ایچون بیک کوب آقچه لرغه احتیاج حاصل بولدیفندن حکومتلر یاگی واردات منبعلری ازلهب طابمشلر و حتی بعض کوب صرف قیلنغان نرسه لرنی اوزلری یاصاب و صاتوب (آراقی، تما کو، شکر و سائره کمی) فائیک لکمچی بولمشلردر. بناء علیه زمانه زده حکومتلرنک واردات منبعلری بیک کیگایهش و نالوغلرنک شکل و نوعلری دخی اوزگار شددر.

نالوغلر ایکی توری بولادر:

(۱) - واسطه سز نالوغلر (прямые налоги)

(۲) واسطه لی نالوغلر (косвенные налоги)

اگر بر نالوغ، طوغریدن طوغری یه خزینه گه بیرلسه بوتورلی نالوغلرغه واسطه سز یعنی آراده هیچ بر واسطه بولماینجه توله ننگان نالوغلر دیلر. اگر آراده بر واسطه بولسه، (مثلا: آراقی و شکر صاتوب آلفان کشیلرنک توله گان نالوغلری کمی) بوتورلی نالوغلرغه ده واسطه ایله بیرلگان نالوغلر دیلر. تما کو آلفان بر کشی اول تما کونک اوستنده بولغان باندیرول ایچون دخی حکومتگه بر آقچه توله دیگندن بالواسطه نالوغ بیرمش بولا.

حکومتلرنک ایث زور داخودلرینی تشکیل فیلغان واسطه لی نالوغلر

ایث ققبر خلقلرغه ده بر درجه ده بولدیفندن فن اجتماع نقطه نظرندن عادلانه صانالمیدر.

نالوغلردن باشقه، حکومتلرگه واردات بیره طورغان بعض منبعلر

دها باردر. بونلرده:

(۱) - انحصار: монополия (۲) - گهرک - пошлина (۳) - حکو-

متنک بر اش مقابلنده آلفان آقچه سی - сборъ .

انحصار؛ ایث کوب صرف قیلنغان بر نرسه لی خصوصی کشیلردن

یاصاتماینچه حکومت اوز فابریقا و زاوودلرنده یاصاب قیمت بپا ایله ساتوویدر. مثلاً روسیهده آراقی انحصار آستنده در .
گمرك؛ خارجدن مملکت ایچینه کرتلهچك نرسه لردن آلتقان معین بر آچهغه دیرلر .

بوندن باشقه محکمه لرده اشی بولغانلرنڭ توله دیکلری، ومیراثدن حکومت که بیرلگان آچهلر دخی сборъ قسمنه داخلدر .

حکومت وارداتینڭ منبعلری . - روسیه حکومتی نیندی منبعلردن اوزینه واردات طابقانی بزرگه بیلورگه تیوش در .

حکومتڭ وارداتی عادی обыкновенный، فوق العاده чрезвычайный دیا ایکی گه آیریلور .

عادی واردات :

(۱) - واسطه سز نالوغلر ؛

(۲) - واسطه لی نالوغلر ؛

(۳) - پوشلین (رسم) ؛

(۴) - انحصارلر ؛

(۵) - کازوننی سرمایه لردن و کازوننی ملکاردن ؛

(۶) - وثیقوپنی پلانورلردن ؛

(۷) - وارداتنڭ خزینه ده طورغانده حاصل بولغان فائضدن ؛

(۸) - حکومت املاکن ساتودن ؛

(۹) - سائر تورلی بیرلردن کیلگان وارداتدر .

واسطه سز نالوغلر شونلردر :

(۱) - طوپراق نالوغی поземельный налог بو نوع نالوغ کا-

زوننی طوپراقلردن غیری هر تورلی طوپراقنی شاملدر . نالوغنڭ

مقداری، طوپراقنڭ داخودینه کوره دیساتینه ده ۱/۴ دن ۱۷ کاپیک گه

قدردر .

(۲) - غیر منقول ملک‌ها نالوغی - налогъ недвижимыхъ иму - شهرلرده بولغان خصوصی کیشیلرنڭ یورت و باغچه‌لرندن و هر توری عمارتلردن آلتوب، خزینه و زیمستوا ملک‌لرندن آلتیدر .
 (۳) - صنعت و تجارت نالوغی - госуд. промысловый налогъ - صنعت و تجارتکه کرشکان کیشیلرنڭ بوکا (حق - право) آلور ایچون توله‌دیکلری نالوغ .

(۴) - سرمایه نقدیه نالوغی - рентный налогъ . نقدی سرمایه‌لر (پروپینت لی کافدلر) وارداتندن (یوزده بش) آلتغان نالوغ .
 واسطه‌لی نالوغلر آیریلهدر :

(۱) - فاتیر نالوغی، شهرلرده فاتیر توله‌ب طور وچیلردن آلتهدر .

(۲) - شراب و اسپیرتدن آلتغان آقسیزی .

(۳) - تما کو آقسیزی .

(۴) - شکر آقسیزی .

(۵) - کیراسین آقسیزی .

(۶) - شربی آقسیزی .

(۷) - گمرک نالوغی - таможенный налогъ .

پوشلین : (رسم) قویچی قره‌پوست یا ساتو اشلرندە آلتغان

فائده‌لردن (сборъ)، گیر بوؤی مارقه‌لر و محکمه‌لر حاصلاتندن، ورا-

ثت ویرگولرندن، ایولرنی یانغین غه فارشی اسپینت‌لر و ات ایلدیکده

تولنگان آقچه‌لردن، نیرلر و دگزلرده و شوسه‌لرده یورو و حق اوله‌رق

آلتغان، نیر بولمده یورگان بولچیلردن آلتغان نالوغلردن عبارتدر .

انحصار - государствен. regalій یا که монополія عبارتدر :

کازینی معدن زاوودلرندن، آقچه صوغودن، پوچته و تیلیغرافی و تیلیفون

و آرائی انحصارلری وارداتندن، حکومتنڭ نیر بوللرینڭ و حکومت

سرمایه ملک‌لرینڭ وارداتندن .

حکومت املاکی و سرمایہ سی Kazенные имущества и капиталы حکومت خزینہ سی، بیک زور صحرا و اولہ نلک اورمانلرغہ مالکدر. صحرا و اولہ نلکلر اجارہ گہ بیریلور. اورمانلرنی ایسہ حکومت اوزی تریبہ ایثوب اولدقچہ مہم بر واردات قازانمقہ در. حکومتنڭ معدنلرندن و غوسودارستویینی بانقہ معاملاتندن دخی کلیتلی آقچہ کیلمکدہ در.

طوپراق آلو نالوغی Викупный платеж . ۱۸۶۱ نچی ییلدہ حکومت ۲۳ میلیون اسیرنی ایہلری قولندن ساتوب آفانده آنلرغہ طوپراق بیرگان ایدی. کرستیانلر اوشبو طوپراقلرنڭ قیمتلرینی بو نالوغ واسطہ سیلہ تولہ مکدہ درار . (۱)
حکومت آقچہ سنڭ بورچ اوله رق بیریلووی سببیلی
آلنغان فائضار .

اوشبو جدول، ۱۸۸۷-۱۸۹۶-۱۹۰۴ نچی ییللردہ غی حکومت بودجتندن نالوغنڭ بربر یسینہ نسبتی ایلہ ۱۹۰۴ نچی ییلنڭ وارداتی کوسترر :

نالوغانڭ نوعلری	۱۸۸۷	۱۸۹۶	۱۹۰۴	روبلہ
	%	%	%	
واسطہ سز نالوغلر	۹۰۹	۷۰۳	۶۰۶	۱۳۴،۰۸۷۹،۱۰۴
واسطہ لی نالوغلر	۴۹	۴۲،۶	۲۰،۷	۴۱۸،۰۵۸۰،۸۶۳
پوشلین (رسم)	۶۰۵	۵۰۵	۵۰۱	۱۰۴،۲۴۸۰،۷۸۲
انحصارلردن	۳۰۵	۶۰۱	۳۰۱۴	۶۱۴،۴۳۵،۴۳۳
حکومت املاک و سرمایہ لرندن	۸۰۹	۲۶،۲	۲۳،۴	۵۷۱،۰۶۵۲،۵۷۳
طوپراق آلو نالوغندن	۱۱۰۲	۷۰۱	۴	۸۱،۰۶۱۴،۲۱۲

(۱) پادشاه حضرتلرنڭ ۹۰۶ سنہدہ اعلان ایکنان فرمانی ایلہ ژیقوینی پلاتوژار بترلری.

۸۱۷،۹۳۳	۰۰۰۴	۰۰۰۶	۰۰۱۱	منافع عمومی ایچون استولا کدن
۸۲،۲۶۷،۳۸۲	۴۰۱	۴۰۷	۸۰۸	حکومت آچن سینانگ بورچه بیر یاونوندن
۹۰۷۶۵،۰۳۴	۰۰۵	۰۰۵	۱۰۹	مختلف واردات
۲۰۰۱۸،۲۶۱،۳۱۵	--	۱۳۶۸۰۷۱۹۳۵۱	۸۲۰۰۳۵۵،۹۸۱	علی العاده واردات
۳۸۵،۳۵۲،۶۳۶	--	۴۳۰۵۰۰۰۰۴۵۷	--	فوق العاده ..

۱۸۹۶-۱۹۰۴ سنه لری آراسنده حکومتنک عادی وارداتنک ۶۵۰

میلیون قدر آرتقانی آکلاشیلده در . بو فضلده بولغان وارداتنک ایکنک

کوب الوشی (۵۴۳ میلیون روبله) آرافنی ساتونوندن حاصل بولادیر .

حکومتنک ۱۹۰۶ نچی ییل برنچی غنوارنده ۷،۶۸۱،۸۹۵،۹۴۸ روبله

بورچی بار ایدی . روسیه نک همه اهالیسنده نسبت ایتلسه هر کشی گه

۵۲ روبله توشه در . حکومت ۱۹۰۴ نچی ییلده بورچلرنک فائض ایچون

۲۹۷،۶ میلیون روبله توله مشدر .

توبازنگی جدول سائر آور ویا حکومتلرنک بورچلرینی کوسترر :

ملکترلر	بورچلرنک مقداری	هر کشی باشمه توشکان	تولانگان فائض
	میلیون حسابیه		میلیون حسابیه

۲۷۰	۱۷۹،۴	۱۷۹،۴	۲۷۰
۵۲،۳	۳۸،۱	۳۸،۱	۵۲،۳
۴۸۶،۶	۳۱۱	۳۱۱	۴۸۶،۶
۲۳۴،۰۱	۱۶۸	۱۶۸	۲۳۴،۰۱
۱۸۳	۱۷۵	۱۷۵	۱۸۳
انگلتره	۷۶۳،۶۹		
گیرمانیا	۱۵۸،۶۷		
فرانسیا	۱۲۱،۵۰		
ایتالیا	۵۰،۹۴		
آوستریا	۴۵۹۲،۸		

بو جدولدن آکلاشلیقغه کوره اهالیسنده نسبت بورچی ایکنک

کوب بولغان فرانسیا، بورچی ایکنک آربولغان حکومت ایسه گیرمانیادیر .

روسیه نک ۱۸۸۹ - ۱۹۰۴ ییللری علی العاده مصارفی اوشبو

جدولده کوسترلدی :

مصارفنگ انواعی	۱۸۸۹	عموم مصارفه نسبتی	۱۹۰۴	عموم مصارفه نسبتی
حکومت بوز چلرینه	۲۵۸،۴	۲۹،۷	۲۹۷،۶	۱۵،۶
عالی تاسیساتغه	۲،۱	۰،۲	۳،۸	۰،۲
سؤه نوی سینودغه	۱۱،۲	۱،۳	۲۹	۱،۵
سرای ناظرلغنه	۱۰،۶	۱،۳	۱۵،۴	۰،۸
خارجیه	۴،۵	۰،۵	۶	۰،۳
حربیه	۲۲۵،۹	۲۶	۳۷۲،۴	۱۹،۵
بحریه	۴۰،۸	۴،۷	۱۱۲،۹	۵،۹
مالیه	۱۰۶،۴	۱۲،۳	۳۴۹،۷	۱۸،۳
زراعت	۲۴،۴	۲،۷	۴۷،۴	۲،۴
داخلیه	۶۱،۴	۷،۱	۱۰۵،۵	۵،۵
معارف	۲۲	۲،۶	۴۲،۴	۲،۲
یوللر	۶۰،۶	۷	۴۴۹	۲۳،۵
عدلیه	۳۵،۹	۴،۱	۵۰،۷	۲،۶
قوتترول (محاسبات)	۳،۵	۰،۴	۸،۹	۶،۰۴
حکومتخانهات و قشدر و ادارسه	۱،۱	۰،۱	۱،۸	۰،۰۴

ГОСУД. КОННОЗАВОДСТВО

یکون — ۸۶۸،۸ — ۱،۳۵۸،۲ میلیون روبل.
 یوللر ناظرلغی ایله مالیه ناظرلغینک مصرفلری بیک ترفی ایتمکانی
 بو جدولدن کورلمکده در. بونک سببی دخی، صوگ زمانلرده روسیه ده
 کوب تهر یوللر و شوسه لر یا صالووی، کوب تهر یوللرنک
 حکومت طرفندن صانوب آلنوی، آراقی و اسپیرت ناک مونوپولیه غه
 آلنوی در.

سکونچی قسم

دولتلرنڭ تشکیلات سیاسیہ سی

دولتلرنڭ حقوقندن و بربرسیسی ایله مناسبتندن بحث اینکان « حقوق دول » علمی فاشنده ، بر مملکتده یاشاغان خلقلرنڭ اوز قانونلری ایله اداره اینله آلمق حقنه مالک بولولرینه پادشاهلق و دولت تعبیر اینلهدر . مثلا : روسیه ، یوز اللی میلیون قدر خلقلنڭ اجتماعندن ترکیب اینتمش پادشاهلق و دولتدر . چونکه روسیه ایچنده روسیه دولتینڭ قانونلری حکمفرما اولوب باشقه بر دولت ، مثلا انگلتره یا که گیرمانیا ، روسیهنڭ اشلرینه و قانونلرینه قاتناشا آلمیلر .

دولتلر تشکیلات سیاسیہلری نقطه نظرندن اوشبو قسملرگه آیریلر :

(۱) - اصول مطلقیت - Абсолютизмъ

(۲) - اصول مشروطیت - Конституціонализмъ

(۳) - اصول جمهوریت - Республика

اصول مطلقیت ، بر دولتنی تشکیل اینکان ملت افرادینڭ قولده هیچ بر قوت و حق اولماینجه ، هر تورلی اشلرینی پادشاهنڭ ویا آنڭ مستقل و غیر مسئول وزیرلرنڭ بوری توویدر . حاضرده بو تورلی اصول-اداره که مثال اوله رق ، زور دولتلردن قطای کورساتیله بیلور .

اصول مشروطیت . انسانلر ، بیک کوب زمانلر اوز حقلرینه صاحب اولمق ایچون طرشمشلردر . ایلك اول ، انگلیزار ، مستبد پادشاهلری ایله اوزون و فانلی صوغشلردن صوگره (۱۲۱۹) نچی ییلک ، اوزلرینه بر طاقم امتیاز آلدیلرکه ، بوتون دنیاده خلقلرنڭ حکومت ایشینه حق مداخله سته برنچی مثال اولدی . لکن آوروپانڭ سائر

افوامی، جهالت و تعصب ملیه‌لرینڭ انگلیزرلر درجه‌سنده بولما و
 کبی بر چوق اسباب اجتماعیه و تاریخیه دن طولایی، کوب زمانلر دها
 اداره مطلقه آستنده قالد قندنصکره الک اول فرانسزلر، «انقلاب کبیر»
 عنوانیل، مشهور بولغان و بوز بیلدن آرتق دوام اینتکن داخلی محاربه‌لرگه
 باشلادیلر و ۱۷۹۲نچی بیلده حقوق بشرنڭ اعلانی ایله انسانلرنڭ
 طبیعی صورنده صاحب اولقلری حریت شخصییه، حریت وجدان،
 حریت کلام و سائره کبی بر طاقم حقلرغه مالک اولدیلر.

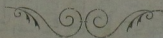
خلق ایله، اول خلقنڭ هیئت سیاسییه‌سی (بیورقرانیه‌سی) آراستنه
 بولغان بومحاربه‌لر، یگرمنچی عصرغه قدر دوام ایتدی و حاضرنده
 ایسه زور دولتلردن قطای دن باشقه همان هر یرده خاقلر حکومتنڭ
 اداره‌سنه اوز آرالردن صایلانمشن ملت وکیللری (دیپوتاتلر) واسطه‌سیله
 اشتراک ایتلر.

ایشته، ملتلرنڭ حکومت اداره‌سنه قاتشوینه «مشروطیت اصولی»
 دیرلر. لیکن یوقاتشو آز یا که کوب بولوغه قاراب ایکی قسم‌گه
 آیریله‌در.

(۱) - اصول مشروطیت یا که عادی مشروطیت

(۲) - اصول مشورت یا که پارلامنتو اصولی.

اصول مشروطیت‌ده، ملت وکیللرینڭ تشکیل ایتدیکلری ملت
 مجلسلری، غر دومالر اوزلکلرندن قطعی بر اش اشلی آلمازلر
 و یا قطعی الاجرا بر قانون تویز آلمازلر. بویله بر اداره‌گه مالک
 بولغان حکومتلرده پادشاهلر فوتلیره‌لک‌در. پارلامنتو اصولی ایله اداره
 فیلقان حکومتلرده، ملت مجلسلری‌نڭ بیرگان قرارلرینی پادشاه
 بوزماینچه قبول ایتددر.

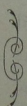

اوشبو جدولده مشهور دولتلك اصول حكومتلى و واردات و مصارقاتى ايله بورچلى كوستلشمسز (۱)

بورچلى	مصارفى	واردات	امول حكومتلى	دولتلىر
۸۰۷۷	۲۰۱۳	۲۰۱۳	پارلامنتو اصولى ايله اداره قىلمقان قراللىق	انگلتيره
۲۱۱۸	۱۴۰	۱۴۰	پارلامنتو اصولى ايله اداره قىلمقان متفق امپراطورلىق و قراللىق	آوستريا - مجارستان
۸۰۲	۱۴۲	۱۴۱	پارلامنتو اصولى ايله اداره قىلمقان متفق	آرژانتين (آمرىقاده)
۹	۹	۹	پارلامنتو اصولى ايله اداره قىلمقان قراللىق	افغانستان (آسياده)
۱۲۰۸	۲۱۳	۲۱۰	پارلامنتو اصولى ايله اداره قىلمقان امارت	بلجىقا
۱۲۶	۴۴	۴۴	پارلامنتو اصولى ايله اداره قىلمقان قراللىق	بلغاريا
۱۳۳۲	۱۶۷	۱۶۸	پارلامنتو اصولى ايله اداره قىلمقان قراللىق	برازىلىيا
۱۸۸۳	۱۱۰۳	۱۲۰۳	پارلامنتو اصولى ايله اداره قىلمقان حكومت متفق امپراطورلىق	گيرمانيا
۳۳۷	۴۶۷	۴۷۲	پارلامنتو اصولى ايله اداره قىلمقان قراللىق	يونانستان
۱۲۵	۴۵	۴۵	پارلامنتو اصولى ايله اداره قىلمقان قراللىق	دانىماركه
۲۵۲۳	۳۶۳	۳۷۹	پارلامنتو اصولى ايله اداره قىلمقان قراللىق	اسپانيا
۴۸۷۵	۷۴۴	۷۵۴	پارلامنتو اصولى ايله اداره قىلمقان قراللىق	ايتاليا

(۱) اوشبو جدول ۱۹۰۷ بجى جملعه مخصوص «آلماناخ» نام نومه كالمىلارنىڭ آلمشمسز.

بهرچری	مصارف	میلون	واریان	اصول حکومتی	دولت
۱۲۰۱	۱۳۹	۱۲۱	۱۲۱	اصول و طلقه ایله اداره قیلنگان ایپراطورلق	قطای
۴۴۸	۹۰	۹۰	۹۰	صهایر متفقہ	مکسقا (آمریقادہ)
۸۷۸	۱۴۳	۱۳۷	۱۳۷	پارلامنتو اصولی ایله اداره قیلنگان فراللق	غولاندیا
۱۵۶	۵۲	۵۲	۵۲	" " " " " " " "	نوروج
۳۳	۱۴	۱۴	۱۴	" " " " " " " "	ایران
۱۶۲۲	۱۰۳	۱۰۴	۱۰۴	مشروطیت اصولی ایله اداره قیلنگان حکومت	پورتیکیز
۸۶۱۰	۲۴۷۲	۲۴۷۲	۲۴۷۲	پارلامنتو اصولی ایله اداره قیلنگان فراللق	روسیه
۵۴۱	۸۹	۸۹	۸۹	مشروطیت عادیه اصولی ایله اداره قیلنگان فراللق	رومانیا
۱۷۳	۳۳	۳۳	۳۳	" " " " " " " "	صربیه
۱۸۷۰	۱۴۴۸	۱۴۳۳	۱۴۳۳	" " " " " " " "	جهایر متفقہ آمریکا
۱۱۰۳	۱۵۸	۱۵۹	۱۵۹	مشروطیت اصولی ایله اداره قیلنگان ایپراطورلق	ترکیا
۱۱۴۷۵	۱۳۹۱	۱۳۹۰	۱۳۹۰	اصول جمهوریت	فرانسیا
۳۸	۴۲	۴۱	۴۱	جهایر متفقہ	اسویج
۱۹۸	۱۰۱	۱۰۱	۱۰۱	پارلامنتو اصولی ایله اداره قیلنگان فراللق	بلغاریا
—	—	—	—	" " " " " " " "	یابونیا
۱۹۰۵	۵۹۹	۵۹۹	۵۹۹	مشروطیت اصولی ایله اداره قیلنگان ایپراطورلق	

فهرست

مقدمه .

۴	جغرافیای عمرانی نك تعریفی و فائده سی
»	آروپا قطعه سینك اهمیتى
۵	آروپا قطعه سینك آلدە بولووینك سببلىرى
۸	آروپا حكومتلىرى و آنلرنك مستملكه لىرى
۱۲	ملحقات (آفراین)
۱۳	چیتدە ير بیلاونك نوعلىرى
۱۷	روسیه نك ملحقه لىرى هم آنلرنك اهمیتى
۳۰	فینلاندىا و پولشا
۳۳	انگلیز مستملكاتى
۳۵	غولاندىا و فرانسوز مستملكه لىرى
۳۶	غربى اوروپا ایله اوروپاى روسى آراسندە طبیعى فرقلر
۴۵	ایگونچیلک و حیوان آصراو
۴۸	كرستیان طوپراقلىرى
۴۹	طوپراقلرنك نوعلرگه تقسیمى
۵۴	سبزه و باغچه چیلق
۵۳	اورمانچیلق
۵۶	صنایع اعمالیه و طاع اشلىرى
۶۲	منافلات بحریه تاریخه سی
۶۴	پاراخود یوللىرى و پاراخود شركتلىرى
۶۵	مشهور حكومتلرنك تجارت فلوتلىرى
۶۶	نهر یوللىرى
۶۷	تیمیر یوللىرى

۶۹	.	.	.	.	.	.	.	.	پوچته
۷۰	.	.	.	.	.	.	.	.	تیلیغرافی
۷۱	.	.	.	.	.	.	.	.	عموم دنیا تجارتی
۷۲	.	.	.	.	.	.	.	.	روسیه نڭ خارجی تجارتی
۷۶	.	.	.	.	.	.	.	.	روسیه نڭ داخلی تجارتی
۷۸	.	.	.	.	.	.	.	.	معارف عمومیه - تحصیل ابتدائی
۸۱	.	.	.	.	.	.	.	.	اورته و عالی درجه تحصیل
۸۴	.	.	.	.	.	.	.	.	معارف مصارفی
۸۵	.	.	.	.	.	.	.	.	فوه حریبه - قوری قوتی
۸۸	.	.	.	.	.	.	.	.	آور و پاده عسکرلک
۹۱	.	.	.	.	.	.	.	.	مالیه
۹۳	.	.	.	.	.	.	.	.	حکومت وارداتی نڭ منبعلری
۹۴	.	.	.	.	.	.	.	.	واسطه لی و واسطه سز نالوغلر
۹۸	.	.	.	.	.	.	.	.	دولتلر نڭ تشکیلات سیاسیہ لری
۱۰۰	.	.	.	.	.	.	.	.	دولتلر نڭ اصول حکومتلری ، واردات مصارفاتی هم بورچلری

